

Bundel van de Overdracht College-Raad van 19 januari 2017

- 1 Advies rondom museale samenwerking Zwolle
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken (wordt geagendeerd voor de informatieronde op 13-02-2017 n.a.v. agenderingsverzoek)
Informatienota Advies rondom museale samenwerking Zwolle
Rapport 'Advies inzake museale samenwerking Zwolle'
- 2 Parkeergarage Dijkstraat
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken
Informatienota Parkeergarage Dijkstraat
- 3 Concept Woonvisie Zwolle
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken
Informatienota concept Woonvisie Zwolle
 1. concept Woonvisie Zwolle
 2. uitnodiging Stakeholdersbijeenkomst
- 4 Voortgang Shared Service Centrum ONS
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken
Informatienota Voortgang Shared Service Centrum ONS
- 5 Uitkomsten decembercirculaire Gemeentefonds
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken
Informatienota Uitkomsten decembercirculaire Gemeentefonds
- 6 Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - uitbreiding Lelystad Airport
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken
Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - uitbreiding Lelystad Airport
Artikel 45 vragen fractie CDA - Uitbreidingsplannen vliegveld Lelystad
- 7 Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht over de financiële problemen bij de voedselbank
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken
Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht over de financiële problemen bij de voedselbank
Vragen Swollwacht over voedselbank
- 8 Beantwoording artikel 45 vragen fractie SP - stijgend aantal zwerfjongeren
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / lijst ingekomen stukken
Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen fractie SP - Stijgend aantal zwerfjongeren
- 9 Eerste wijzigingsverordening Leges 2017
Raadsplein besluitvorming d.d. 13-02-2017 / A-voorstel rechtstreeks
Beslisnota Eerste wijzigingsverordening Leges 2017
Eerste wijzigingsverordening leges 2017
- 10.a Beslissingenlijst collegevergadering d.d.10-1-2017
2017-01-10 verslag openbaar definitief
- 10.b Niet openbare verslagen d.d. 10-1-2017

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp Advies rondom museale samenwerking Zwolle
portefeuillehouder Jan Brink
informant Tuinman, Anton (2460)
afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het rapport 'Advies inzake museale samenwerking Zwolle'.
2. De uitkomsten van 'Gesprekken proces samenwerking SMZ-HCO'.

Het collegebesluit 'variant D uit het rapport *'Advies inzake museale samenwerking Zwolle'* verder te laten uitwerken op de gevolgen voor personeel, organisatie, collectiebeheer en (toekomstig) gebruik gebouwen

Informatienota voor de raad

Datum 3 januari 2017

Onderwerp	Advies rondom museale samenwerking Zwolle
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder J.E. Brink

Informant AB Tuinman
Afdeling / OW
Telefoon 038 498 2460
Email AB.Tuinman@zwolle.nl
Bijlagen 1. Rapport 'Advies inzake museale samenwerking Zwolle'

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het rapport 'Advies inzake museale samenwerking Zwolle'.
2. De uitkomsten van 'Gesprekken proces samenwerking SMZ-HCO'.
3. Het collegebesluit 'variant D uit het rapport *'Advies inzake museale samenwerking Zwolle'* verder te laten uitwerken op de gevolgen voor personeel, organisatie, collectiebeheer en (toekomstig) gebruik gebouwen.

Inleiding

Zwolle wil de attractiviteit van de binnenstad versterken en een aantrekkelijker verblijfsklimaat voor onze inwoners en toeristen verbeteren. De Cultuurhistorie van Zwolle speelt hierbij een belangrijkere rol.. Door middel van het rapport van Lagroup: '*Versterking en samenwerking cultuurhistorisch domein Zwolle*' zijn drie verhaallijnen en een aanzet voor de organisatie van het verbeteren van de beleving van de Cultuurhistorie gepresenteerd.

Op 4 juli 2016 heeft de gemeenteraad de Cultuurnota vastgesteld. Daarbij is besloten het Historisch Centrum Overijssel (HCO), te vragen om scenario 2 van het LAgroupp rapport verder uit te werken. Dit scenario gaat er van uit dat de functie 'Historisch museum' opgaat in het HCO, waarbij de zelfstandige Stedelijk Museum Zwolle (SMZ) organisatie ophoudt te bestaan. HCO wordt verantwoordelijk voor de presentatie van de cultuurhistorie in Zwolle, inclusief de (semi)permanente basistoonstelling over de geschiedenis van Zwolle in het Drostenhuis, en inclusief de stadsprogrammering van 'Het verhaal van Zwolle'. Het HCO wordt daarmee de regisseur van 'Het verhaal van Zwolle'. Expliciet heeft de raad meegegeven dat op de onderdelen: huisvesting, collectie, personeel en organisatievorm een nadere uitwerking nodig is voor een zorgvuldig besluit kan worden genomen.

Omdat dit scenario zowel het HCO als het SMZ direct aangaat, heeft het HCO ervoor gekozen om in samenwerking met het SMZ tot een gezamenlijke opdrachtformulering en selectie van een kwartiermaker te komen. De kwartiermaker is onafhankelijk te werk gegaan.

Deze opdracht aan de kwartiermaker luidde samengevat:

Datum 3 januari 2017

- a. richt het proces in om te komen tot de in het raadsbesluit van 4 juli 2016 en het rapport van LAGroup (december 2015) beoogde samenwerking tussen de Zwolse cultuurhistorische museale instellingen, inclusief de taakstelling van € 0,3 mln per jaar ingaande 2018 op het SMZ;
- b. onderzoek in dit verband de in scenario 2 van het rapport LAGroup genoemde fusie tussen het Historisch Centrum Overijssel (HCO) en het Stedelijk Museum Zwolle (SMZ), met name voor wat betreft de gevolgen voor personeel, organisatie, collectiebeheer en (toekomstig) gebruik van gebouwen;
- c. betrek bij dit onderzoek de inspanningsverplichting om het nieuwbouwdeel van het SMZ te behouden voor cultuurhistorisch Zwolle;
- d. betrek bij dit onderzoek behalve HCO en SMZ ook overige stakeholders (De Fundatie, Grote Kerk en andere);
- e. streef naar besluitvorming op hoofdlijnen in september 2016 en definitieve onomkeerbare besluitvorming voor 1 januari 2017.

Kern van de opdracht is het onderzoeken van fusiemogelijkheden HCO/SMZ waarbij HCO verantwoordelijk wordt voor de functie 'Historisch museum', waarbij de zelfstandige Stedelijk Museum Zwolle (SMZ) organisatie ophoudt te bestaan. Wel zal er aandacht zijn voor de krachtige elementen waarmee het verhaal van Zwolle al deels verteld wordt, zoals de fysieke uitstraling van onder andere het Drostenhuis. De daarin aanwezige, sterk aan de stad verbonden collecties verdienen een toekomstbestendige doorontwikkeling. Dit zijn kernelementen van het cultuurhistorische verhaal van Zwolle die juist door de toevoeging van de nu nog verborgen stukken in het HCO een extra uitstraling kunnen krijgen. Door organisatorisch een stap te zetten die op de inhoud een bredere scope legt op de manier waarop collectie, verhaal en culturele uitstraling een bijdrage leveren aan de beleving van de stad ontstaat een kans om de waardevolle elementen van het SMZ een krachtiger positie te geven. Naast de zorgvuldigheid op gebouwen, personeel en collectie, is in de planvorming ook deze insteek een kernuitgangspunt.

Op basis van de verstrekte opdracht heeft de kwartiermaker de relevante documentatie bestudeerd en zijn, behalve met de opdrachtgevers, gesprekken gevoerd met betrokken personen en instanties. Met enkele partijen zijn meerdere gesprekken gevoerd om tot een weloverwogen advies te komen. Met de direct belanghebbenden zijn de verschillende varianten besproken. De kwartiermaker heeft geconcludeerd dat een fusie niet mogelijk is gezien de ontbrekende instemming van de rijksoverheid. Wel heeft hij een viertal varianten voor intensieve samenwerking verder onderzocht. De voorgestelde varianten zijn (zie rapport '*Advies inzake museale samenwerking Zwolle*' voor uitgebreide toelichting):

Variant A: Bestuurlijke en organisatorische fusie: Stichting SMZ en Gemeenschappelijke Regeling (GR) HCO gaan over in een nieuwe rechtsvorm met één bestuur, één directie en één organisatie.

Variant B: Indien de bestaande bestuurlijke rechtsvormen (GR HCO en Stichting SMZ) in stand zouden blijven kunnen beide musea via een personele unie onder één directie worden gebracht: de directeur HCO wordt tevens directeur SMZ en is verantwoordelijk jegens twee besturen. Het ligt voor de hand dan het bestuursmodel van het SMZ te wijzigen in een Raad Van Toezicht-model.

Variant C: Een derde, minst vergaande, optie is dat wordt afgezien van bestuurlijke en institutionele ingrepen en dat de synergie en samenwerking ten aanzien van het *Verhaal van Zwolle* wordt gezocht in (heldere en afdwingbare) samenwerkingsafspraken tussen de directies van HCO en SMZ.

Variant D: De vierde optie is de herstructurering van het SMZ en integratie van de SMZ-taken, voor wat betreft het *Verhaal van Zwolle*, in het HCO dat daartoe een nauwe samenwerkingsrelatie aangaat met

Datum 3 januari 2017

een museale expertise-organisatie (zo mogelijk Museum De Fundatie). Waarbij de gemeente een rol zou moeten spelen bij de huisvesting van het SMZ.

De kwartiermaker heeft eind november moeten concluderen dat er geen overeenstemming is over de te kiezen variant en dat een tussenstap nodig is voor er kan worden overgegaan tot een nadere precieze uitwerking van de eerder genoemde onderdelen.

Kernboodschap

Omdat er geen overeenstemming is bereikt over de organisatievorm, is het nog niet mogelijk gebleken om een uitwerkingsplan te maken voor de nieuwe organisatie.

Het rapport '*Advies inzake museale samenwerking Zwolle*' geeft aan dat het noodzakelijk is dat bepaald wordt of de geschetste varianten voldoen aan de kaders van het gemeentebestuur.

Wij hebben geconstateerd dat er een zorgvuldig proces is doorlopen en dat variant D de beste uitwerking is van het door de raad gekozen scenario. Het is noodzakelijk dat er duidelijkheid komt over het toekomstig organisatiemodel.

Door te kiezen voor variant D ontstaat er duidelijkheid voor alle betrokken organisaties en kan er de komende periode vol worden ingezet op uitwerking van deze variant. Bij deze uitwerking zullen de kaders van de raad met betrekking tot het gebruik van de gebouwen en de nadrukkelijke zorg voor personeel en collectie worden betrokken.

Het betreft een uitwerking binnen het door de raad gekozen scenario 2 waarbij het HCO verantwoordelijk wordt voor de presentatie van de cultuurhistorie in Zwolle, inclusief (semi)permanente basistoonstelling over de geschiedenis van Zwolle in het Drostenhuis, en inclusief de stadsprogrammering van de drie verhaallijnen (Moderne Devotie, de Hanze en Democratie).

Rapport advies inzake museale samenwerking Zwolle

De kwartiermaker heeft in zijn rapport '*Advies museale samenwerking Zwolle*' geconcludeerd dat een fusie niet mogelijk is tussen HCO en SMZ en geeft aan dat het noodzakelijk is dat bepaald wordt of de geschetste organisatievarianten voldoen aan de kaders van het gemeentebestuur en adviseert:

'Variant D (Herstructurering Stichting SMZ) is de meest duidelijke breuk met het verleden en faciliteert optimaal synergie voor het Verhaal van Zwolle. De regie op de cultuurhistorie van Zwolle ligt volledig en eenduidig bij de directeur HCO. Deze taak zal –organisatorisch en financieel- volledig separaat worden georganiseerd van de werkzaamheden die voor de deelnemende gemeenten worden verzorgd. De huidige taken van het HCO worden hierdoor dus niet geraakt.

De zorg voor de SMZ-collecties (depots) moet dan overgaan naar een andere partij.

HCO zal meerjarige samenwerkingsafspraken willen maken met Museum De Fundatie op het gebied van museaal advies en samenwerking met betrekking tot thema's en exposities. Het functioneren van de Adviesraad Verhaal van Zwolle geeft hierbij positie aan de instellingen die deelnemen in het Erfgoedplatform.

De nieuwbouw kan, als "kunstverzamelgebouw" voor de stad, in beheer komen bij de gemeente, de kantoren Voorstraat kunnen commercieel worden verhuurd. Wat blijft is de zorg voor het Drostenhuis, dat eveneens naar de gemeente kan overgaan of waarvoor een beheersstichting (Stichting Drostenhuis) kan worden opgericht.

Er ontstaat een noodzaak tot personele herschikking met het risico van overtolligheid en dus frictiekosten.'

Datum 3 januari 2017

Zowel de besturen van HCO als de Fundatie kunnen zich vinden in bovenstaand advies. Beide directeuren krijgen ruimte van hun bestuur om een langdurige, meerjarige samenwerking aan te gaan en de (financiële) gevolgen daarvan in beeld te brengen. Het bestuur van SMZ kan zich niet vinden in het advies en wil graag variant A (fusie) en B (personele unie) verder verkennen.

Gesprekken proces samenwerking SMZ HCO

Het SMZ is met het HCO gedurende het gehele proces actief betrokken geweest bij gesprekken met de kwartiermaker. Na het verschijnen van het rapport heeft het bestuur van het SMZ begin december 2016 de ruimte gevraagd en gekregen om voor de Kerst 2016 te onderzoeken of er een breder gedragen organisatiemodel mogelijk is. U bent als raad hierover recent geïnformeerd. De gesprekken hebben wel geleid tot meer duidelijkheid over intenties, doelstellingen en ambities, maar niet tot overeenstemming over de organisatievorm waarin de beoogde samenwerking vorm moet krijgen. Het HCO onderschrijft de conclusie van de kwartiermaker voor een samenwerking met De Fundatie m.b.t. de presentatie van het Verhaal van Zwolle en kiest voor variant D (overdracht van taken van het SMZ aan het HCO). Het SMZ heeft een voorkeur voor een niet-vrijblijvende en duurzame samenwerking met het HCO en kiest voor variant A of B, dan wel een variant daarop. Het college verwacht echter op basis van de bevindingen van de kwartiermaker niet dat een nieuwe beoordeling of verkenning zal leiden tot andere inzichten.

Vrijdag 13 januari jl. heeft een gesprek plaatsgevonden tussen bestuur SMZ en wethouder J.E. Brink. Daarbij heeft het SMZ opnieuw aangegeven zich niet te kunnen vinden in variant D en heeft bovendien aangegeven dat ze een alternatief plan heeft verkend. Het betreft een plan omtrent samenwerking tussen stedelijke musea langs de IJssel.

Het bestuur van SMZ heeft aangegeven zich weliswaar niet te committeren aan variant D, maar bij een besluit van het college wel te willen meewerken aan de uitwerking van deze variant.

Proces:

Met het onderzoek van LaGroup, de besluitvorming en kaderstelling door de raad bij de Cultuurnota en de vervolgoopdracht van de kwartiermaker is een zorgvuldig proces gaande dat impact heeft voor de betrokken organisaties en met name voor het SMZ. Vanwege die impact hebben HCO en SMZ gezamenlijk de opdracht geformuleerd voor de kwartiermaker en met instemming de onafhankelijke kwartiermaker gekozen. Daarnaast heeft het college na het verschijnen van het rapport *'Advies inzake museale samenwerking Zwolle'* het bestuur van SMZ de mogelijkheid gegeven tot een breder gedragen voorstel te komen. Dit is helaas niet gelukt. Dat het SMZ op dit moment in het zorgvuldige proces nog met een alternatief plan komt, is ongewenst. Het plan past bovendien niet binnen de geformuleerde ambities van de Cultuurnota en daarmee de opdracht van de gemeenteraad. De Cultuurnota streeft meer onderlinge samenwerking binnen de Zwolse cultuurdragers na en het beter presenteren van het cultuurhistorisch verhaal van Zwolle staat centraal.

Om duidelijkheid te verschaffen aan alle betrokken partijen en scenario 2 van LaGroup conform de opdracht van de raad verder uit te werken, is het noodzakelijk dat het college een besluit neemt over de voorgestelde varianten. De noodzaak van snelle besluitvorming zonder afbreuk te doen aan zorgvuldigheid wordt door alle partijen benadrukt.

Datum

3 januari 2017

Standpunt college:

Het college neemt de analyse en het advies van de kwartiermaker over. Variant A is niet haalbaar, onder andere vanwege het bezwaar van de rijksoverheid en de ongewenste medeverantwoordelijkheid die door een fusie zou ontstaan voor de overige HCO leden (Deventer en mogelijk straks Kampen). De varianten B (personele unie) en C (centrale regie) zijn kwetsbaar en sub-optimaal. Naar onze mening is het noodzakelijk dat het HCO een sleutelpositie krijgt in de nieuwe situatie. Zonder HCO komen we niet verder in het proces dat we met de raad hebben afgesproken.

Nu er geen overeenstemming is tussen HCO en SMZ, is het college van mening dat er met het besluit van variant D het uiteindelijke doel *'Een effectieve samenwerking met een flexibele organisatie die de cultuurhistorische waarde van Zwolle optimaal zichtbaar maakt en promoot met daarbij een besparing van € 300.000 als financiële taakstelling'* (bron: rapportage LAgrouP) behaald kan worden. Het college stemt in met het advies om variant D verder in te vullen om zo tot eenduidige regie te komen op keuze van thematiek, vormgeving en locatie van exposities en educatieve activiteiten. Hiermee maken we de weg vrij voor het hernieuwd en toekomstvast positioneren van het 'verhaal van Zwolle' onder de regie van het HCO met de sterke elementen uit het SMZ en in samenwerking met een museaal expertisecentrum.

Van belang is dat bij de verdere uitwerking van variant D ook 'toezicht' op 'Het verhaal van Zwolle' vormgegeven wordt. Het is daarbij denkbaar dat direct betrokkenen zoals dat *'De Vrienden van het SMZ'*, de *'VORG (Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, eigenaar van 40% van collectie SMZ' en eventueel (een deel van) het bestuur SMZ* als direct belanghebbenden, hier een rol in krijgen.

Consequenties

Door nu een besluit te nemen over de organisatievorm ontstaat voor de betreffende organisaties duidelijkheid welke richting leidend is. Deze tussenstap is nodig om verder te kunnen gaan met het ingezette zorgvuldige proces. Er wordt nu verder gewerkt aan de opdracht om scenario 2 van het rapport LAgrouP met zorg voor personeel, organisatie, gebouwen en collectie uit te werken in een plan. Het SMZ heeft weliswaar aangegeven dat ze zich niet op basis van eigen voorkeur wil committeren aan variant D maar wel zal meewerken aan de uitwerking van deze variant.

Communicatie

Er is naar aanleiding van het collegebesluit een persbericht uitgegaan.

Vervolg

Er zal een verdere uitwerking van Scenario 2 plaatsvinden conform variant D met de nadrukkelijke zorg voor gebouwen, collectiebeheer, organisatiestructuur en consequenties voor de medewerkers van het SMZ. Het HCO wordt verantwoordelijk voor de presentatie van de cultuurhistorie in Zwolle, inclusief de (semi) permanente basistoonstelling over de geschiedenis van Zwolle in het Drostenhuis, en inclusief de stadsprogrammering van de 3 verhaallijnen (Moderne Devotie, De Hanze en Democratie). Wij zullen conform het advies van de kwartiermaker het bestuur SMZ verzoeken om een interim directeur aan te stellen om de overdracht van bovenstaande taken van het SMZ naar het HCO te realiseren met nadrukkelijke zorg voor het personeel en collectie. De gemeente is bereid om bij de verdere uitwerking van het gebruik van de gebouwen een rol te nemen waarbij een bestemming voor Kunst en Cultuur uitgangspunt is. Tevens dient de meerjarige samenwerking tussen HCO en de Fundatie en de inrichting van een Adviesraad 'Verhaal van Zwolle' vorm te krijgen voor de kwalitatieve

Datum 3 januari 2017

samenhangende ontwikkeling van 'Het Verhaal van Zwolle'. De verdere uitwerking zal leiden tot een plan dat aan de raad ter besluitvorming zal worden voorlegd.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

sietsma advies toezicht & bestuur

Valkenhof 16, 3853 BR Ermelo, 06 25 07 23 80, sietsma@solcon.nl
BTW nr. NL068998491 B01, KVK 658284887

ADVIES INZAKE MUSEALE SAMENWERKING ZWOLLE

Zwolle, 22 november 2016

Herman Sietsma, kwartiermaker

INHOUDSOPGAVE

0.	Opdracht, aanpak en vervolg	3
1.	Het Verhaal van Zwolle	4
2.	HCO en SMZ	5
3.	Overige direct betrokken stakeholders	9
4.	Eindbeeld	14
5.	Regie op het Verhaal van Zwolle	15
6.	Het museale concept en de collecties	16
7.	Organisatorische keuzen: Vier varianten A, B, C en D	17
8.	Afweging en Advies	21
9.	Toekomstige functie gebouwen SMZ	23
10.	Taakstelling 0,3 mln	24
11.	Voorstel	25

Bijlage: gesprekspartners

0. Opdracht, aanpak en vervolg

Opdracht

De opdracht van de opdrachtgevers, Arie Slob (directeur HCO) en Marc den Hertog (directeur SMZ), dd. juli 2016 aan de kwartiermaker luidde samengevat:

- a. richt het proces in om te komen tot de in het raadsbesluit van 4 juli 2016 en het rapport van LaGroup (december 2015) beoogde samenwerking tussen de Zwolse cultuurhistorische museale instellingen, inclusief de taakstelling van € 0,3 mln per jaar ingaande 2018 op het SMZ;
- b. onderzoek in dit verband de in scenario 2 van het rapport LaGroup genoemde fusie tussen het Historisch Centrum Overijssel (HCO) en het Stedelijk Museum Zwolle (SMZ), met name voor wat betreft de gevolgen voor personeel, organisatie, collectiebeheer en (toekomstig) gebruik van gebouwen;
- c. betrek bij dit onderzoek de inspanningsverplichting om het nieuwbouwdeel van het SMZ te behouden voor cultuurhistorisch Zwolle;
- d. betrek bij dit onderzoek behalve HCO en SMZ ook overige stakeholders (De Fundatie, Grote Kerk en andere);
- e. streef naar besluitvorming op hoofdlijnen in september 2016 en definitieve onomkeerbare besluitvorming voor 1 januari 2017.

Aanpak en vervolg

Op basis van de verstrekte opdracht is de relevante documentatie bestudeerd en zijn, behalve met de opdrachtgevers, gesprekken gevoerd met de personen/instanties, genoemd in de bijlage.

In dit advies zijn enkele varianten beschreven en is, aansluitend bij het raadsbesluit van 4 juli 2016, de aanbeveling gedaan om te kiezen voor de variant (D) waarbij het SMZ als organisatorische en bestuurlijke entiteit ophoudt te bestaan, de regie op het *Verhaal van Zwolle* wordt gelegd bij het HCO en waarbij Museum De Fundatie wordt gevraagd diensten te verlenen op het punt van de museale ontwikkeling en de zorg voor de collectie.

Alvorens hiervoor een business case te ontwikkelen is het van belang dat de besturen van SMZ, HCO en Museum De Fundatie zich hierover uitspreken, waarbij condities die de gemeente Zwolle – subsidieverstrekker- daarvoor formuleert van groot belang zijn.

1. Het *Verhaal van Zwolle*

Het *Verhaal van Zwolle* beter vertellen: dat is in enkele woorden de ambitie van het gemeentebestuur en de grote culturele en cultuurhistorische instellingen.

Op dit gebied zijn de grote Zwolse spelers het Historisch Centrum Overijssel (HCO), het Stedelijk Museum (SMZ), Museum De Fundatie en de Grote of St. Michaëlskerk. Naast deze vier instellingen zijn er andere actoren, activiteiten, opleidingen, gezelschappen en instellingen die aan dit verhaal (kunnen) bijdragen. In het in opdracht van b en w vervaardigde rapport van bureau LaGroup (2015) is aangegeven dat de **kwaliteit en samenhang** in al deze activiteiten moet (en kan) toenemen. De gemeenteraad heeft in de Cultuurnota 2016-2020, vastgesteld op 4 juli 2016, dit standpunt als beleid aanvaard. Drie thema's zijn benoemd aan de hand waarvan het *Verhaal van Zwolle* de komende jaren voor het voetlicht zal worden gebracht, t.w.

*de Moderne Devotie,

* de Hanze en

*de democratie.

Zwolle kan in elk van deze drie thema's excelleren door het verhaal -opnieuw en vernieuwd- te vertellen. Die verhalen gaan over geschiedenis en cultuurhistorie, maar vooral en ook over hun betekenis voor vandaag en morgen. Daarbij wordt de samenhang met de twee Hanzesteden Deventer en Kampen gezien en de samenwerking gezocht.

Als we spreken over het *Verhaal van Zwolle* kan letterlijk worden gedacht aan verhalen, lezingen, debatten, maar ook aan kunstwerken, objecten, aan locaties, aan theatrale producties, dus alle uitingen die leiden tot cultuuroverdracht. We concentreren ons hier op de museale actoren.

De gemeenteraad besloot op 4 juli 2016 dat het HCO verantwoordelijk wordt voor deze cultuurhistorische samenhang in Zwolle en dat het HCO een **fusie** met het SMZ moet uitwerken voor wat betreft de gevolgen voor personeel, organisatie, collectiebeheer en toekomstig gebruik van het SMZ-gebouw, in overleg met alle betrokken partijen. Daarbij is besloten dat het HCO verantwoordelijk wordt voor de functie "historisch museum" (de presentatie van de Zwolse cultuurhistorie, inclusief de permanente basistoonstelling in het Drostenhuis en de stadsprogrammering). Het zelfstandige SMZ houdt dan op te bestaan (scenario 2 LaGroup rapport).

De raad sprak daarbij in een motie uit dat hierbij de nieuwbouw van het Stedelijk Museum zo mogelijk behouden moet blijven voor cultuurhistorisch Zwolle.

2. HCO en SMZ

We beginnen met een korte beschrijving van de huidige taken en posities van de te fuseren organisaties HCO en SMZ.

HCO

Wettelijke taken: gemeenschappelijke regeling

Het Openbaar Lichaam Historisch Centrum Overijssel is gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling waaraan deelnemen het Rijk, de gemeente Zwolle en, sinds 1 juli 2016, ook de gemeente Deventer. Met de gemeente Kampen zijn gesprekken gaande over toetreding; waarschijnlijk zal die in 2017 plaatsvinden.

De wettelijke kerntaak is de zorg voor de archiefbescheiden, omschreven als behouden, bewerken en benutten van archiefbescheiden, inclusief alle wettelijke taken die hierbij horen. De wettelijke taak van de archiefinspectie wordt, behalve in Zwolle en Deventer, ook in nog enkele Overijsselse gemeenten uitgevoerd op basis van dienstverleningsovereenkomsten. De archiefcollectie omvat de 12^e tot de 21^e eeuw en betreft behalve overheidsarchieven ook honderden archieven van instellingen, particulieren, bedrijven en verenigingen, waaronder ook de archiefcollectie (manuscripten) van de Vereniging tot Beoefening van Overijsselsch Recht en Geschiedenis (VORG). Ook behoort hiertoe de kostbare collectie (boeken en archief) van de Stichting Emmanuelshuizen.

Behalve het beheer en behoud is het doel om het in de archieven ondergebrachte cultureel erfgoed op actieve wijze toegankelijk te maken en onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Een belangrijk aspect hiervan is de digitalisering van de archieven. Het organiseren van lezingen, het uitgeven van publicaties behoort tot de niet-wettelijke taak van het HCO. Samengevat is de taak van het HCO dus zowel *bewaren* als *presenteren*.

Het HCO heeft een publiek toegankelijke studiezaal (plm. 4 000 bezoekers per jaar), er worden exposities –al dan niet in samenwerking met andere instellingen, zoals de Grote Kerk – georganiseerd en worden educatieve taken uitgevoerd (in 2015 bezochten plm. 2 000 leerlingen het HCO).

Financiën

Het HCO heeft een begroting van plm. € 3,7 mln. en een personeelsomvang van plm. 25,1 fte (per 31 december 2015). De jaarlijkse bijdragen van Rijk en gemeente zijn resp. € 1,7 mln., € 1,5 mln. en van de provincie –op basis van een dienstverleningsovereenkomst– € 0,5 mln.

Vastgoed

Het HCO heeft een modern en voor zijn functie goed geoutilleerd kantoorpand aan de Eikenstraat; dit gebouw wordt gehuurd van het Rijk (wel is door het HCO geïnvesteerd in nieuwbouw). Dit gebouw wordt behalve als depot en kantoor ook gebruikt voor exposities, maar heeft het nadeel van een decentrale ligging; de collectie van het HCO kan in samenwerking met andere Zwolse locaties beter tot haar recht komen. Het depot van het HCO is vol; uitgezien wordt naar aanvullende ruimte elders.

IJsselacademie

De directeur van HCO is tevens directeur van de Stichting IJsselacademie, die als kernfuncties heeft het doen van onderzoek, het uitgeven van publicaties, het verzorgen van lezingen en cursussen en educatie etc. op het gebied van streekcultuur. De begroting van de IJsselacademie heeft een omvang van plm.€ 0,4 mln.

Ambities

Kansen voor verdere ontwikkeling van de dienstverlening door het HCO aan de Overijsselse gemeenten –naast de deelname van Deventer en Kampen- zijn aanwezig; de ambitie is om deze wettelijke archieftaak te gaan verrichten voor alle Overijsselse gemeenten. Met de provincie is er momenteel een dienstverleningsovereenkomst voor de wettelijke archieftaak; de optie van toetreding door de provincie is in onderzoek.

Behalve deze wettelijke taken wil het HCO ook zijn presentaties (tentoonstellingen) intensiveren door samenwerking met de andere cultuur (-historische) instellingen in Zwolle en zo mogelijk ook verder in Overijssel.

SMZ

Achtergrond en taak

De Stichting Stedelijk Museum Zwolle is in 1996 ontstaan door fusie van de (gemeentelijke) Librije Hedendaagse Kunst en de Stichting Provinciaal Overijssels Museum POM. De provincie heeft destijds een bruidsschat meegegeven die mede is gebruikt ter dekking van de investering in de gerealiseerde nieuwbouw; momenteel heeft de provincie geen (bestuurlijke of financiële) betrokkenheid bij het SMZ.

De taak van de stichting is het inrichten, beheren, in stand houden en presenteren van een museale collectie betreffende de cultuurgeschiedenis van Zwolle en de regio. Deze functie is te onderscheiden in beheer en behoud van gebouw en de collectie enerzijds en publiekstaken (presentatie, educatie) anderzijds. Evenals het HCO gaat het bij het SMZ dus om *bewaren en presenteren*.

Vastgoed

Het historische museum is gevestigd in het Drostenhuis aan de Melkmarkt, een uniek monumentaal pand, dat in 1997 met functionele nieuwbouw is uitgebreid waar ruimte is voor wissel- exposities; de kantoren zijn gevestigd in het onderdeel Voorstraat 34.

De getaxeerde waarde van het gehele monument incl. nieuwbouw bedraagt € 11,6-€ 13,8 miljoen (twee recente taxaties). Het gebouw is eigendom van de Stichting. De nieuwbouw is in eenmaal afgeschreven en bekostigd met bijdragen van de gemeente, de provincie en van fondsen.

Van het totale gebouw is alleen een beperkt deel aan de Voorstraat (2015: ten bedrage van € 102 100) niet afgeschreven. Er is achterstallig onderhoud aan het Drostenhuis (het brandmeldsysteem functioneert weliswaar goed, maar niet volgens de actuele eisen, de depots van het Drostenhuis voldoen niet aan hedendaagse eisen); herstel hiervan zal een investering van plm. € 200 000 vergen.

Met name de nieuwbouw van het SMZ kan naar oordeel van het stichtingsbestuur een centrale rol spelen in mogelijkheden voor verbetering van de performance van het SMZ. Voor wat betreft het Drostenhuis kan de begane grond hierbij eveneens worden betrokken (de verdiepingen zijn niet voldoende geschikt (te maken) voor grote toeloop.

Collectie

De eigen vaste collectie van het SMZ wordt geëxposeerd als een ingericht voornaam woonhuis (het Drostenhuis) uit de 16^e eeuw met fraaie inrichting uit de 17^e en 18^e eeuw. Er zijn daarnaast veel collectiestukken in de eigen depots. Naast de eigen collectie van het SMZ heeft het museum collecties en objecten in bruikleen ontvangen van de VORG; in de bruikleenovereenkomst verplicht het SMZ zich tot beheer en behoud van de collectie. In de loop van de tijd zijn (en worden) aan de VORG collecties, afkomstig uit de gehele provincie, aangeboden, die vervolgens bij het SMZ in depot worden geplaatst. Hier ligt een aandachtspunt, omdat deze collecties, waarvoor de zorg beheerskosten meebrengt, niet alleen van Zwolse herkomst zijn, maar uit de gehele provincie komen. De verzekerde waarde van de eigen collectie bedraagt plm. € 5,4 mln. en die van de –van de VORG- in bruikleen gekregen objecten plm. € 1,5 mln., gezamenlijk dus bijna € 7 mln. De collectie is adequaat beschreven (AdLib) en digitaal toegankelijk.

Naast de vaste expositie in het monumentale pand worden er, voornamelijk in de nieuwbouw, wissel- exposities geprogrammeerd waarvan de thema's door de directie worden bepaald. De afgelopen jaren hebben deze wissel- exposities –met wisselend succes- in het teken gestaan van moderne kunst, al dan niet van Zwolse kunstenaars. Gelet op de groei van de collectie en de langzaam maar zeker nijpende situatie in de depots zal een doelstelling met betrekking tot afstoting de komende jaren waarschijnlijk actueel gaan worden.

Financiën en formatie

Het begrotingstotaal van SMZ beloopt ruim € 1,3 mln., waarvan ruim 90% (€ 1,1 mln.) gedekt is door subsidie van de gemeente ; de overige baten (entreegelden en overige inkomsten) belopen 8,9%. Dit bestanddeel eigen inkomsten is, ook relatief gezien, zeer laag (bij door het rijk gesubsidieerde musea geldt een eigen inkomsten-minimum van 19%). Bij het SMZ werken plm. 25 medewerkers in 12,3 fte. Het aantal bezoekers is plm. 30 000 per jaar; educatieve activiteiten bereiken zo'n 4 000 leerlingen en studenten.

De gemeenteraad heeft met ingang van 2018 aan het SMZ een structurele taakstelling (verlaging gemeentelijke subsidie) opgelegd van € 0,3 mln; de directie heeft geconstateerd dat deze korting niet zonder ingrijpende organisatorische aanpassingen te realiseren is. Het bestuur realiseert zich dat, behalve deze financiële reductie, ook een kwalitatieve slag nodig is die via een fusie/ samenwerking met HCO bereikt kan worden. Het is daarbij duidelijk dat bezuinigingen zeker (ook) in de personele sfeer tot maatregelen zullen moeten leiden; de synergie die kan uitgaan van samenwerking/ fusie met HCO moet kunnen leiden tot personele reductie.

Ambities

Het SMZ heeft geen krachtig imago en is om die reden al geruime tijd voorwerp van aandacht van bestuur en gemeente; dat een zichtbare koerswijziging nodig is (vanuit exploitatieve, maar ook vanuit cultuurhistorische overwegingen) is niet omstreden. In zijn afweging van de verantwoordelijkheden die de doelstelling meebrengt (bewaren en presenteren) legt het bestuur van de Stichting SMZ de nadruk op de meerwaarde die het kan leveren met betrekking tot de publiekstaken (het presenteren), zonder overigens het belang van het bewaren van de collectie te onderschatten. Het bestuur wil met de beoogde samenwerking met HCO (en andere instellingen) bereiken dat, onder respectering van de eigen doelstelling, beter wordt samengewerkt om te komen tot een afgestemd programma-aanbod inzake het *Verhaal van Zwolle*, zodat ook met de eigen collectie een groter aantal bezoekers kan worden bereikt. De nieuwbouw van het museum kan daarin een cruciale rol spelen.

3. Overige direct betrokken stakeholders

De Fundatie

Museum De Fundatie gaat uit van de provincie Overijssel en de gemeente Zwolle. Het Museum is niet specifiek op Zwolle gericht (al zijn er collectiestukken die met de stad verband houden). Het Museum bezit een topcollectie beeldende (oude, moderne en hedendaagse) kunst, met als basis de collectie Hannema-de Stuers en de collecties de Graaf-Bachiene, de provinciale collecties Paul Citroen, Henk van Ulsen, Willem Hogervorst. Het museum organiseert exposities in zijn beide locaties, nl. Het Nijenhuis in Heino (eigendom provincie Overijssel) en in het Paleis aan de Blijmarkt in Zwolle (eigendom van de gemeente Zwolle). Het Museum werkt met het Raad van Toezicht-model; de directeur is tevens de bestuurder, de RvT houdt toezicht.

Het museum opereert -behalve op regionale en nationale schaal - in internationale netwerken en het wordt sinds de heropening in 2013 gekenmerkt door een steile groeicurve wat betreft de bezoekersaantallen, tot ruim 300 000 in 2015, waarvan 265 000 voor de Fundatie en 45 000 voor Het Nijenhuis. Daardoor neemt het museum een vooraanstaande plaats in de Nederlandse museale wereld. Ook in een aantal andere Overijsselse gemeenten organiseert De Fundatie exposities, de Fundatie*fusions*. Een belangrijke doelgroep van de Fundatie vormen studenten en scholieren. Van de inkomsten ad plm. € 5,2 mln.(2015) is € 1,9 mln. afkomstig van subsidies van provincie en gemeenten; € 1,6 mln. van overige baten en € 1,6 mln. uit entreegelden.

De Fundatie is als belangrijk museum dat in Zwolle is gevestigd een mogelijke partner voor versterking van het cultuurhistorische aanbod in Zwolle. De expertise en ervaring van De Fundatie kan, indien daarover overeenstemming wordt bereikt met betrekking tot de zakelijke aspecten, bijdragen aan de kwaliteit, samenhang en verrijking van het *Verhaal van Zwolle*.

Daarbij kan worden gedacht aan

- advisering aan HCO op museaal-inhoudelijk gebied en
- partnership waar de activiteiten in het kader van het *Verhaal van Zwolle* de activiteiten van De Fundatie raken. Momenteel wordt samenwerking met het HCO over het thema *De Hanze* (2017) voorbereid; afgesproken is dat deze samenwerking de komende jaren wordt voortgezet.

Uiteraard zijn aan samenwerking –vast te leggen in een meerjarige afspraak- financiële en personele aspecten verbonden; indien van De Fundatie inzet en prestaties worden verlangd dient daarvoor budget beschikbaar te komen. Als basisvoorwaarde geldt dat een structurele samenwerking Fundatie/HCO alleen tot stand komt als de bestuurder-directeur en Raad van Toezicht van De Fundatie alsmede de provincie Overijssel daarmee instemmen.

De Grote of St Michaëlskerk

De vierde in het raadsbesluit genoemde speler is de Grote of St. Michaëlskerk, een uniek monument in de binnenstad dat al eeuwen verbonden is met de emoties van de stad. Het kerkgebouw is door het kerkbestuur overgedragen aan de Stichting Grote Kerk die functies van educatie, cultuur, zingeving en ondernemen wil combineren. Momenteel trekt de Kerk zo'n 100 000 bezoekers per jaar.

De Grote Kerk ziet voor zichzelf in het *Verhaal van Zwolle* een aantal functies:

- *het functioneren als stadskerk (zo is recent een stadspastor in functie getreden);
- *de functie als “verlengstuk van de stedelijke academies”: een duurzame connectie met de Zwolse onderwijsinstellingen (voor grote bijeenkomsten, lezingen, culturele en theatrale uitingen etc.);
- *de functie als gastheer (de kerk als “overdekt marktplaats” waar muziek, ontmoeting en gastheerschap centraal staan);
- *de functie als toeristische en cultuurhistorische trekpleister (monumentaal, muzikaal, cultureel)

De kerk wil daarbij haar activiteiten steeds in samenwerking met andere partijen en instellingen vormgeven. Het gebouw met zijn unieke 4-klaviers Schnitger-orgel is bij uitstek geschikt voor muzikale uitvoeringen, lezingen etc. Een specifiek object van grote cultuurhistorische en maatschappelijke waarde is de beeldengroep van Ceracchi, vervaardigd na het overlijden van de patriot Joan Derk van der Capellen in 1784. Tussen Museum De Fundatie en de Italiaanse beheerders is overeengekomen dat deze beeldengroep zal worden overgebracht vanuit Italië naar Zwolle, meer specifiek: naar de Grote Kerk. Daarmee zal de Grote Kerk een prominent object herbergen, dat het thema “democratie” (één van de drie Zwolse verhaallijnen) ondersteunt. In bouwkundige zin ervaart de Grote Kerk voor haar nieuwe functies beperkingen voor museale functies (klimatologische condities m.b.t. exposities, indeling van de kerk als het gaat om grote bijeenkomsten, beveiliging) en ook moeten er functies in bijgebouwen worden toegevoegd. Er zal dus geïnvesteerd moeten worden om deze functies te realiseren. Een plan hiervoor ligt momenteel bij het gemeentebestuur.

Om synergie met andere Zwolse culturele en cultuurhistorische uitingen te bereiken is de opgave dat de locatie Grote Kerk in connectie wordt gebracht met de andere instellingen. De urgentie van deze programmatische versterking is er zeker ook voor de Grote Kerk, ook in financiële zin. Wil de Kerk haar functies behouden en kunnen ontwikkelen dan moeten er nieuwe (ook structurele) kostendragers worden gevonden om op termijn weer tot sluitende exploitatie te komen. Het Ondernemingsplan 2016-2019 geeft daarvoor de nodige aanzetten en kaders, maar deze moeten nog gerealiseerd worden. Duidelijk is dat de nadruk van de functie van de Grote Kerk voor de cultuurhistorische kwaliteit van de stad zal liggen op het accommoderende aspect (beschikbaarheid uniek gebouw voor concerten, onderwijs, presentaties, culturele bijeenkomsten), en dat geen eigen museale (presenterende of bewarende) functies worden ingevuld.

Het Langhuis

Het Langhuis, dat ruimte biedt voor exposities en samenwerkt met de Zwolse opleidingsinstituten (Artez, Cibab, Windesheim, Deltion) heeft haar eigen middeleeuwse pand ("het Langhuis") aan de Goudsteeg voor specifieke exposities en presentaties. Daarnaast ziet Het Langhuis kans om projecten te starten met bijbehorende middelen en zou het daarvoor de locatie-Melkmarkt (nieuwbouw SMZ) periodiek willen benutten. Naar schatting kan daarvoor op jaarbasis een bedrag van enkele tienduizenden Euro's (plm. € 30 000) aan huur worden opgebracht.

Archeologie en monumentenzorg

De gemeentelijke afdeling Archeologie en Monumentenzorg heeft wettelijke taken op het gebied van het culturele erfgoed (vergunningen, historisch onderzoek etc.) maar is ook actief op het gebied van het publieksbereik (rondleidingen, exposities (o.a. in kelder Drostenhuis).

De afdeling, met plm. 5 fte, is gevestigd in een pand aan de Veemarkt dat niet voldoet aan actuele eisen voor wat betreft werkruimte en depot. De afdeling heeft een grote collectie archeologische objecten. De afdeling is dus op zoek naar een ander pand dat benut kan worden als *archeologische erfgoedhotspot* en in dat verband zou de nieuwbouw van het SMZ (Melkmarkt) een rol kunnen spelen. Archeologie en monumentenzorg kunnen daarmee onder de aandacht van het publiek worden gebracht (centrumlocatie), terwijl omgekeerd deze vestiging ook een bijdrage levert aan de behoefte aan een vaste gebruiker die structurele inkomsten oplevert voor het gebouw Melkmarkt.

De afdeling A&M is zeer betrokken bij publieksbenadering op het gebied van cultureel erfgoed en wil, ook los van de eventuele samenwerking m.b.t. huisvesting, naar vermogen bijdragen aan het versterken van het *Verhaal van Zwolle*. Naar zich laat aanzien zal een definitief besluit over huisvesting van de afdeling in 2017 worden genomen.

Waanders in de Broeren

In de voormalige Broerenkerk heeft boekenspecialist Waanders een unieke integratie van een boekhandel/restaurant/brasserie met de monumentale omgeving tot stand gebracht. De ruimte biedt behalve voor de winkel- en de horeca-functie gelegenheid voor lezingen, concerten, cursussen etc. en wordt daarvoor ook veel gebruikt. Waanders in de Broeren is zodoende een natuurlijke partner bij de presentatie van Het Verhaal van Zwolle, waardoor in de binnenstad een keten van locaties kan worden ingezet: Van Grote Kerk (Grote Markt) tot De Fundatie (Blijmarkt), Stedelijk Museum (Melkmarkt) en Waanders (Achter de Broeren).

Erfgoedplatform

In het Erfgoedplatform Zwolle werkt een aantal instellingen, die zich bekommeren om de historische kwaliteit van de stad, samen. Lid zijn de Zwolse Historische Vereniging, het Oversticht, het Stedelijk Museum SMZ, het Architectuur Podium, de gemeentelijke afd. Monumentenzorg en archeologie, de Vereniging Vrienden van de Stadskern Zwolle, Waanders in de Broeren, Stichting Levende stadsgeschiedenis, Stichting Stadsherstel en de Stichting Grote Kerk Zwolle. Bij de realisering van het *Verhaal van Zwolle* ligt een adviserende functie voor het Erfgoedplatform voor de hand.

VORG

De Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis (opgericht 1858) is eigenaar van een groot aantal objecten die zich bevinden in de collecties van het SMZ (meubels, schilderijen, voorwerpen) en van het HCO (manuscripten).

De VORG heeft geen eigen museum of depot, maar neemt de zorg voor aan haar toevertrouwde objecten en collecties op zich en zoekt vervolgens een partij die geëigend is beheer en behoud van deze collectie uit te voeren. Met een bruikleenovereenkomst nemen de musea SMZ en HCO vervolgens deze taak op zich. Deze overeenkomst wordt gesloten zonder financiële verrekening; de VORG betaalt niet voor het beheer en behoud, en hetzelfde geldt voor de musea als ze objecten of collecties ten toon stellen.

De primaire zorg van de VORG is niet zozeer de presentatie, maar met name het beheer en behoud van de aan haar overgedragen collectie, die zij vervolgens in bruikleen verstrekt aan SMZ en VORG. De VORG heeft, met het oog op de ontwikkelingen rond HCO en SMZ, gevraagd betrokken te worden bij de toekomst van de zorg voor de stedelijke cultuurhistorie. Ook heeft de VORG zich tot gedeputeerde staten gericht met het oog op de Startnotitie Cultuurbeleid 2017-2020, waarin de historische collecties niet expliciet als aandachtsveld zijn opgenomen.

Gemeenten Deventer en Kampen

De gemeente Deventer is per 1 juli jl. toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling HCO; de gemeente Kampen heeft toetreding in overweging. Bovendien hebben beide steden een stedelijk museum en is hun historische en culturele positie in belangrijke mate vergelijkbaar met Zwolle op de genoemde 3 thema's Moderne Devotie, Hanze en Democratie.

Voor wat betreft besluiten die de structuur van het HCO raken is medewerking van beide gemeenten –als mede-bestuurders- uiteraard noodzakelijk. Maar daarnaast moet en kan worden gezien hoe de drie steden en hun musea gezamenlijk gaan optrekken in museale en publicitaire acties (bv. arrangementen in drie steden, samenhangende exposities of theaterproducties in de drie steden, gemeenschappelijke netwerkvorming met Europese Hanzesteden etc.) om de genoemde thema's uit te dragen.

De provincie Overijssel

De provincie Overijssel is bij het SMZ niet (bestuurlijk of financieel) betrokken.

Van het HCO neemt de provincie diensten af op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO); tevens wordt –in het kader van de IJsselacademie- bijgedragen aan exposities/activiteiten, bv. streekcultuur en streektaal. Voor de nieuwe cultuurperiode 2017-2020 heeft het HCO de regie gekregen over programma's voor streekcultuur en streektaal; HCO werkt hiervoor samen met de IJsselacademie en andere instellingen, die betrokken zijn bij immaterieel erfgoed.

In Museum De Fundatie heeft de provincie een prominente bestuurlijke positie, nl. als hoofd-in stand houdende en subsidiërende partij (naast de gemeente Zwolle) , alsmede vanwege de taak van de Fundatie tot beheer van de provinciale kunstcollectie en de collectie Hannema-de Stuers.

Conclusies met betrekking tot taken en posities van de stakeholders

De conclusie kan dus zijn dat van genoemde primair betrokken partijen (HCO, SMZ, De Fundatie en de Grote Kerk) de eerstgenoemde drie beschikken over eigen collecties en dat zij een taak hebben met betrekking tot *beheer en behoud* alsmede met betrekking tot *publiekspresentatie* .

De Grote Kerk heeft geen eigen collectie, maar is zelf een monument dat zich bij uitstek leent voor grote bijeenkomsten en presentaties. Als locatie voor exposities met waardevolle kunst is de Grote Kerk minder geschikt vanwege ontbrekende (klimatologische en beveiligings-) condities.

4. Eindbeeld

Als tussenstap schetsen we hier het eindbeeld zoals dat, zo goed mogelijk passend in de condities van de gemeenteraad, kan worden nagestreefd.

Na een transitieperiode moet er een versterkte presentatie van het *Verhaal van Zwolle* worden gerealiseerd. Dat moet gebeuren vanuit één organisatie (HCO, zo mogelijk gefuseerd met SMZ), met benutting van het Drostenhuis en, zo mogelijk, ook van de nieuwbouw van SMZ, in samenwerking met Museum De Fundatie en met De Grote Kerk.

Wat hiervoor nodig is komt hierna aan de orde:

- Regie op presentatie van Het Verhaal van Zwolle (par. 5)
- Duidelijkheid over het museaal concept en collecties (par. 6)
- Organisatorische aspecten (par. 7)
- Huisvestelijke condities (par. 8)
- Financiën (par. 9)

5. Regie op het *Verhaal van Zwolle*

Om te bereiken dat het *Verhaal van Zwolle* in samenhang kan worden verteld is allereerst van belang dat op de presentatie hiervan een vorm van *regie* (sturing) ontwikkeld wordt.

Momenteel hebben zowel HCO als SMZ taken op het gebied van beheer en behoud en presentatie van cultuurhistorische collectie:

- *de wettelijke taken op grond van de Archiefwet (HCO);
- *publieksgerichte activiteiten (zowel bij HCO als bij SMZ);
- *beheer, behoud en presentatie van de eigen cultuurhistorische collectie (HCO voor wat betreft de archieven, SMZ voor wat betreft de eigen en in bruikleen ontvangen objecten);
- *al dan niet aan niet Zwolle-gerelateerde cultuurhistorische exposities en faciliterende functie voor Zwolse kunstenaars (SMZ).

De samenwerking tussen HCO en SMZ is momenteel beperkt. Er wordt incidenteel samengewerkt ten aanzien van specifieke exposities, maar er is geen structurele samenwerking. Organisatorisch zijn HCO en SMZ geheel gescheiden. Het HCO met zijn decentrale locatie (Eikenstraat) kan momenteel het voordeel van de centrumfunctie van de Melkmarkt (Drostenhuis en nieuwbouw) niet benutten.

Bij het realiseren van een vernieuwd museaal concept moet worden geïnvesteerd in het opzetten van een meerjarig programma, waarvan de onderdelen voldoen aan eisen voor moderne en attractieve museale presentaties: interactiviteit, afwisseling van thematieken, digitalisering, verbinding van diverse locaties in de stad en samenwerking (behalve de locaties van HCO en Drostenhuis ook de Grote Kerk, de Fundatie, Het Langhuis, de archeologische erfgoedhotspot).

Dat kan alleen maar vanuit de gezamenlijkheid van HCO/SMZ worden georganiseerd.

De instellingen die verenigd zijn in het Erfgoedplatform kunnen hierbij in adviserende zin en als klankbord betrokken worden in een georganiseerd verband (*Adviesraad Verhaal van Zwolle*). Dit betreft uiteraard Museum De Fundatie en de Grote Kerk alsmede andere culturele instellingen zoals de gemeentelijke afdeling M&A, Het Langhuis, VORG, Waanders, de Basiliek, de synagoge, de Stichting Emmanuelshuizen etc.

De Adviesraad kan aan de verantwoordelijke leidende instantie (HCO) adviseren over de programmering en de wijze waarop beschikbare middelen (menskracht, financiën, expertise) worden gebundeld. Bij aantoonbare meerwaarde kan mogelijk een beroep worden gedaan op de gemeente en/of sponsors om verruiming van de thans in de instellingen aanwezige budgetten en op de provinciale regeling het *Verhaal van Overijssel*.

6. Het museale concept en de collecties

Is de gemeenschappelijke regie eerste voorwaarde voor versterking van *Het Verhaal van Zwolle*, er is ook een overtuigend *museaal concept* nodig om de beoogde vernieuwing te realiseren.

In het besluit van de gemeenteraad zijn de drie verhaallijnen benoemd: *de Hanze, de Moderne Devotie en Democratie*. Uiteraard zijn er daarnaast andere historische thema's aan de hand waarvan het *Verhaal van Zwolle* verteld kan worden.

Indien deze thema's alleen cultuurhistorisch worden geïnterpreteerd levert dat een relatief beperkt repertoire op. Voor een lange termijn-programmering is het wenselijk en mogelijk deze thema's te voorzien van een eigentijdse en op de toekomst gerichte invulling.

Het is niet gezocht en zelfs uitdagend om moderne vraagstukken van de (Europese) economie, van religiositeit en zingeving en van politieke machtsvorming te verbinden aan resp. de Hanze, Devotie en Democratie. Daarmee worden deze thema's niet alleen interessant voor een gerichte en directe vertaling in exposities, maar ook op lange termijn als dragers voor ideeën, debat, expressie en verbeelding voor de Zwolse samenleving.

Bij integratie van HCO en SMZ kunnen uit de collecties exposities worden samengesteld. Indien de samenwerkingsafspraken met De Fundatie tot stand komen kan door de experts van dit museum worden geadviseerd. De schilderijen en objecten van het SMZ, foto's en documenten van het HCO en ook enkele werken uit de collectie van De Fundatie representeren de Zwolse geschiedenis. Deze objecten en kunstvoorwerpen kunnen worden gezien als de "backbone" van het Zwolse museale verhaal. De drie gekozen stedelijke thema's kunnen verder worden voorzien van andere objecten, kunstvoorwerpen, activiteiten, lezingen en experimenten die het *Verhaal* levend houden. Verschillende locaties kunnen daarbij worden ingezet, uiteraard meer specifiek de locaties in het centrum: Drostenhuis incl. nieuwbouw, Grote Kerk, De Fundatie, de Broerenkerk, Het Langhuis e.a. De eerdergenoemde regieraad, onder leiding van HCO, kan worden belast met een adviserende rol: het doen van voorstellen en het bijdragen aan de jaarlijkse programma's.

Deze exposities kunnen samenhangend in het Drostenhuis en –in beperkte mate- in Museum De Fundatie worden gepresenteerd, waardoor de relatie tussen beide instellingen voor het publiek zichtbaar wordt. Het Drostenhuis is en blijft dan de bakermat van de stedelijke historische kunst; moderne en hedendaagse kunst is dan voortaan uitsluitend te zien in De Fundatie. Het Drostenhuis kan, vergelijkbaar met andere *Fundatie-fusions*, in samenhang met De Fundatie en andere centrumlocaties, leiden tot versterking van de stedelijke museale kracht.

De nieuwbouw van het SMZ kan, naar gelang de behoefte en passendheid binnen de stedelijke programmering, een functie krijgen voor artistieke behoeften waarin momenteel niet of niet voldoende wordt voorzien; expositieruimte voor nieuwe kunstenaars, ruimte voor de Zwolse opleidingen beeldende kunst (ArteZ, Deltion). Het Langhuis kan hierbij mogelijk de coördinerende partij zijn. Een alternatief is dat (een deel van) de nieuwbouw permanent als *archeohotspot* in gebruik wordt gegeven aan de gemeentelijke afdeling Monumenten en Archeologie.

7. Organisatorische keuzen : vier varianten A, B, C en D

Zoals aangegeven is allereerst nodig dat er **eenduidige regie** komt op keuze van thematiek, vormgeving en locatie van exposities, educatieve activiteiten etc.

Behalve meer regie en kwaliteit op museale activiteiten kan integratie dan wel vergaande samenwerking HCO/SMZ ook leiden tot organisatorische synergie en efficiëntie-winst. De gemeenteraad van Zwolle heeft in deze lijn besloten dat organisatorische integratie HCO/SMZ moet plaatsvinden en tevens een taakstelling van € 0,3 mln. op het SMZ-budget gelegd (per 2018). Hierdoor is vergroting van de efficiëntie niet langer een vrijblijvend streven, maar een harde noodzaak.

Fusie HCO/SMZ?

Fusie is bij veel Nederlandse musea aan de orde; voorbeelden zijn het Maritiem museum en het Havenmuseum Rotterdam (2014) en het Rijksmuseum Twenthe en Museum Twentse Welle (2016). De door de gemeenteraad voorgestane fusie tussen HCO en SMZ is echter om verschillende redenen gecompliceerd: HCO en SMZ zijn geen gelijksoortige musea. Het HCO heeft, vanwege de wettelijke grondslag van de archieftaken (Archiefwet) en de betrokkenheid van het Rijk, een *publiekrechtelijke* rechtsvorm (gemeenschappelijke regeling, GR). Fusie van de (publiekrechtelijke) gemeenschappelijke regeling HCO met de (privaatrechtelijke) Stichting SMZ zou leiden tot een inbreng van het SMZ in het HCO. Het Rijk, de gemeente Deventer (inmiddels toegetreden tot het HCO) en, waarschijnlijk vanaf 2017, ook de gemeente Kampen), zouden daarmee mede-verantwoordelijk worden voor collectie en activiteiten van het SMZ. De rijksarchivaris heeft aangegeven dat het Rijk niet voornemens is mee te werken aan een bestuurlijke fusie. Of de gemeenten Deventer en Kampen daarmee zouden instemmen is de vraag.

De omgekeerde beweging, nl. dat het HCO met het SMZ fuseren tot een private rechtsvorm (stichting) is vanwege de wettelijke grondslag van de archieftaken uitgesloten.

Vanuit het SMZ bezien zijn er ten aanzien van een bestuurlijke fusie ook complicaties: niet zonder reden is in 1996 gekozen voor de rechtsvorm van de Stichting. Deze ontstond uit de fusie van de (gemeentelijke) Librije Hedendaagse kunst en het POM, het Provinciaal Overijssels Museum. De Stichtingsvorm impliceert een relatief afstandelijke positie van de subsidiërende overheid (de gemeente): wel toezicht op besteding van de publieke middelen (subsidie), maar geen dagelijkse verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur voor het bestuur van het Museum.

Ik zie voor de beoogde fusie c.q. intensieve samenwerking zodoende, althans in theorie, de volgende opties A, B, C en D:

- **A. Bestuurlijke en organisatorische fusie:** (voorkeursmodel gemeenteraad);
Stichting SMZ en Gemeenschappelijke Regeling (GR) HCO gaan over in een nieuwe rechtsvorm met één bestuur, één directie en één organisatie.
Voordelen:
 - *meest heldere constructie;
 - *wens gemeenteraad;
 - *optimalisering efficiënte inrichting organisatie (behalen taakstelling).*Complicaties:*
 - *de instemming van het Rijk ontbreekt (gemeenschappelijke regeling);
 - * fusie impliceert publieke rechtsvorm (Archiefwet) , waardoor SMZ-activiteiten zouden gaan functioneren onder directe politieke verantwoordelijkheid;
 - * inbreng van het SMZ (incl. de collectie VORG) in een publieke rechtsvorm met het Rijk en de steden Deventer en Kampen zou een *Fremdkörper* binnen het HCO doen ontstaan;
 - * instemming van het bestuur SMZ ontbreekt.

- **B. Personele unie directie**
Indien de bestaande bestuurlijke rechtsvormen (GR HCO en Stichting SMZ) in stand zouden blijven kunnen beide musea via een personele unie onder één directie worden gebracht (model-IJsselacademie): de directeur HCO wordt tevens directeur SMZ en is verantwoordelijk jegens twee besturen. Het ligt voor de hand dan het bestuursmodel van het SMZ te wijzigen in een RvT-model.

Voordelen:
 - *vermijding complicaties bestuurlijke fusie;
 - *er blijft een rechtspersoon (stichting) die verantwoordelijk is voor de SMZ-collectie;
 - *optimalisering organisaties mogelijk via centraal management;
 - *private positie SMZ (op afstand van de politiek) kan worden gehandhaafd;
 - *overwogen kan worden in plaats van het huidige bestuursmodel over te gaan op het RvT-model, zodat het huidige bestuur meer een toezichthoudende functie krijgt met een directeur-bestuurder die zelfstandig bevoegd bestuurder is.*Complicaties:*
 - *model wijkt af van voorkeur gemeenteraad (fusie);
 - *aanvullende oplossingen nodig voor het management (de huidige directeur HCO wordt dubbel belast en zal moeten worden ondersteund);
 - *bestuur GR moet met deze personele unie instemmen en zal waarborgen verlangen dat functioneren als HCO-directeur op niveau blijft;
 - *risico bestuurlijke divergenties tussen HCO-bestuur en SMZ-bestuur (spagaatpositie directeur-bestuurder).

- **C. Centrale regie zonder personele unie of fusie**

Een derde, minst vergaande, optie is dat wordt afgezien van bestuurlijke en institutionele ingrepen en dat de synergie en samenwerking ten aanzien van het *Verhaal van Zwolle* wordt gezocht in (heldere en afdwingbare) samenwerkingsafspraken tussen de directies van HCO en SMZ.

Voordelen:

*geringste bestuurlijke en organisatorische verwickelingen.

Complicaties:

*voldoet het minst aan voorkeursoptie gemeenteraad (fusie);

*afdwingbaarheid en dus beoogd effect samenwerking beperkt;

*relatief grote (bestuurlijke) zelfstandigheid SMZ kan complicerend werken voor optimalisering organisaties en inzet gebouwen.

D. Herstructurering SMZ; voor museale taken nauwe samenwerking met De Fundatie

Als vierde optie noemen we de herstructurering van het SMZ en integratie van de SMZ-taken, voor wat betreft het *Verhaal van Zwolle*, in het HCO, dat daartoe een nauwe samenwerkingsrelatie aangaat met een museale expertise-organisatie (zo mogelijk Museum De Fundatie), onder overname van de gebouwen SMZ door de gemeente.

Voordelen:

*voldoet, evenals optie A (fusie), het meest aan voorkeursoptie gemeenteraad en leidt tot de beoogde centrale regie bij HCO op het *Verhaal van Zwolle*;

*optimale mogelijkheden tot synergie.

Complicaties:

*gebouw (Drostenhuis, nieuwbouw) en collectie SMZ vergen voorziening (beheersstichting of naar gemeente);

*voorwaarde voor realisering is dat het HCO zich voorziet van inbreng van adequate museale kennis (De Fundatie) om museale kwaliteit in het *Verhaal van Zwolle* te garanderen.

*geen instemming bestuur SMZ.

Collectie

Naast zijn presentatietaken heeft het huidige SMZ taken op het gebied van beheer en behoud (zorg voor collectie). De presentatietaken kunnen onder regie van het HCO worden verzorgd, maar dit geldt niet voor de beheerstaken m.b.t. de collectie.

Herstructurering betekent dat de bestuurlijke/organisatorische constellatie van het SMZ wordt opgeheven, maar dat (uiteeraard) de taken en functies blijven bestaan. Er zal, in overleg met de bruikleengevers zoals de VORG, beleid moeten worden ontwikkeld ten aanzien van het toekomstig beheer van de collectie (depots). Daarbij kan gedacht worden aan het HCO voor de historische collectie en aan De Fundatie voor de collectie die past bij dat Museum. Er zal tevens een beleid moeten worden ontwikkeld met betrekking tot depotbeheer en afstoten (volgens de Leidraad Afstoten Museale Objecten, LAMO).

Gebouwen

In de variant Herstructurering SMZ (D) blijft het Drostenhuis de kernlocatie voor de historie van de stad. De vaste collectie van het Drostenhuis blijft conform de huidige inrichting, al dan niet aangevuld met of in variatie met andere objecten. Het Drostenhuis kan overgaan naar de gemeente, dan wel er kan een beheersstichting worden opgericht. De nieuwbouw aan de Melkmarkt kan tegen een symbolisch bedrag overgaan naar de gemeente die verantwoordelijk wordt voor beheer & onderhoud en deze ruimte verhuurt aan permanente of tijdelijke gebruikers: Het Langhuis (onderwijs), de afdeling M&A of andere geïnteresseerde partijen. Een business case moet uitwijzen of dit voor de gemeente budgettair-neutraal mogelijk is.

De kantoren Voorstraat kunnen, voor zover niet nodig voor eigen activiteiten, eveneens (commercieel) worden verhuurd.

Personeel

In de variant Herstructurering SMZ (D) vraagt de personele positie het meest de aandacht; bepaald zal moeten worden welke medewerkers van het SMZ nodig blijven voor de functie als presentatie-locatie. Naar zich laat aanzien zal de behoefte aan museale expertise geringer zijn dan thans, omdat deze bij HCO (en beoogd samenwerkingspartner De Fundatie) aanwezig is. Voorstel is dat de medewerkers SMZ voor wie dat nodig is een herplaatsingsstatus krijgen bij de gemeente Zwolle.

Budget

Het budget van het SMZ inclusief de taakstelling van € 0,3 mln. wordt in variant D overgeheveld naar de directeur HCO, die daarmee zowel de eigen kosten voor zijn regietaak als de samenwerkingsafspraken met Museum De Fundatie kan bekostigen.

8. Afweging en Advies

Variant A

Bij een *volledige fusie HCO/SMZ* (variant A) zouden de SMZ-belangen worden geïntegreerd in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling HCO. Het SMZ bestaat dan niet meer en HCO- en SMZ-bestuur moeten integreren; er ontstaat dan een volledige bestuurlijke en organisatorische versmelting. Zoals gezegd is deze volledige fusie **niet mogelijk**, o.a. vanwege ontbrekende instemming van het Rijk.

Variant B

Bij variant B (*personele unie directeur HCO/directeur SMZ*) blijft de rechtspersoon Stichting SMZ bestaan, maar is de directeur van het HCO tevens de directeur van het SMZ. Automatisch wordt dan de ruimte voor een eigen bestuurlijk SMZ-beleid beperkt; het zal vooral de directeur zijn die de koers bepaalt, bv. met betrekking tot het expositiebeleid. Hierbij past een afstandelijker bestuurlijke positie; niet langer een bestuur, maar een Raad van Toezicht. Waar de invloed van het bestuur wel van belang kan zijn is de zorg en verantwoordelijkheid van de SMZ-collecties en de gebouwen. De directeur moet in de positie zijn om t.a.v. gebouwen, exposities, personeel e.d. optimale synergie tussen HCO en SMZ te realiseren. Het is nog niet zeker of het bestuur van het HCO deze variant ondersteunt; in elk geval zal er vanuit het SMZ-budget moeten worden bijgedragen aan de bekostiging van deze simultane taakuitoefening door de directeur HCO. Het bestuur SMZ heeft aangegeven deze variant bespreekbaar te achten.

Variant C

In variant C (*geen fusie, geen personele unie, maar samenwerkingsafspraken*) is de positie van het bestuur SMZ het meest vergelijkbaar met de huidige. Of het door de raad beoogde effect ontstaat is geheel afhankelijk van te maken afspraken en de wijze waarop deze worden nagekomen; er is geen bestuurlijke of organisatorische borging. Daarmee is deze variant het **minste in lijn met de beoogde doelstellingen van de gemeenteraad** en valt ze in feite af.

Variant D

Variant D (*Herstructurering Stichting SMZ*) is de meest duidelijke breuk met het verleden en faciliteert optimaal synergie voor het *Verhaal van Zwolle*. De regie op de cultuurhistorie van Zwolle ligt volledig en eenduidig bij de directeur HCO. Deze taak zal – organisatorisch en financieel – volledig separaat worden georganiseerd van de werkzaamheden die voor de deelnemende gemeenten worden verzorgd. De huidige taken van het HCO worden hierdoor dus niet geraakt.

De zorg voor de SMZ-collecties (depots) moet dan overgaan naar een andere partij. HCO zal meerjarige samenwerkingsafspraken willen maken met Museum De Fundatie op het gebied van museaal advies en samenwerking met betrekking tot thema's en

exposities. Het functioneren van de Adviesraad *Verhaal van Zwolle* geeft hierbij positie aan de instellingen die deelnemen in het Erfgoedplatform.

De nieuwbouw kan, als “kunstverzamelgebouw” voor de stad, in beheer komen bij de gemeente, de kantoren Voorstraat kunnen commercieel worden verhuurd. Wat blijft is de zorg voor het Drostenhuis, dat eveneens naar de gemeente kan overgaan of waarvoor een beheersstichting (Stichting Drostenhuis) kan worden opgericht.

Er ontstaat een noodzaak tot personele herschikking met het risico van overtolligheid en dus frictiekosten.

Op grond van vorenstaande overwegingen concludeer ik dat er twee realistische modellen zijn:

***variant B;** personele unie directies HCO en SMZ.

Nagegaan kan worden of bij beide besturen bereidheid bestaat deze variant verder uit te werken. Deze personele unie kan al ingaan op 1 januari 2017, indien besturen HCO en SMZ daaraan willen meewerken.

De directeur HCO/SMZ krijgt dan als opdracht om waar mogelijk tussen de HCO- en de SMZ-organisaties efficiëncy-winst te realiseren; deze reorganisatie moet kunnen zijn afgerond uiterlijk 31 december 2017.

De rechtspersoon SMZ blijft in deze variant in stand, maar haar taak wordt beperkt tot *het beheer van de eigen en van de VORG in bruikleen ontvangen collecties*. Het bestuursmodel van het SMZ wordt gewijzigd in een RvT-model, waarbij de directeur tevens fungeert als bestuurder.

Gerelateerd aan de doelstellingen van de gemeenteraad –centrale regie op het *Verhaal van Zwolle*- acht ik variant B **kwetsbaar en sub-optimaal**. Het risico dat de directeur in een spagaat terechtkomt tussen beide besturen is reëel.

***variant D:** herstructurering Stichting SMZ.

Bij ontbinding van de Stichting SMZ kan daadwerkelijk centrale regie op het *Verhaal van Zwolle* worden ontwikkeld. Deze regie berust bij de directeur HCO, die zich voor de museale kwaliteit richt naar samenwerkingsafspraken met Museum De Fundatie, met bijbehorende afspraken over budgetten en formatie.

De gebouwen van het SMZ (eventueel exclusief het Drostenhuis) gaan over naar de gemeente; de nieuwbouw wordt aan gegadigden verhuurd voor culturele /cultuurhistorische doeleinden; de kantoren Voorstraat worden commercieel verhuurd.

Indien de gemeente dat wenst komt er een nieuwe *Stichting Het Drostenhuis* die exploitatie van Het Drostenhuis als historisch centrum voor haar rekening neemt.

Herstructurering van het SMZ impliceert dat voor het personeel een bestemming wordt gezocht, hetzij bij het HCO dan wel bij andere organisatie(s). De kans op frictiekosten is reëel. Het bestuur SMZ stemt met deze variant D niet in.

Naar mijn oordeel voldoet variant D het beste aan de uitgangspunten van de gemeenteraad. Samenvattend: ik adviseer een keuze voor Variant D. Als voor deze variant wordt gekozen moet er, wil er vaart blijven in de transitie, per 1 januari 2017

een interim-directeur SMZ worden benoemd die de taak krijgt deze variant in goede samenwerking met de directeur HCO uit te werken.

9. Toekomstige functie gebouwen SMZ

Het SMZ-complex bestaat uit drie gebouwen, het Drostenhuis (voor de vaste historische collectie), de nieuwbouw (voor wisselexposities) en de Voorstraat (kantoren).

Het Drostenhuis

Het Drostenhuis is momenteel het vaste onderdeel van de museale opstelling. Voor wat betreft de beneden-etage is aansluiting bij de nieuwbouw voor specifieke museale voorstellingen goed denkbaar. De bovenverdiepingen van het Drostenhuis zijn niet binnen aanvaardbare (financiële) voorwaarden geschikt te maken voor een groter publiek en zullen dus met de huidige (of soortgelijke) collectie (als oudheidkamers) gecontinueerd worden.

De nieuwbouw-Melkmarkt

De nieuwbouw van het SMZ is een centrumlocatie met potentie voor verdere ontwikkeling (vgl. *Visie op Stedelijk Museum van Kossman.de Jong, exhibition architects*). Een investering van plm. € 100 000 in verbetering van de toegankelijkheid (entree, toegang vanaf Voorstraat, tuin) kan leiden tot een verhoogd bezoek aan het complex. Momenteel is de nieuwbouwruiimte in gebruik voor exposities van SMZ; conform de uitspraak van de raad zou deze locatie behouden moeten blijven voor de cultuurhistorische functie van de stad. Deze nieuwbouw (1998) is bekostigd door de gemeente (en fondsen) en geschonken aan SMZ; de bouwkosten bedroegen plm. € 3 miljoen (1998) en zijn eenmalig afgeschreven.

Voor deze nieuwbouw zijn verschillende kandidaten: Het Langhuis voor wisselexposities, de gemeentelijke afd. archeologie en monumenten, opleidingsfaciliteiten Artez en Deltion, etc. Een solide en vaste huurder/gebruiker zou de gemeentelijke afdeling Monumentenzorg en Archeologie zijn voor inrichting als archeohotspot. Waar mogelijk zou overeenstemming voor benutting van (een deel van) de nieuwbouw door deze afdeling bevorderd moeten worden.

Als meerdere organisaties van de nieuwbouw gebruik gaan maken ontstaat een stedelijk “kunstverzamelgebouw”; dan kan worden overwogen dat deze nieuwbouw aan de gemeente wordt overgedragen, waar tegenover de nieuwe gebruikers huur betalen. Zo wil Het Langhuis –naast het eigen pand aan de Goudsteeg- graag ruimte voor exposities van hedendaagse kunstenaars, in nauw verband met Zwolse opleidingen (Artez, Deltion, Cibab, Windesheim). Men denkt hiermee plm. € 30 000 per jaar als huuropbrengst in te kunnen brengen. Mijn voorstel is dat Het Langhuis gevraagd wordt om een aantoonbaar haalbaar plan teneinde met deze verhuur –binnen het museale programma van HCO/SMZ- al in 2017 te kunnen starten.

Voorstraat

De kantoorruimte aan de Voorstraat is in de toekomstige constructie niet (volledig) benodigd. Er kan dus verhuur –op commerciële basis- plaatshebben hetgeen een bijdrage kan leveren aan de taakstelling, dan wel benutting als depot.

10. Taakstelling € 0,3 mln. en financiën

De taakstelling ad € 0,3 mln. per 1 januari 2018 is door de gemeenteraad gelegd bij het SMZ; volgens het raadsbesluit moet hierbij gedacht aan bezuinigingen de sfeer van huisvesting, personeel en organisatie).

De volgende opties zijn in beeld:

Bezuinigingen:

*vervroegde uittreding van enkele medewerkers (zonder vervanging) per 2018:

structureel effect plm. € 120 000, eenmalige frictiekosten € 150 000.

*back office bundeling HCO/SMZ (berekening LaGroup):

Structureel effect € 60 000; dit bedrag moet worden bereikt door organisatorische maatregelen die in 2017 worden genomen en ingaan uiterlijk 2018.

**efficiency gezamenlijke inkoop*

Structureel effect € 20 000 (de voordelen hiervan moeten in 2017 worden bereikt en ingaan in 2018).

Totaal met ingang van 2018 jaarlijks plm. **€ 200 000** rekening houdend met **€ 150 000** eenmalige frictiekosten. Duidelijk is dat realisering van de volledige taakstelling gedurende 2017 de nodige aandacht vraagt.

Nieuwe begroting HCO/SMZ

Afhankelijk van de te kiezen variant (B: personele unie HCO/SMZ) dan wel D (Herstructurering Stichting SMZ) moet een **volledig nieuwe begroting** worden opgesteld met o.a.

*effect reductie en herplaatsing personeel SMZ door samenwerking met HCO en De Fundatie;

*effect overgang eigendom en beheer & onderhoud nieuwbouw-Melkmarkt naar gemeente;

*effect verhuur kantoren Voorstraat;

*effect meerjarenafspraken HCO/De Fundatie voor museale ondersteuning en beheer collectie.

11. Voorstel:

1. Bepaal of de geschetste varianten B en D voldoen aan de kaders van het gemeentebestuur;
2. Leg besturen HCO en SMZ en directeur-bestuurder/RvT De Fundatie alsmede de provincie Overijssel deze notitie met beide voorkeursvarianten voor met het verzoek om commentaar en advies, liefst vóór 1 januari 2017; verwerk advies van HCO, SMZ en De Fundatie/provincie Overijssel; en leg deze notitie voor aan andere direct betrokkenen (Grote Kerk, VORG, Het Langhuis, Erfgoedplatform, gemeente Deventer, e.a.);
3. Laat een business case opstellen voor de te kiezen variant;
4. *Bij keuze voor variant B (personele unie):*
verzoek het bestuur SMZ de huidige directeur HCO per 1 januari 2017 tevens te benoemen tot bestuurder-directeur SMZ (zo mogelijk onder gelijktijdige wijziging van het bestuursmodel in een RvT-model) met als taak het integreren van de organisaties HCO en SMZ uiterlijk per 1 januari 2018, inclusief de ingeboekte taakstelling;
5. *Bij keuze voor variant D (Herstructurering Stichting SMZ):*
verzoek het bestuur SMZ per 1 januari 2017 een interim-directeur aan te stellen die als taak krijgt gedurende 2017 de afbouw van de SMZ-organisatie (personeel, organisatie, gebouwen, zorg collectie), alsmede de financiële taakstelling, te realiseren, zodat de nieuwe situatie per 1 januari 2018 kan intreden; bevorder de totstandkoming van een meerjarige samenwerkingsafspraken tussen directeur HCO en De Fundatie met betrekking tot advies en samenwerking bij museale ontwikkeling en uitvoering van het *Verhaal van Zwolle*;
6. Stel per 1 januari 2017 een *Adviesraad Verhaal van Zwolle* in, waarin de deelnemers in het Erfgoedplatform zitting hebben, met als taak om aan de directeur HCO te adviseren inzake kwalitatieve en samenhangende ontwikkeling van *Het Verhaal van Zwolle*;
7. Overweeg als gemeentebestuur van Zwolle de eigendom m.b.t. de nieuwbouw SMZ en de kantoren Voorstraat per 1 januari 2018 over te nemen zodat deze kunnen worden verhuurd als resp. “kunstverzamelgebouw” voor de stad en kantoorruimte voor commerciële verhuur.

BIJLAGE

In het kader van dit advies zijn in de periode augustus t/m oktober 2016 gesprekken gevoerd met:

Frans Bakker en Pieterik Scheffer, Vereniging tot Beoefening Overijsselsch Recht en Geschiedenis (VORG)

Jan Brink, wethouder voor o.a. Cultuur gemeente Zwolle

Gijs Dragt, beeldend kunstenaar/fotograaf te Zwolle

Marens Engelhard, rijksarchivaris Den Haag

Hans Gerritsen, voorzitter HCO

Paul v d Ham, voorzitter Het Langhuis, Zwolle

Robin Hartogh Heys, wethouder Deventer

Hennie Kenkhuis, voorzitter alsmede het bestuur SMZ

Ralph Keuning, directeur De Fundatie, Zwolle

Hero Klinker, provincie Overijssel

Benjamin Koolstra, directeur Grote Kerk, Zwolle

Henry Kranenburg, afd. archeologie en monumentenzorg gemeente Zwolle

B. Koelewijn, burgemeester Kampen

Annelies Levison en Han de Carpentier Wolf, bestuur Vrienden SMZ

Henja van Nieukerken, Erfgoedplatform

Willem Waanders, directeur Waanders

Begeleiding van de opdracht vanuit de gemeente vond plaats door dhr. Anton Tuinman, afdeling Cultuur.

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp	Parkeergarage Dijkstraat
portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
informant	Roon, Anneloes van (2418)
afdeling	Vastgoed

Voorgesteld besluit raad

1. het besluit van het college van burgemeester en wethouders inzake Parkeergarage Dijkstraat om:
 - ? Het gehele bovendeck van de parkeergarage Dijkstraat te gebruiken voor de realisatie van appartementen in het kader van de Versnellingsactie sociale woningbouw;
 - ? De parkeergarage Dijkstraat aan het openbaar parkeren te onttrekken en de parkeergarage Dijkstraat in te zetten ten behoeve van doelgroepen;
 - ? De boekwaarde van de te vervallen parkeerplaatsen (€ 351.508,83), naar aanleiding van de nieuwbouwontwikkeling, ten laste te brengen van het project Versnellingsactie sociale woningbouw, locatie Friesewal/Dijkstraat.

Informatienota voor de raad

Datum 16 januari 2017

Onderwerp	Parkeergarage Dijkstraat
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder N. Vedelaar

Informant A.C.M. van Roon / Alfred Schrooten/ Marjan Vervoort
Afdeling Vastgoed / OW
Telefoon 038 498 2418
Email ACM.van.Roon@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. het besluit van het college van burgemeester en wethouders inzake Parkeergarage Dijkstraat om:
 - Het gehele bovendeck van de parkeergarage Dijkstraat te gebruiken voor de realisatie van appartementen in het kader van de Versnellingsactie sociale woningbouw;
 - De parkeergarage Dijkstraat aan het openbaar parkeren te onttrekken en de parkeergarage Dijkstraat in te zetten ten behoeve van doelgroepen;
 - De boekwaarde van de te vervallen parkeerplaatsen (€ 351.508,83), naar aanleiding van de nieuwbouwontwikkeling, ten laste te brengen van het project Versnellingsactie sociale woningbouw, locatie Friesewal/Dijkstraat.

Datum 7 december 2016

Inleiding

In mei 2015 heeft de raad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst Versnellingsactie sociale huurwoningen met deltaWonen als partner. Deze samenwerking komt voort uit het coalitie akkoord waarin een opdracht is geformuleerd om 400 extra sociale woningen te realiseren ten einde de wachttijd te verkorten. Daarbij heeft u ingestemd met de financiële en procesmatige basisafspraken omtrent de ontwikkeling van de aangewezen locaties. Sinds het sluiten van het samenwerkingsconvenant tussen de gemeente en deltaWonen wordt gewerkt aan de opgave om op 14 locaties een minimaal aantal van 313 sociale huurwoningen te realiseren, waarbij het streven is om de start bouw in 2017 te laten plaatsvinden. Gezamenlijk met deltaWonen worden de hoofdlijnen zoals die in de samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd uitgewerkt, om zo de haalbaarheid van de verschillende deellocaties inzichtelijk te krijgen. Daarvoor zijn diverse verkenningen (zoals parkeren) verricht en de benodigde onderzoeken (zoals planologisch, milieu, asbest) voor de verschillende deellocaties uitgezet. De uitkomsten van deze uitwerking van de hoofdlijnen geven steeds meer inzicht in de haalbaarheid van de verschillende locaties.

De locatie Friesewal Dijkstraat is binnen de Versnellingsactie aangewezen als zeer kansrijke locatie voor de realisering van sociale woningbouw en voor deze locatie heeft in de afgelopen periode de uitwerking plaatsgevonden. De plannen voor realisatie van 37 sociale huurappartementen op deze plek zijn daarmee in vergevorderd stadium.

Kernboodschap

De ontwikkeling van 37 sociale huurappartementen op deze locatie heeft consequenties voor de parkeergarage Dijkstraat omdat de bouw plaatsvindt op het bovendek van de bestaande parkeergarage.

Ten gevolge van de ontwikkeling van appartementen wordt het bovendek van de parkeergarage volledig buiten gebruik gesteld voor parkeren. Het grootste oppervlak van het bovendek is benodigd voor de bouw van de appartementen. Het niet te bebouwen deel van het bovendek vervalt aangezien parkeren op de binnenplaats bezwaarlijk is voor de leefbaarheid van de omringende appartementen. Daarnaast zou een eigen entree van het dek noodzakelijk zijn om de binnenplaats toegankelijk te houden voor parkeren. Dit zou betekenen dat in de steeg Friese Wal twee in- en uitgangen naast elkaar komen met als gevolg een onduidelijke situatie in de steeg.

Daarnaast is besloten om de parkeergarage Dijkstraat te onttrekken aan het openbaar parkeren en de parkeergarage in te zetten ten behoeve van doelgroepen.

Consequenties

De te vervallen parkeerplaatsen kunnen in de nabijheid worden opgevangen. De meest nabijgelegen parkeergarage is die op Noordereiland. Hier zijn 690 parkeerplaatsen. De bezettingsgraad van de parkeeraccommodaties in dit deel van de binnenstad, waaronder zowel parkeergarage Dijkstraat als parkeergarage Noordereiland en parkeergarage Diezerpoort vallen, ligt alleen op zaterdagmiddag boven 70%. Daarnaast komt de parkeergarage Katwolderplein op korte termijn beschikbaar. Daarmee is er in de nabijheid voldoende openbare parkeergelegenheid om de te vervallen openbare parkeerplaatsen van parkeergarage Dijkstraat op te vangen. Op dit moment gebruiken 180

Datum 7 december 2016

abonementhouders de parkeergarage op Noordereiland. Een deel hiervan kan verplaatst worden naar de parkeergarage Dijkstraat, waardoor de parkeergarage Noordereiland optimaal benut kan gaan worden als grotere parkeergarage voor openbare plaatsen. Hierdoor is er geen effect op de totale parkeerexploitatie.

Indien op termijn de ontwikkeling van het Noordereiland aan de orde is, zal voor de parkeergarage Noordereiland een andere passende parkeeroplossing moeten worden gezocht. In de reserve parkeren wordt geen rekening gehouden met toekomstige investeringen in een nieuwe garage of nieuwe locatie. Uitgangspunt vanuit de parkeerbalans is dat de capaciteit van Noordereiland opgevangen wordt door de nieuwe garage Katwolderplein en de garage Diezerpoort en er door het ophouden van het Noordereiland vooral ruimte als flexibele schil ontstaat. Door het opheffen van parkeerplaatsen elders en deze te verplaatsen richting parkeergarage Noordereiland, krijgt Noordereiland steeds meer gebruikers. Dit legt mogelijk een claim naar de toekomst op de reserve parkeren cq. de algemene middelen. Een mogelijke herontwikkeling van Noordereiland vraagt daarom aandacht om te komen tot een passende parkeeroplossing voor bewoners en openbaar parkeren.

Conform de BBV-richtlijn wordt de huidige boekwaarde van de parkeergarage Dijkstraat gedeeltelijk afgeboekt. Voor bovenstaande afboeking is dekking binnen het Project Versnellingsactie sociale woningbouw.

Communicatie

De consequenties worden meegenomen in het haalbaarheidsonderzoek dat in samenwerking met deltaWonen in het kader van de Versnellingsactie sociale woningbouw voor de locatie Friesewal Dijkstraat wordt verricht. De omwonenden zijn middels een informatieavond geïnformeerd over de planvorming voor de locatie.

Tevens wordt er een communicatietraject opgestart richting de abonenthouders en vindt er communicatie plaats over de veranderende status van de parkeergarage.

Vervolg

In het kader van de Versnellingsactie sociale woningbouw wordt de haalbaarheid van de locatie verder onderzocht in samenwerking met deltaWonen. In de Stuurgroep Versnellingsactie zal verdere besluitvorming plaatsvinden over de haalbaarheid van het project binnen de kaders van samenwerkingsovereenkomst.

Openbaarheid

De informatienota is openbaar

Datum 7 december 2016

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp	Concept Woonvisie Zwolle
portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
informant	Vries, Nicolienne de
afdeling	Ruimte & Economie

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

De nieuwe concept Woonvisie voor Zwolle 'Ruimte voor Wonen' en daarbij behorend vervolgtraject.

Informatienota voor de raad

Datum 11 januari 2017

Onderwerp	concept Woonvisie Zwolle
Versienummer	

Portefeuillehouder N. Vedelaar

Informant N. de Vries
Afdeling Ruimte & Economie / OW
Telefoon 038 498 3266
Email N.de.Vries@zwolle.nl
Bijlagen 1. concept Woonvisie Zwolle
2. uitnodiging Stakeholdersbijeenkomst

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De nieuwe concept Woonvisie voor Zwolle 'Ruimte voor Wonen' en daarbij behorend vervolgtraject.

Datum 11 januari 2017

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

De raad wordt door middel van deze nota geïnformeerd over het proces aangaande de Woonvisie 2017-2027. Bijgevoegd vindt u de concept Woonvisie 'Ruimte voor Wonen' waarin de belangrijkste ambities en woonopgaven voor de komende 10 jaar zijn beschreven. Dit concept wordt in deze fase van het traject breed gedeeld vanwege de stakeholdersbijeenkomst van 27 januari, waarvoor u ook bent uitgenodigd. In maart 2017 wordt de definitieve Woonvisie ter vaststelling aan u voorgelegd. In de Woonvisie is ook de motie van D66 'atelierruimte en wonen mix' uitgewerkt (besluit 4-7-2016).

De Woonvisie is een belangrijke eerste stap naar en onderlegger van de nieuwe Omgevingsvisie. Definitieve keuzes over locaties voor nieuwe bouwopgaven worden in het traject van de Omgevingsvisie gemaakt. Met de Woonvisie 'Ruimte voor Wonen' maken we duidelijk waar we ons de komende periode (2017 – 2027) in ons woonbeleid op willen richten. We laten zien wat onze ambities zijn en aan welke woonopgaven we werken. We geven ook aan welke (bestaande en nieuwe) acties nodig zijn om onze ambities en doelstellingen te realiseren. Een van deze nieuwe acties is bijvoorbeeld de uitwerking van de visie naar een ontwikkelstrategie. In deze ontwikkelstrategie wordt duidelijk welke diversiteit aan woningbouw gewenst is op gebiedsniveau en welke rol de gemeente heeft. Waar we nu al invulling aan geven is de nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties (2016). De Woonvisie is hiervoor het beleidskader en is ook verplicht vanuit de Woningwet (2015).

Als gevolg van landelijke trends en veranderingen in de samenleving en in (woning)wetgeving zullen we anders naar de nieuwe woonopgaven moeten kijken. De transitie van de zorg, het langer zelfstandig wonen, de duurzaamheidsagenda en de sterke huishoudensgroei (met name van 1 en 2 persoonshuishoudens) vergroten de druk op de woningvoorraad. Door deze ontwikkelingen en door veranderingen in de woningmarkt is de impact op de samenleving groot. Dit vraagt om een actualisatie van de woonvisie, maar ook om een andere manier van kijken. We realiseren ons dat we een Woonvisie niet voor 10 jaar kunnen dichttimmeren, maar we gaan ervanuit dat de opgaven robuust genoeg zijn om onze aandacht en acties de komende jaren op te richten. We blijven de vertrekpunten (bijv. van woningbouwprogramma op basis van huishoudprognoses) monitoren en we gaan ervan uit dat een tussentijdse evaluatie aan de orde is.

Kernboodschap

Een nieuwe Woonvisie voor Zwolle is nodig omdat de woningmarkt na de crisis volledig is veranderd; wetgeving (Woningwet) en maatschappelijke ontwikkelingen vragen ook om een nieuw beleidskader. Zwolle is een sterke groeistad in de regio, zowel in economie en werkgelegenheid als in aantal inwoners en huishoudens. Zwolle groeit. Dat komt onder meer door de geboortegroei van Zwolle. Daarnaast komen mensen heel gericht naar Zwolle. Drie keer per jaar ontvangen we nieuwe inwoners van de stad op het stadhuis om ze welkom te heten. Uit de verhalen die mensen daar met ons delen blijkt dat Zwolle een stad is waarvoor mensen kiezen omdat het een centrale en bereikbare stad is, omdat de economie bloeit en er werk gevonden wordt, omdat de zorgvoorzieningen goed zijn, omdat de menselijke maat van de stad en de wijken prettig is, omdat het cultureel klimaat goed is, omdat er een mooie en toegankelijke groene omgeving is, kortom: omdat het goed wonen, werken en leven is in Zwolle. Deze groei willen we toekomstbestendig en verantwoord faciliteren. Om dit ook in de toekomst te kunnen blijven doen is een nieuw beleidskader en woningbouwprogramma nodig (5.500 – 6.000 nieuwe woningen de komende 10 jaar). Daarbij kunnen we vanuit Wonen een bijdrage leveren aan

Datum 11 januari 2017

belangrijke opgaven waaronder het versterken van de (binnen)stad en de wijken, transformatie van (kantoren)vastgoed, langer zelfstandig wonen en de uitvoering van de duurzaamheidsagenda.

De concept Woonvisie bevat 4 ambities:

1. Sterke Groeistad: Zwolle zal ook op langere termijn economisch en in werkgelegenheid verder groeien. Om Zwolle als vitale en aantrekkelijke groeistad verder te ontwikkelen is een nieuwe stap naar verstedelijking nodig. Als we onze toppositie in Nederland willen behouden en versterken moeten we duurzaam met onze ruimte om gaan, rekening houden met de wensen van onze (nieuwe) bewoners en het woningaanbod daarop afstemmen. We ontvangen drie keer per jaar nieuwe inwoners en het blijkt dat nieuwkomers de stad om meerdere redenen (wonen, werk en beleving) waarderen. We hebben de driehoek 'wonen-werken-recreëren' als samenhangende eenheid nodig, om nieuwkomers te trekken, maar ook voor bestaande inwoners.
2. Vernieuwende Woonstad: Zwolle wil ruimte bieden voor vernieuwing, eigenheid en creativiteit. Ruimte voor diverse doelgroepen en ondernemers, particuliere initiatiefnemers, marktpartijen en corporaties om invulling te geven aan vernieuwend wonen in de stad. Een veranderende huishoudsamenstelling (kleiner) en vergrijzing vragen ook om vernieuwing. Er blijkt genoeg energie en ondernemingszin aanwezig te zijn om dit waar te kunnen maken. We zetten in op energietransitie en op hergebruik en renovatie van gebouwen. Ook de transformatie van vastgoed naar wonen of vernieuwende woonvormen dragen hieraan bij, waarbij functies (wonen, werken, zorgen), woontypen of doelgroepen gemengd zijn¹.
3. Solidaire Leefstad: Zwolle wil werken aan solidaire wijken en levensloopbestendige woningen waardoor mensen langer in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. De voorzieningen en de ruimtelijke kwaliteit dragen bij aan een prettige woonomgeving. Een wijk waar jong en oud zich "thuis voelt". We gaan uit van wat iemand zelf kan: zelfredzaamheid, voor elkaar zorgen en kunnen meedoen in de samenleving staan centraal. In deze context staan we samen voor de opgave om verder invulling te geven aan de mogelijkheid om zelfstandig te (blijven) wonen en te functioneren.
4. Duurzame Deltastad: Water en groen hebben een grote aantrekkingskracht op mensen en een positief effect op de omgeving. Ook het wonen in nabijheid van water wordt hoog gewaardeerd en willen we in Zwolle stimuleren met oog voor natuurwaarden en duurzaam ruimte- en energiegebruik. Bewust zijn van de waarde van groen en water betekent ook beter voorbereid zijn op de nadelige effecten van klimaatveranderingen.

Aan de hand van deze ambities is de Woonagenda in de vorm van woonopgaven en acties opgesteld:

1. Een ongedeelde stad met woningen voor iedereen: we zijn een ongedeelde stad en dat willen we ook blijven. Daarom werken we op basis van een evenwichtig woningbouwprogramma aan een ontwikkelstrategie voor de komende 10 jaar en de periode daarna. In de eerste periode is dit vooral gericht op inbreiding en de uitleglocaties van Stadshagen in een verdeling van 50% binnenstedelijk en 50% Stadshagen. We nemen het woningbouwprogramma mee in de prestatieafspraken met corporaties en in bouwafspraken.
2. Toekomstbestendige wijken en dorpen: klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit zijn belangrijke opgaven bij het toekomstbestendig maken en vernieuwen van wijken en dorpen. Voor

¹ Dit is tevens een uitwerking van de D66 motie over de 'atelierruimte en wonen mix' (besluit 4-7-2016)

Datum 11 januari 2017

een vitale binnenstad gaan we uit van de Binnenstadvisie die binnenkort aan u wordt voorgelegd. In het woningbouwprogramma komt aandacht voor functiemenging (wonen/werken).

3. Ruimte voor vernieuwing en transformatie: hergebruik en transformatie van vastgoed en ruimte voor vernieuwende woonconcepten (CPO, Tiny houses, woon/werkcombinaties) worden gefaciliteerd en gestimuleerd. Voor CPO reserveren we ruimte in onze gebiedsprogramma's.
4. Levensloopbestendig wonen met zorg: we werken verder aan het programma WWZ038 en geven ruimte aan vernieuwende woonconcepten en initiatieven waarin lang zelfstandig wonen worden gestimuleerd. We benutten hierbij de experimenteerruimte en kansen voor leegstand vastgoed.
5. Duurzaam wonen met Water: in het woningbouwprogramma houden we rekening met de waardering en ligging van water en met onze water / groenstructuur. Ook in deze woonopgave kijken we op stedelijk (en regionaal) niveau naar de klimaat- en duurzaamheidsopgave. Het gaat dan om een andere dimensie van de woonopgave dan bij toekomstbestendige wijken (opgave 2)

Stakeholdersbijeenkomst

Tijdens de stakeholdersbijeenkomst van 27 januari gaan we over de concept Woonvisie in gesprek met stakeholders. De raad, woonpartners, regiogemeenten, maatschappelijke organisaties en andere (particuliere) initiatiefnemers en belanghebbenden uitgenodigd.

Consequenties

- De Woonvisie is het beleidskader voor de komende 10 jaar en geeft ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Het biedt een handelingsperspectief voor een programmatische aanpak van de woongerelateerde opgaven.
- De Woonvisie is ook het richtinggevend beleidskader voor de prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties.

Communicatie

Marktpartijen, corporaties, bewonersorganisaties en particuliere initiatiefnemers zijn geconsulteerd bij de totstandkoming van de Woonvisie. In december zijn we met hen in gesprek gegaan over onze ambities waar verder weinig discussie over nut en noodzaak was, maar meer over de hoe vraag. Deze zijn verwerkt in de visie. Zij zijn ook uitgenodigd voor de stakeholdersbijeenkomst van 27 januari.

Vervolg

- Op 27 januari vindt een stakeholdersbijeenkomst plaats waar we verder in gesprek gaan met stakeholders over de vraag hoe we ambities kunnen realiseren.
- De concept Woonvisie wordt ter informatie toegestuurd aan regiogemeenten.
- Eind maart wordt de definitieve Woonvisie ter vaststelling aangeboden aan de raad, waarin de reacties van de stakeholders op dit concept zijn verwerkt.
- Na vaststelling in april wordt de Woonvisie meegenomen in het traject van de Omgevingsvisie, waarin definitieve keuzes gemaakt worden over ontwikkellocaties voor nieuwe bouwopgaven.

Datum 11 januari 2017

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Concept Woonvisie Zwolle: 'Ruimte voor Wonen'

Versie 12 januari 2017

Inhoudsopgave

h.1 Inleiding en context	3
h.2 Visie en ambities	3
h.3 Woonagenda en acties	5
1. Een ongedeelde stad met woningen voor iedereen.....	5
2. Toekomstbestendige wijken en dorpen	10
3. Ruimte voor vernieuwing en transformatie	12
4. Levensloopbestendig wonen met zorg	13
5. Duurzaam wonen met water	15
h.4 Samenvatting	17
Bijlage 1: Trends en ontwikkelingen	20

h.1 Inleiding en context

Met de nieuwe Woonvisie 'Ruimte voor Wonen' willen we onderbouwd en in samenwerking met alle woonpartners beter kunnen sturen op onze gezamenlijke ambities voor Wonen in Zwolle.

De Woonvisie is toekomstbestendig (2017 - 2027) en speelt flexibel in op trends en ontwikkelingen.

De Woonvisie vormt het beleidskader voor de prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties. De visie is tegelijkertijd de onderlegger voor de Omgevingsvisie. De Woonvisie geeft een richtinggevend kader maar geeft ook ruimte voor woonpartners en andere initiatiefnemers die invulling willen en kunnen geven aan 'Ruimte voor Wonen'. In de uitwerking van de visie wordt een ontwikkelstrategie gemaakt (zie verder bij acties), waarin we helder maken welke type woningen we waar nodig hebben. In het traject van de Omgevingsvisie slaat de Woonvisie ruimtelijk neer, waaronder in een Omgevingsplan waarin keuzes zijn gemaakt voor nieuwe ontwikkellocaties.

Als gevolg van landelijke trends en veranderingen in de samenleving en in (woning)wetgeving zullen we anders naar de nieuwe woonopgaven moeten kijken. De transitie van de zorg, het langer zelfstandig wonen, de duurzaamheidsagenda en de sterke huishoudensgroei vergroten de druk op de woningvoorraad. Door deze ontwikkelingen en door veranderingen in de woningmarkt is de impact op de samenleving groot¹. Dit vraagt om een actualisatie van de woonvisie, maar ook om een andere manier van kijken. De laatste woonvisie dateert uit 2005 (Woonvisie 2005 - 2020). De actualisaties daarna zijn meer uitvoeringsgerichte woonplannen (Zwolse Woonagenda 2013) op basis van het oude Structuurplan. Daarnaast past het in de regionale woonafspraken die we met de provincie Overijssel en gemeenten van West-Overijssel hebben gemaakt. We realiseren ons dat we een Woonvisie niet voor 10 jaar kunnen dichttimmeren maar gaan ervan uit dat de opgaven robuust genoeg zijn om onze aandacht en acties de komende jaren op te richten. We blijven de vertrekpunten (bijv. van woningbouwprogramma op basis van huishoudprognoses) monitoren en we gaan er vanuit dat een tussentijdse evaluatie aan de orde is.

h.2 Visie en ambities

Met de Woonvisie 'Ruimte voor Wonen' maken we duidelijk waar we ons de komende periode (2017 – 2027) in ons woonbeleid op willen richten. We laten zien wat onze belangrijkste ambities zijn en aan welke opgaven we werken om van Woonvisie naar Woonagenda te komen. We besteden ook aandacht aan de acties die nodig zijn om onze ambities en doelstellingen te realiseren.

Ruimte voor Wonen betekent goed onderbouwd laten zien hoe we als stad verder willen groeien en een volgende stap willen maken naar verstedelijking. Want die stap is nodig. Zwolle groeit. Dat komt onder meer door de geboortegroei van Zwolle. Daarnaast komen mensen heel gericht naar Zwolle. Drie keer per jaar ontvangen we nieuwe inwoners van de stad op het stadhuis om ze welkom te heten. Uit de verhalen die mensen daar met ons delen blijkt dat Zwolle een stad is waarvoor mensen kiezen omdat het een centrale en bereikbare stad is, omdat de economie bloeit en er werk gevonden wordt, omdat de zorgvoorzieningen goed zijn, omdat de menselijke maat van de stad en de wijken prettig is, omdat het cultureel klimaat goed is, omdat er een mooie en toegankelijke groene omgeving is, kortom: omdat het goed wonen, werken en leven is in Zwolle. Dat betekent goed nadenken over de plek, de woonvorm en de doelgroep en ons bewust zijn van leefomgeving en

¹ In bijlage 1 zijn de trends en ontwikkelingen opgenomen ter onderbouwing van de Woonvisie.

woonmilieu². Ruimte voor Wonen betekent bij het maken van keuzes voor woonmilieus rekening houden met het water dat Zwolle omringt en vormt; onze waardevolle blauw/groenstructuur van de stad die we als aantrekkelijke woonomgeving beter kunnen benutten. Het betekent ook ruimte geven aan (particuliere) initiatieven die zorgen voor variatie in nieuwe, duurzame woonconcepten. Bijvoorbeeld met (collectief) particuliere vormen van zelfbouw, CPO, duurzame (energie) initiatieven of nieuwe woonzorgconcepten die langer zelfstandig wonen mogelijk maken. Vernieuwing kan ook door transformatie van kantoren of ander vastgoed, waarbij functiemenging (wonen, werken, recreëren) en diversiteit in woontypen gewenst zijn.

In de Woonvisie besteden we aandacht aan de samenwerking, de rol die we daarin nemen en wat we van andere partijen vragen. We zijn ons zeer bewust van het belang en de grote mate van afhankelijkheid van andere partijen. Of dat nu marktpartijen, woningcorporaties, ontwerpers, bewoners of particuliere initiatiefnemers zijn. We willen dan ook graag met alle relevante partijen **Samen - Werken aan 'Ruimte voor Wonen': toekomstbestendig, duurzaam en vernieuwend.**

De Visie bestaat uit 4 pijlers of liever gezegd, 4 ambities die we verder willen versterken: Zwolle is...

- 1. Sterke groeistad:** Zwolle is een sterke economische regio en zal op langere termijn economisch en in werkgelegenheid verder groeien. Dat laten de prognoses ook zien. Om Zwolle als vitale en aantrekkelijke groeistad verder te ontwikkelen is een nieuwe stap naar verstedelijking nodig. Als we onze toppositie in Nederland willen behouden en versterken moeten we duurzaam met onze ruimte om gaan, rekening houden met de wensen van onze (nieuwe) bewoners en het woningaanbod daarop afstemmen. We hebben de driehoek 'wonen-werken-recreëren'³ als samenhangende eenheid nodig, om nieuwkomers te trekken, maar ook voor bestaande inwoners. We hebben een levendige binnenstad en vitale wijken met voorzieningen nodig om de stad Zwolle nog meer aantrekkingskracht te geven. Om duurzaam te kunnen groeien zullen we keuzes moeten maken voor inbreiding, (hoog)stedelijkheid en functiemenging op daarvoor geschikte (centrum)locaties.
Zwolle is een aantrekkelijke woon-, werk- en (be)leefstad voor jong en oud.
- 2. Vernieuwende woonstad:** Zwolle wil ruimte bieden voor vernieuwing, eigenheid en creativiteit. Ruimte voor diverse doelgroepen en ondernemers, particuliere initiatiefnemers, marktpartijen en corporaties om invulling te geven aan vernieuwend wonen in de stad. Een veranderende huishoudsamenstelling (kleiner) en vergrijzing vragen ook om vernieuwing. Er blijkt genoeg energie en ondernemingszin aanwezig te zijn om dit waar te kunnen maken. Dit blijkt uit de animo voor zelfbouw en CPO initiatieven (o.a. Tiny houses), maar ook uit (bewoners)initiatieven voor natuurlijke wijkvernieuwing en verduurzaming. We zetten in energieneutrale en klimaatadaptieve woningen en op hergebruik en renovatie van gebouwen en gebiedsontwikkeling. Ook de transformatie van vastgoed naar wonen of vernieuwende woonvormen dragen hieraan bij, waarbij functies (wonen, werken, zorgen), woontypen of doelgroepen gemengd zijn.
Zwolle geeft ruimte aan vernieuwende, creatieve en betaalbare woonconcepten.

² De definitieve keuzes voor nieuwe ontwikkellocaties worden in het traject van de Omgevingsvisie gemaakt.

³ Als 4^e functie kan Onderwijs worden toegevoegd. Onder recreëren wordt ook ontmoeten verstaan.

- 3. *Solidaire leefstad:*** Zwolle is een stad van verbinders. De stad biedt ruimte om elkaar op te zoeken, samen te leven en te zorgen. Zwolle wil werken aan solidaire wijken en levensloopbestendige woningen waardoor mensen langer in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. De voorzieningen en de ruimtelijke kwaliteit dragen bij aan een prettige woonomgeving. Een wijk waar jong en oud zich “thuis voelt”. Ouderen en mensen met een beperking hebben dezelfde wensen als ieder ander: zelfstandig en betaalbaar wonen in een prettige buurt met basisvoorzieningen en een sociaal netwerk om zich heen. We gaan uit van wat iemand zelf kan: zelfredzaamheid, voor elkaar zorgen en kunnen meedoen in de samenleving staan centraal. In deze context staan we samen voor de opgave om verder invulling te geven aan de mogelijkheid om zelfstandig te (blijven) wonen en te functioneren.
- Zwolle draagt zorg voor een prettige woonomgeving waar iedereen zich thuis voelt en zichzelf naar vermogen kan redden.**
- 4. *Duurzame deltestad:*** Zwolle is omringd door water. We kunnen water nog beter inzetten voor een duurzame en prettige inrichting en beleving van onze stad en de (woon)omgeving. Water en groen hebben een grote aantrekkingskracht op mensen en een positief effect op de omgeving. Ook het wonen in nabijheid van water wordt hoog gewaardeerd en willen we in Zwolle stimuleren met oog voor natuurwaarden en duurzaam ruimte- en energiegebruik. Bewust zijn van de waarde van groen en water betekent ook beter voorbereid zijn op de nadelige effecten van klimaatveranderingen. Nieuwe woningen en wijken worden energieneutraal en klimaatadaptief ontwikkeld. Het maakt de stad op langere termijn beter bestand tegen hitte, droogte en regen en leidt tot een duurzamer en efficiënter gebruik van water. We stimuleren duurzaam (her)gebruik van energie en water, groen in tuinen en in de openbare ruimte in wijken en dorpen.
- Zwolle waardeert haar aantrekkelijke ligging aan de delta en zet in op een duurzaam woon- en leefklimaat en een toekomstbestendige stad.**

h.3 Woonagenda en acties

Hier maken we de vertaling van Visie en ambities naar een Woonagenda en acties, gebaseerd op trends en (maatschappelijke) ontwikkelingen die op ons af komen. De Woonagenda bevat de belangrijkste woonopgaven waar we aan willen werken. We willen met deze agenda richting geven, maar ook ruimte geven voor nieuwe ideeën en initiatieven die bijdragen aan de opgaven. De Woonagenda bevat vijf belangrijke woonopgaven. We maken hier ook duidelijk wat we gaan doen (en wat niet) om deze woonopgaven te realiseren: waar gaan we op inzetten, wat willen we bereiken en vanuit welke rol, wat verwachten we van andere partijen en (bewoners) initiatiefnemers. Hier wordt de Woonagenda dus vertaald naar acties. Dit kunnen lopende acties zijn, maar ook aanvullende acties die nodig zijn om onze ambities en doelstellingen in samenwerking te kunnen realiseren.

1. Een ongedeelde stad met woningen voor iedereen

De woningmarkt is in snel tempo sterk aangetrokken. De crisis op de woningmarkt (2008-2014) ligt merkbaar achter ons. We zijn een ongedeelde stad en dat willen we ook blijven. We gaan voor wonen duidelijk een nieuwe fase in: de grote opgave is om het bouwtempo op te voeren en het woningbouwprogramma voor de komende 10 jaar evenwichtig te vullen. En daarbij het woningbouwprogramma te verbinden met de andere majeure opgaven: met de opgaven voor

wonen en zorg, met de klimaat- en energieopgave en met de ambitie om de economische toppositie in Nederland te behouden.

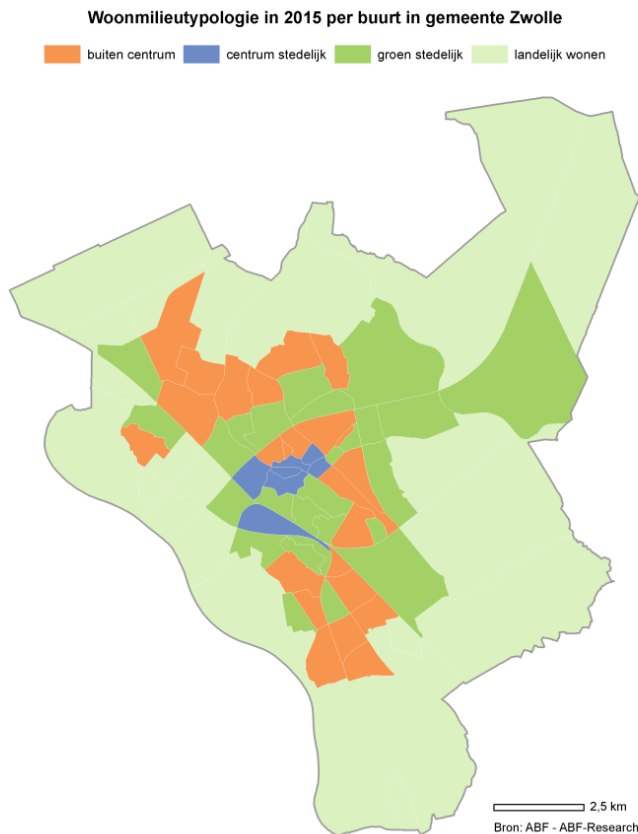
De opgaven verschillen daarmee wezenlijk van de periodes die achter ons liggen: allereerst de crisisjaren, waarin de focus lag op doseren van het programma, het analyseren van de achterliggende bewegingen in de markt, en de jaren van voor de crisis (1995-2008) met als grootste devies: bouwen, bouwen, bouwen. Voor wonen geldt dat er een verwachte woningbehoefte is van 5500 tot 6000 woningen tot 2027 en circa 4000 woningen vanaf 2027⁴. De vraag is hoe we de stad kunnen versterken als centrum van de regio en Noord Oost Nederland, maar ook als overloopgebied van de randstad door uitstekende bereikbaarheid. We zien de groei van de stad met in totaal 10.000 woningen tot 2040 niet als een lineair proces van woningen toevoegen, maar als de opgave om voor de komende jaren 'elke woning raak te laten zijn' omdat met deze woningen nog een substantiële invulling en verandering in de stad tot stand gebracht kan worden. De opgave is dat we daarbij het karakter waar Zwolle om gewaardeerd wordt, kunnen behouden. In alle opzichten dus een evenwichtige stad.

Demografische prognoses laten zien dat Zwolle qua inwoneraantal doorgroeit tot circa 140.000 inwoners in 2040. Zwolle groeit in alle huishoudentypen. De sterkste groei zit in 1-persoonshoudens en de sterkst groeiende leeftijdscategorie zijn de 65+ers, gevolgd door groei van het aantal gezinnen (met en zonder kinderen). Vanuit de bevolkings- en huishoudensgroei is de genoemde woningbehoefte geprognostiseerd. Over deze woningbouwopgaven zijn regionale woonafspraken gemaakt met de provincie en met regiogemeenten. De afspraak is dat Zwolle tot 2027 circa 6000 woningen mag bouwen, dus gemiddeld 600 woningen per jaar. In Stadshagen wordt de komende 10 jaar ongeveer de helft (3000 woningen) van het programma gerealiseerd, maar de grootste opgave (3000 woningen) is binnenstedelijk. De ruimte in de uitleglocaties is beperkt en vanuit landelijke wet- en regelgeving (ladder voor duurzame verstedelijking) nu minder gewenst. Voor de langere (tot 2040) termijn wordt uitgegaan van een toevoeging van 10.000 woningen vanaf nu, waarbij nieuwe uitleglocaties nodig zijn om dit te kunnen realiseren.

Het is voor de (economische) positie van de hele regio van belang dat Zwolle in haar woningbouwopgave voorziet en het realisatietempo hooghoudt. We willen tegelijkertijd een ongedeelde stad blijven en iedereen de kans geven om een passende en betaalbare (naar inkomen) woning te vinden. Dat betekent dat we inzetten op een gevarieerd woningaanbod, voor wat betreft woningtypen, maar ook prijscategorieën. We willen weten waar de behoefte ligt van doelgroepen en welk woonmilieu daarbij past. Het BPD onderzoek naar kwalitatief programmeren kan ons daarbij ondersteunen⁵. Dit komt verderop terug in de acties.

⁴ Zie in bijlage (trends en ontwikkelingen) de Primos en CBS prognoses. Op basis van deze cijfers hebben we ook woonafspraken gemaakt met de provincie en West-Overijsselse gemeenten.

⁵ BPD onderzoek 'Kwalitatief programmeren in Zwolle, november 2016

Allereerst zal het een opgave zijn om de wensen van doelgroepen ook te laten aansluiten op de stedelijke opgaven van Zwolle. Een nieuwe stap naar verstedelijking is nodig, omdat we het woningbouwprogramma grotendeels binnenstedelijk moeten oplossen. De stedelijke mix bestaat uit de verdeling van in prijs van 30% goedkoop, 40% middenduur en 30% duur.⁶

	koop	huur
goedkoop	tot € 180.000,00	tot € 710,00 ⁷
middelduur	€ 180.000,00 - 270.000,00	€ 710,00 - 900,00
duur	vanaf € 270.000,00	vanaf € 900,00

We streven naar een inbreiding van minimaal 50% en uitbreiding van maximaal 50%. We willen strategisch programmeren en naar een evenwichtig programma in de stad en in de wijken en we willen ook rekening houden met de marktvraag. Daarom verwachten we dat de verdeling 30-40-30 als (gemiddeld) streven bij nieuwbouw realistisch is, maar ook afhankelijk is van het aantal, de ligging van de ontwikkellocatie en het woningaanbod in de omgeving. Bij stedelijke inbreiding zal het vaker gaan om kleinschaliger nieuwbouw die vanuit de marktvraag geschikt is voor specifieke woonsegmenten. We sturen op een programma waarin elke woning raak is.

⁶ De verdeling voor Stadshagen is 30-50-20.

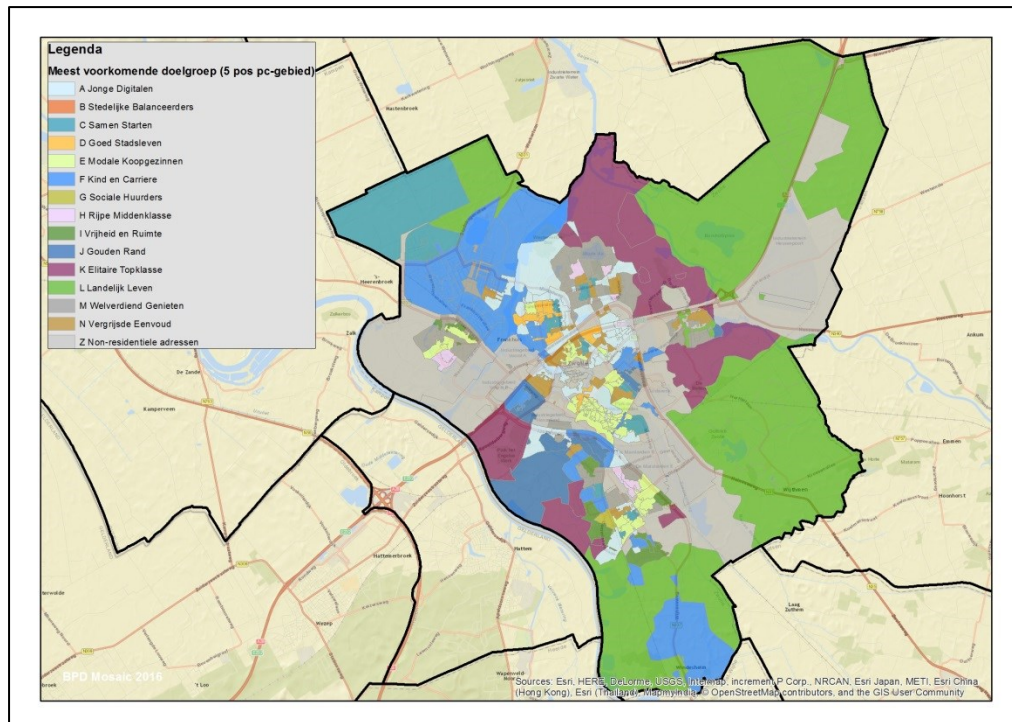
⁷ Prijspeil 2016 liberalisatiegrens (€ 710,68 exacte huur)

In de binnenstad Zwolle⁸ wordt sterk ingezet op de woonfunctie om de stad en de schil om de stad heen levendig te houden. Een centrumstedelijk woonmilieu sluit aan bij de behoefte van jongeren en alleenstaanden, maar ook van ouderen. Er is landelijk zelfs sprake van een nieuwe trend van jonge gezinnen die vaker in of nabij de binnenstad willen wonen. Met meer ruimte voor wonen wordt ook het draagvlak van stedelijke voorzieningen en de stedelijke dynamiek vergroot. De inzet is op functiemenging en transformatie, van winkels en kantoren naar wonen, maar ook van parkeren naar wonen. Ook de projectontwikkelaars en beleggers (o.a. vrije sector huur) bemerken de toenemende populariteit van wonen in en om de binnenstad.

Een uitdaging voor Zwolle is dat het huidige aanbod aan centrumstedelijke woonmilieus beperkt is. Naast de historische binnenstad gaat het dan vooral om de wijken Wipstrik, Assendorp, Dieze en Kamperpoort. De locatie Weezenland is een voorbeeld waar sterk is ingezet op uitbreiding van het centrumstedelijk woningaanbod met de toevoeging van 300 woningen. Dit was mogelijk door verplaatsing van het ziekenhuis. Over het algemeen is er schaarste aan binnenstedelijke en centrumstedelijke locaties. Gelet op de huidige krapte op de woningmarkt in Zwolle moet goed worden gekeken waar huidige bebouwing kan worden verdicht en waar mogelijkheden zijn voor transformatie van winkels, kantoren en werklocaties. Een ring van aantrekkelijke, gemengde stadswijken met een hoge dichtheid aan wonen en andere stedelijke functies maakt wonen aantrekkelijk voor stedelijk georiënteerde mensen.

Daarnaast hechten bewoners van Zwolle maar ook nieuwkomers veel waarde aan de aantrekkelijke groenstedelijke en buitenstedelijke woonmilieus van Zwolle. De helft van de woningbouwopgave tot 2027 zal in Stadshagen plaatsvinden. Daar willen we minder homogene en monofunctionele woonwijken bouwen en de groen/water kwaliteit beter benutten. Dat geldt ook voor de wijken Aalanden en Zwolle Zuid waar weinig vernieuwing is in woningaanbod maar de bevolking wel ouder wordt. Het is belangrijk dat bewoners daar de mogelijkheid hebben om binnen hun eigen wijk te verhuizen en daarmee hun sociaal netwerk te behouden. De ruimte voor nieuwbouw is hier beperkt dus we zullen naar vernieuwing in de bestaande woningvoorraad (bijvoorbeeld levensloopbestendig maken van woningen of ruimte voor woonzorgconcepten) moeten zoeken of naar mogelijkheden voor transformatie.

⁸ (concept) strategische agenda binnenstad Visie, 2016

De huidige tijd vraagt dus om een andere focus in het woonbeleid, behoud en versterking van de woonwaarde, maar ook om een andere rolopvatting. We zien dat wonen nog steeds de belangrijkste drager van gebiedsontwikkelingen is, maar dat de gemeente vaak geen eigenaar is van grond of gebouwen. Daarmee verandert onze rol en dat geldt nog sterker bij de transformatie opgave. Daarin verwachten we van marktpartijen en belanghebbenden dat zij elkaar weten te vinden om vernieuwing en transformatie mogelijk te maken. We willen de markt hierin faciliteren en duidelijke keuzes maken in ons woningbouwprogramma. Verdichting in en om de binnenstad is zo'n keuze, maar ook een evenwichtig woningbouwprogramma. Dat betekent niet altijd in alle wijken dezelfde categorieën, maar wel voldoende woningaanbod op basis van de vraag. Op centrumlocaties is bijvoorbeeld de vraag naar vrije sector huur groter geworden. We willen daarin dan ook voorzien.

Acties: hoe gaan we dit realiseren?

- *We werken samen met onze partners, regiogemeenten en provincie aan een evenwichtig woningbouwprogramma. Op stedelijk niveau blijven we sturen we op een ongedeelde stad met woningen voor iedereen. In ons programma vormen de ambities uit de Woonvisie het uitgangspunt en we blijven daarbij goed inspelen op de (toekomstige) woonbehoeften en gewenste woonmilieus.*
- *We stellen een ontwikkelstrategie woningbouw op voor de periode 2017-2026, waarin duidelijk wordt welke diversiteit aan woningbouw gewenst is op gebiedsniveau en welke rol de gemeente heeft. Het accent ligt op inbreidingslocaties (naast uitleglocatie Stadshagen) en verhuisbaarheid binnen de eigen wijk.*
- *Tot 2026 verwachten we hiermee in de woonbehoefte te kunnen voorzien. De inbreidingslocaties zijn grotendeels in handen van derden en dat vraagt om enerzijds een faciliterende rol van de gemeente en anderzijds een sturende rol (keuzes maken) op het woningbouwprogramma. Daarnaast gaat het om gemeentelijke locaties zoals bijvoorbeeld Hanzestad, Aa-bad, Stilohal, Noordereiland en een deel van Oostenrenk. De*

uitleglocaties in Stadshagen (De Tippe, Breecamp, Breezicht) worden eveneens binnen deze periode gerealiseerd.

- *Voor de lange termijn (na 2026) geven we aan welke potentiële locaties kunnen voorzien in de woonbehoefte. Het gaat hierbij nu nog om de uitleglocaties uit het Structuurplan 2020: Dijklanden⁹, Stadsbroek, Vechtpoort en IJsselvizier. In het traject van de Omgevingsvisie worden definitieve keuzes gemaakt voor te ontwikkelen woonlocaties en welke locaties komen te vervallen.*
- *We maken de gevolgen van ons toekomstige woningbouwprogramma inzichtelijk ten behoeve van nieuw grondvoorraadbeleid en bestemmingsplannen.*
- *We blijven in onze prestatieafspraken goed samenwerken met woningcorporaties en huurdersorganisaties en we blijven deze afspraken monitoren; in het bijzonder onze gezamenlijke ambities in de betaalbaarheidsagenda en versnellingsacties!*
- *We maken indien wenselijk aanvullende prestatieafspraken voor doelgroepen en leefbaarheid (sociale wijkteams), etc. Daarvoor is een verdiepende analyseslag nodig. Het onderzoek hiernaar voeren wij in 2017 uit.*

2. Toekomstbestendige wijken en dorpen

Onze ambities voor een toekomstbestendig Zwolle zijn fors. We willen een klimaatadaptieve stad in een krachtige economische regio zijn, een stad die energieneutraal is, met participerende burgers en ondernemers, die hun woonlasten kunnen betalen, werk hebben, goede zorg krijgen en die allemaal goed, gezond, veilig en betaalbaar kunnen wonen, ook wanneer de IJssel sterk buiten haar oevers treedt of bij extreme plensbuien. Dat betekent dat wij anders moeten omgaan met de wijze waarop wij wonen, werken en leven. De transitie naar een circulaire economie is een absolute voorwaarde om een toekomstbestendige stad te worden.

Naast de maatschappelijke verantwoordelijkheid bij dit mondiale vraagstuk heeft Zwolle een eigen verantwoordelijkheid en belang bij de transitie naar een circulaire economie. Door proactief te zijn kunnen kapitaal en goederenstromen zich meer binnen de regio afspelen wat een stimulans is voor innovatie, werkgelegenheid, onderwijs. We zien daarom dat het voor de vitaliteit en continuïteit van de Zwolse economie van belang is tijdig duidelijk te krijgen waar lokaal de knelpunten gaan ontstaan en hoe daarmee wordt omgegaan. We gaan de grote voorraden primaire grondstoffen in bestaande producten, bouwwerken en infrastructuur beter benutten.

Mogelijkheden in de stad liggen er op wijk- en gebiedsniveau. Een mooi voorbeeld is om klimaat en energie te koppelen aan wijken, zoals Dieze, Assendorp, Veerallee en Wipstrik. Assendorp is bijvoorbeeld een wijk met oude woningen met lage energielabels (F en G), omdat de woningen niet goed geïsoleerd zijn. Ook is de wijk behoorlijk versteend, wat hittestress oplevert. Als we deze wijk zouden aanpakken door het isoleren van de woningen en daarmee het verminderen van het energieverbruik, in combinatie met het realiseren van groene daken en zonnepanelen, dan slaan wij meerdere vliegen in één klap. Doordat de zonnepanelen op groene daken liggen, leveren deze panelen ook nog eens meer op. De groene daken zorgen voor het verminderen van hittestress door het afvoeren van water en het terugdringen van wateroverlast bij een regenbui.

⁹ Dijklanden hebben we de komende 10 jaar niet bestemd voor woningbouw, maar geven we nu kans voor stadslandbouw.

Als het gaat om circulaire economie groeit het bewustzijn, maar we zijn er nog lang niet. In de bestaande woningvoorraad zijn zowel corporaties als particulieren bezig met het verduurzamen energiezuinig maken van woningen. De recycling van afval is er steeds meer op gericht om afval opnieuw te benutten als grondstof. Zo zorgen we ervoor dat de afvalstromen steeds dichterbij huis of bedrijf worden verzameld. Circulair vraagt om een indeling van de stad in buurten waarbinnen circulariteit kan ontstaan door een gevarieerd aanbod aan functies. Door toepassing van een grondstoffenpaspoort van producten, woningen en infrastructuur weten we waar onze grondstoffenvoorraden zich bevinden. Dat vraagt ook ruimte en de flexibiliteit dat bedrijven elkaar gaan “opzoeken”.

Het toekomstbestendig maken van de stad werkt vanuit een gedeelde urgentie en intensieve samenwerking van alle betrokken partijen. We moeten samen met onze partners zoeken naar creatieve oplossingen. Zwolle heeft een grote ruimtelijke opgave. Wonen heeft nu een intensief inbreidingsprogramma, maar op de lange termijn zijn nieuwe uitleglocaties nodig voor de klimaatopgave. Voor sommige wijken betekent het dat verdunnen beter is dan verdichten: meer groen en ruimte voor het water. Bij inbreiding of wijkvernieuwing moet rekening worden gehouden met klimaat, energietransitie en circulariteit. Dat betekent ook dat we eerder kiezen voor hergebruik en transformatie dan voor sloop en nieuwbouw. In nieuwbouw hebben we de kans om voorop te lopen en die kans willen we ook grijpen: wat in Stadshagen gebeurt met gasloos bouwen willen we doortrekken naar klimaatbestendig en circulair bouwen.

De gemeente is nu meer afhankelijk van andere partijen die in bezit zijn van gunstige grondposities. Daarom is het nog belangrijker om onze doelstellingen te integreren in de project- en gebiedsontwikkelingen en dat gaat niet vanzelf. Hiervoor is werkelijk anders ontwikkelen en anders inrichten van de processen noodzakelijk. Dit reikt verder dan de Woonvisie en zal uiteindelijk een vertaling krijgen in het traject van de nieuwe Omgevingsvisie.

Acties: hoe gaan we dit realiseren?

- *We bouwen minimaal energieneutraal en maken hierover afspraken met ontwikkelaars en corporaties. We gaan aan de voorkant met woonpartners in gesprek om te bepalen welke eisen we nu al kunnen stellen aan nieuwbouwprojecten.*
- *We werken aan het klimaatbestendig maken van woningen en wijken door kaders mee te geven, maar ook door te experimenteren: het vraagt om ontwerpend onderzoek en onderzoekend ontwerpen, in samenwerking met onze partners en initiatiefnemers. We zoeken de provincie of regionale woonpartners op om hierin samen op te trekken.*
- *We introduceren een grondstoffenpaspoort voor nieuwe gebouwen zodat we weten waar onze voorraden liggen.*
- *Bij renovatie van de bestaande woningvoorraad maken we prestatieafspraken over (E)renovatie en circulariteit en stimuleren dit bij particuliere woningverbetering.*
- *We faciliteren (particuliere) initiatieven van bewoners en bedrijven voor natuurlijke en toekomstbestendige wijkvernieuwing (bijv. Wij Bedrijf Deze of Blauwvinger Energie, kluswoningen).*
- *We nemen de Visie van de binnenstad en vitale randen (menging van functies en voorzieningen) mee in woningbouwafspraken. We geven in het woningbouwprogramma*

ruimte aan (binnen)stedelijke woon/werkfuncties te die aansluiten op de behoefte van jongeren, starters en ondernemers ('urban coolness')¹⁰.

3. Ruimte voor vernieuwing en transformatie

De stad heeft zich ontwikkeld tot een stad in balans: hoewel er kwetsbare delen zijn, kunnen we nog spreken van een ongedeelde stad. Zwolle kent veel groenstedelijke en buitenstedelijke woonmilieus, waarin functiemenging relatief weinig voorkomt. Het is een opgave om hier de komende jaren op in te zetten en de vernieuwing binnen het wonen en vernieuwende woonconcepten te stimuleren. Onder deze ambitie scharen wij dan ook de opgaven om te komen tot meer CPO en zelfbouw, tot ruimte geven voor natuurlijke wijkvernieuwing en duurzaamheid en de transformatie van vastgoed naar wonen dan wel vernieuwende woonvormen (ook bij nieuwbouw), waarin functies wonen, werken, recreëren of doelgroepen gemengd kunnen zijn.

Er wordt sinds 2016 duidelijk ruimte gegeven aan transformatie van kantoren naar wonen in de Binnenstad, de Singels en delen van Hanzeland en Oostenrenk. Het college heeft daartoe in 2016 het collegebesluit 'Zwolle Transformeert' genomen. Transformatie van kantoren naar wonen is daarmee een belangrijke pijler geworden om verkleuring en functiemenging van gebieden mogelijk te maken, woningen toe te voegen en leegstand van kantoren te verminderen. Transformatie kan ook helpen om verpaupering tegen te gaan. Bij transformatie willen we sturen op een mix aan doelgroepen en woonproducten. Er loopt al een aantal initiatieven van transformatie van kantoren naar wonen.

We willen ook ruimte geven aan CPO initiatieven en flexibele woonvormen zoals Tiny houses en woon/werk ateliers. De inschatting op basis van woningbehoefte en landelijke gegevens is dat er in het programma 5 tot 10% ruimte kan worden gegeven aan (collectief) particulier opdrachtgeverschap. De exacte behoefte aan vernieuwende woonconcepten is niet bekend, maar we zien een duidelijke beweging in de markt en de nodige initiatieven die vallen onder dezelfde noemer van PO/ CPO. Wij scharen de behoefte daarom onder de genoemde 5 tot 10%. CPO en PO hebben grote voordelen als het gaat om het realiseren van toekomstbestendige wijken en buurten. Mensen bouwen samen hun woning, verbinden zich vanaf de bouw met elkaar, leven vanuit een gedeeld concept en gedeelde leefstijl en maken hun individuele of collectieve woondroom waar.

Van de gemeente vraagt het vooral om een faciliterende rol en durven loslaten (van regie). De regels zijn vaak onbekend, het vraagt om flexibiliteit en faciliteren op 3 niveaus: ambitie, proces en regelgeving. Van woonpartners kan worden verwacht dat zij hun eigen posities beschikbaar stellen. Voor hun is het nog weleens lastig om bekend te raken met de doelgroepen en wat zij vragen. De gemeente kan dan een verbindende schakel zijn tussen initiatiefnemers en woonpartners en/of (particuliere) eigenaren van grond en gebouwen.

Acties: hoe gaan we dit realiseren?

- *We stimuleren hergebruik, transformatie en renovatie van vastgoed vanuit de circulaire gedachte, met aandacht voor functiemenging en gevarieerde woonsegmenten.*
- *We reserveren ruimte (in gebiedsprogramma's) voor particuliere initiatieven en innovatieve woonconcepten waarin diverse functies of doelgroepen zijn meegenomen (bijv. CPO initiatieven, Tiny houses en woon/ werkateliers). Deze initiatieven kunnen*

¹⁰ Dit is tevens een uitwerking van de D66 motie over atelierruimte en wonen mix' (besluit 4-7-2016)

vanuit bewoners ontstaan, maar ook in samenwerking met een ontwikkelende partij (corporatie/ zorgpartij) om nog beter invulling te geven aan een mix van doelgroepen en woonsegmenten (huur/ koop maar misschien ook huurkoop combinaties of coöperaties).

4. Levensloopbestendig wonen met zorg

Zwolle is een stad van verbinders. Dit zit in het DNA van de mensen in deze stad en regio. De stad biedt ruimte om elkaar op te zoeken, samen te leven en te zorgen. Zwolle wil werken aan levensloopbestendige wijken waardoor mensen langer in hun eigen omgeving kunnen en willen blijven wonen, waarbij voorzieningen en de ruimtelijke kwaliteit een aantrekkelijke woonomgeving versterken. Een wijk waar jong en oud zich “thuis voelt”.

Ons doel is dat iedere inwoner die dat nodig heeft passend kan wonen met eventuele zorg en ondersteuning. Dat betekent dat inwoners zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk wonen. En ook zo snel mogelijk weer zo zelfstandig mogelijk, als zij tijdelijk afhankelijk zijn van een beschermde woonvorm. Hierdoor sluit de woonsituatie meer aan bij de mogelijkheden van mensen, komen mensen meer tot hun recht, ontstaat er meer participatie en daarmee een hogere kwaliteit van leven voor onze inwoners.

Als gevolg van ontwikkelingen zoals het scheiden van wonen en zorg, langer zelfstandig wonen en zo snel mogelijk weer zo zelfstandig mogelijk, zien wij een toenemend beroep van inwoners op de zorg en ondersteuning in de eigen woonsituatie. Ons huidige zorgstelsel biedt ondersteuning aan inwoners om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen (blijven) wonen. Het gaat hierbij om ondersteuning op het terrein van wonen, vervoer, het huishouden, een rolstoel maar ook begeleiding en dagbesteding. Naast een toename van deze doelgroep zien wij ook dat de doelgroep zelf verandert. We krijgen steeds meer te maken met mensen met psychiatrische problematiek in een eigen woonomgeving.

Behalve dat we spreken over langer zelfstandig wonen, willen we ook dat mensen zodra het kan zo snel mogelijk weer zelfstandig wonen. In deze context staat de gemeente Zwolle voor de opgave – samen met (lokale) partners – de komende jaren verder invulling te geven en te bevorderen om groeiende groep mensen met een zorgbehoefte de mogelijkheid te bieden (weer) zelfstandig te wonen en te functioneren. Dat de gemeente een belangrijk deel van de rijkstaken heeft overgenomen in de zorg en ondersteuning, biedt ons de kans om langer en sneller zelfstandig wonen in Zwolle nog beter te regelen en te vergemakkelijken. We doen dat zowel vanuit het perspectief van maatschappelijke ondersteuning als vanuit stedelijke ontwikkeling. Met zorgaanbieders, welzijnsinstellingen, woningcorporaties, zorgverzekeraars en zeker niet in de laatste plaats de doelgroep zelf werken we de komende jaren aan een drietal uitwerkingslijnen: 1) geschikte woningen, 2) vitale netwerken, 3) toegankelijke wijken.

De meerwaarde van het thema wonen en zorg zit in de integratie van de verschillende beleidsprogramma's, het samenwerken en activeren van partijen bevorderen, het ontwikkelen van vernieuwende woonvormen en daarmee voorzien in passend wonen om langer en weer sneller zelfstandig wonen daadwerkelijk gemakkelijker te maken. Dit doen we vanuit het WWZ038 programma: een samenwerkingsverband van woon- en zorgpartners en de gemeente.

Vanuit de opgave voor wonen en zorg kan een aantal hoofdresultaten worden gedefinieerd. Ze fungeren als voorwaarde om het langer en weer sneller zelfstandig wonen te kunnen bevorderen. Het gaat om:

1. Een geschikte woning

Zo lang mogelijk zelfstandig wonen of zo snel als mogelijk weer terugkeren naar zelfstandig wonen, is wat veel ouderen en mensen met een beperking graag willen. Vaak is dat mogelijk met een beetje hulp en een paar eenvoudige (technische) ingrepen. Een geschikte woning betekent niet in alle gevallen thuis blijven wonen. In sommige gevallen is het nodig om te kiezen voor een andere woonvorm passend bij de benodigde zorg en ondersteuning. Dit kan een collectieve woonvorm zijn, bijvoorbeeld in bestaand (zorg)vastgoed. Het is wel belangrijk dat mensen kunnen uitstromen uit een beschermde woonvorm naar passende en betaalbare huisvesting.

- *Meer differentiatie aan vormen van ondersteuning en begeleiding thuis*

Zo lang mogelijk zelfstandig wonen wordt soms belemmerd doordat begeleiding thuis nog niet overal in voldoende mate en variatie beschikbaar zijn gemaakt. Hierdoor wordt soms noodgedwongen verhuisd naar een beschermde woonvorm, terwijl met intensieve begeleiding thuis (desgewenst met enige mate van toezicht) het mogelijk kan zijn om thuis te wonen.

- *Een gedifferentieerd woningaanbod: voldoende passende en betaalbare woningen*

Inwoners, met name inwoners die in beschermde woonvormen wonen, maar ook jongeren die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en wonen in een jeugdzorginstelling, kunnen vaak niet snel genoeg uitstromen uit beschermde woonvormen. Dit vanwege de druk op de sociale woningvoorraad in Zwolle (en in de regio). Hierdoor verblijft een aantal inwoners onnodig lang in beschermde woonvormen wat hun herstel en participatie niet ten goede komt. Door meer passende mogelijkheden te creëren ten aanzien van sociale woningbouw in Zwolle en de regio ontstaan er voor cliënten meer mogelijkheden om uit te stromen op een passend moment. Afgelopen jaren hebben wij hiervoor stappen gezet, die recent door ons nog zijn geïntensiveerd. Bijvoorbeeld de “Versnellingsactie sociale huur” en de versnelde realisatie van semi-permanente woningen. In dit licht willen we de transformatie van bestaand vastgoed en herontwikkeling van (binnen)stedelijke locaties benutten om in te spelen en mogelijkheden te creëren voor meer differentiatie in woon-zorg arrangementen. Dit kan ook met CPO initiatieven.

- *Betere spreiding van beschermde woonvormen in de regio*

Het aanbod van beschermde woonvormen is niet in elke gemeente beschikbaar. In relatie tot de regiogemeenten is het aanbod relatief vaak in de gemeente Zwolle gelokaliseerd. Inwoners vanuit regiogemeenten moeten daardoor soms noodgedwongen naar een andere gemeente (veelal Zwolle) verhuizen waardoor vervolgens de stap terug naar de eigen leefomgeving en oorspronkelijke woonplaats ook minder makkelijk tot stand komt. Door stapsgewijs voor een betere spreiding van voorzieningen in de regio te zorgen sluiten we aan bij de mogelijkheden en behoeften van mensen. Daarbij zijn de kansen op herstel in de eigen sociale omgeving groter. Ook leidt dit tot een betere spreiding van maatschappelijke kosten over de regio. Via de Veranderagenda Beschermd Wonen wordt dit vraagstuk opgepakt.

2. Vergroten vitaal netwerk

Een vitaal netwerk is van belang om zelfstandig te kunnen wonen. Wonen in een prettige (bekende) omgeving kan bijdragen aan het voorkomen van sociale problemen, bijvoorbeeld eenzaamheid. Een netwerk kan divers van samenstelling zijn. Naast familie of vrienden kunnen ook buurtgenoten, mensen van een geloofsgemeenschap, vrijwilligers of sport- en hobbyvereniging tot het netwerk behoren. Ook mantelzorgers zijn gebaat bij een groot netwerk. In het programma Samenkracht zet Zwolle in op het vergroten van een vitaal netwerk.

3. Een toegankelijke wijk

Bij een toegankelijke wijk gaat het zowel om de sociale als fysieke factoren. Het heeft te maken met mobiliteit, voorzieningen dichtbij en sociale binding in de wijk. Toegankelijkheid van de wijk heeft dus te maken met: kan ik bewegen op straat, zijn er ontmoetingsplekken, is het veilig, maar ook kan ik hulp vinden die ik nodig heb, voel ik me welkom, werken partijen goed samen. Een leven lang wonen in eigen huis en buurt. Zwolle wil een gastvrije stad zijn voor iedereen. In de gemeentelijke visie op toegankelijkheid van de openbare ruimte in de stad (2015) is de ambitie neergelegd om de verschillende behoeften van mensen op een vanzelfsprekende wijze te verwerken in een inrichting die bereikbaar, bruikbaar en begrijpelijk is voor iedereen. De visie is vertaald in een uitvoeringsplan om de ambitie ook op straat waar te maken.

Zwolle staat voor de opgave om – samen met lokale partners – de komende jaren verder invulling te geven aan het zelfstandig te (blijven) wonen en functioneren van de snel groeiende zorgdoelgroep. In 2013 is binnen WWZ038 een programmatische verkenning uitgevoerd over de impact van scheiden wonen en zorg voor de verschillende doelgroepen: ouderen en andere zorgbehoevenden. In 2017 komen wij samen met WWZ038 tot een actualisatie van dit onderzoek. Maar zelfs zonder een gedetailleerde onderbouwing zien we de vraag naar differentiatie in vormen van wonen en zorg voor de komende jaren fors groeien: we zien het in de behoefte aan doorstroming in beschermd wonen, maar we zien het vooral in de demografische prognoses van vergrijzing. In 2016 heeft het Aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen van Marnix Norder WWZ038 als goed voorbeeld genoemd in haar eindrapport. Wij hebben in Zwolle de basis gelegd om de komende jaren de integrale samenwerking op wonen en zorg verder vorm te geven. De integrale verbinding van wonen en zorg is een veld met veel spelers, waarbij iedere speler zijn eigen rol moet pakken om samen tot meerwaarde te komen.

Acties: hoe gaan we dit realiseren?

- *We geven verder uitvoering aan WWZ038, langer zelfstandig wonen en scheiden wonen - zorg, levensloopbestendige woningen, nieuwe woon(zorg)vormen en zorg op afstand*
- *We zetten in nieuwbouw in op levensloopbestendige woningen en maken hierover prestatieafspraken met corporaties en nieuwbouwafspraken met ontwikkelaars.*
- *We stimuleren vernieuwende initiatieven en woonzorgconcepten die bijdragen aan langer zelfstandig (kunnen) wonen en de zorg voor kwetsbare doelgroepen en zoeken daarvoor actief naar samenwerkingspartners (woonpartners maar ook zorgpartijen).*
- *We benutten de kansen voor (maatschappelijk/zorg) vastgoed en zoeken naar (experimenteer)ruimte voor pilots (provincie: wonen / zorg, vergunninghouders, etc.).*

5. Duurzaam wonen met water

Zwolle is omringd door water. We kunnen water nog beter inzetten voor een duurzame en prettige inrichting en (woon)beleving van de stad en de leefomgeving. Water en groen hebben een grote aantrekkingskracht op mensen en een positief effect op de leefomgeving. Ook het wonen in nabijheid van water wordt hoog gewaardeerd en willen we in Zwolle stimuleren, met oog voor natuurwaarden en duurzaam ruimte- en energiegebruik. Bewust zijn van de waarde van groen en water betekent ook beter voorbereid zijn op de nadelige effecten van klimaatveranderingen.

Door onze ligging in de IJssel-Vechtdelta, onze open verbinding met het IJsselmeer en de Sallandse weteringen die via onze binnenstad afwateren, zijn we extra kwetsbaar voor

klimaatverandering. Zonder investeringen in klimaatbestendigheid zal Zwolle dit water niet meer kunnen verwerken. Dat heeft gevolgen voor onze veiligheid en gezondheid en leidt tot schade. Dat betekent dat Zwolle voor een flinke opgave staat om in de toekomst een leefbare en economisch krachtige deltastad te blijven. Een stad die veilig is voor overstroming en waar overlast en schade door extreem weer zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Daarnaast is de opgave voor energieneutraal in 2050 een grote stedelijke opgave. De opgave van energietransitie en duurzaamheid is ook bij 'toekomstbestendige wijken en dorpen' aan de orde gekomen maar heeft ook een grote impact op de stad in zijn geheel. De Groene Agenda (2015 – 2025) vraagt om het behoud van het groene karakter van de stad en het gebruik van de parken (Groene Vingers). Niet alleen om te voldoen aan de woonwensen maar ook om de stad klimaat- en toekomstbestendig te houden. Verdichting kan op gespannen voet staan met klimaatdoelstellingen waarin ruimte voor water en groen belangrijke factoren zijn voor het realiseren van de klimaatadaptieve stad.

De gemeente zal in het nieuwbouwprogramma meer sturen op de ambities en doelstellingen voor klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit. In de sociale huurvoorraad hebben we hierover prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties die we verder kunnen concretiseren naar klimaatadaptatie en circulaire economie. We zijn afhankelijk van eigenaar-bewoners en beleggers in de particuliere woningvoorraad. Om onze doelstellingen voor energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie te bereiken zijn we nu vooral een faciliterende samenwerkingspartner. Vanuit de grote impact van de opgave moeten we hier op termijn wellicht meer sturend in zijn. De wijze waarop we onze rol invullen is iets wat we gaandeweg en al doende moeten leren. Van de woonpartners wordt gevraagd om mee te werken aan de gezamenlijke opgave van de toekomstbestendige stad. Het DNA van Zwolle biedt kansen om dit ook vanuit economisch perspectief en samen met de markt op te pakken.

Acties: hoe gaan we dit realiseren?

- *In het woningbouwprogramma betrekken we de ligging van Zwolle in de delta in het stedenbouwkundig ontwerp; we geven ruimte voor wonen en nieuwbouw in de nabijheid van water, maar waar nodig geven we ook meer ruimte voor groen en water.*
- *We faciliteren en stimuleren (particuliere)initiatieven gericht op duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie en zoeken naar de verbinding met wonen. We verkennen hoe we dit in een bestemmings/omgevingsplan kunnen vastleggen.*
- *We onderzoeken welke maatregelen en ambities voor klimaatadaptatie, duurzaam energiegebruik en circulaire economie we met het woonbeleid kunnen verbinden. Op basis van dit onderzoek bepalen we hoe we hier verder uitvoering aan geven.*

h.4 Samenvatting

Met de Woonvisie 'Ruimte voor Wonen' maken we duidelijk waar we ons de komende periode (2017 – 2027) in ons woonbeleid op willen richten. We laten zien wat onze belangrijkste ambities zijn en aan welke opgaven we werken. We geven ook aan welke (bestaande en nieuwe) acties nodig zijn om onze ambities en doelstellingen te realiseren. Als gevolg van landelijke trends en veranderingen in de samenleving en in (woning)wetgeving zullen we anders naar de nieuwe woonopgaven moeten kijken. De transitie van de zorg, het langer zelfstandig wonen, de duurzaamheidsagenda en de sterke huishoudensgroei vergroten de druk op de woningvoorraad. Door deze ontwikkelingen en door veranderingen in de woningmarkt is de impact op de samenleving groot. Dit vraagt om een actualisatie van de woonvisie, maar ook om een andere manier van kijken. Zwolle is een sterke groeistad in de regio, zowel in economie en werkgelegenheid als in aantal inwoners en huishoudens. Om dit ook in de toekomst te kunnen blijven is een nieuw beleidskader en woningbouwprogramma nodig (5500 – 6000 nieuwe woningen de komende 10 jaar). Daarbij kunnen we vanuit Wonen een bijdrage leveren aan belangrijke opgaven waaronder het versterken van de (binnen)stad en de wijken, transformatie van (kantoren)vastgoed, langer zelfstandig wonen en de uitvoering van de duurzaamheidsagenda.

De concept Woonvisie bevat 4 ambities:

1. **Sterke Groeistad:** Zwolle zal ook op langere termijn economisch en in werkgelegenheid verder groeien. Om Zwolle als vitale en aantrekkelijke groeistad verder te ontwikkelen is een nieuwe stap naar verstedelijking nodig. Als we onze toppositie in Nederland willen behouden en versterken moeten we duurzaam met onze ruimte om gaan, rekening houden met de wensen van onze (nieuwe) bewoners en het woningaanbod daarop afstemmen.
2. **Vernieuwende Woonstad:** Zwolle biedt ruimte aan vernieuwing, eigenheid en creativiteit. Ruimte voor diverse doelgroepen en ondernemers, particuliere initiatiefnemers, marktpartijen en corporaties om invulling te geven aan vernieuwend wonen in de stad. Een veranderende huishoudsamenstelling (kleiner) en vergrijzing vragen ook om vernieuwing. We zetten in op transformatie en hergebruik van vastgoed en vernieuwende duurzame woonvormen.
3. **Solidaire Leefstad:** Zwolle werkt aan solidaire wijken en levensloopbestendige woningen waardoor mensen langer in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. De voorzieningen en de ruimtelijke kwaliteit dragen bij aan een prettige woonomgeving. Een wijk waar jong en oud zich "thuis voelt". In deze context staan we samen voor de opgave om verder invulling te geven aan de mogelijkheid om zelfstandig te (blijven) wonen en te functioneren.
4. **Duurzame Deltastad:** Water en groen hebben een grote aantrekkingskracht op mensen en een positief effect op de omgeving. Ook het wonen in nabijheid van water wordt hoog gewaardeerd en willen we in Zwolle stimuleren met oog voor natuurwaarden en duurzaam ruimte- en energiegebruik. Bewust zijn van de waarde van groen en water betekent ook beter voorbereid zijn op de nadelige effecten van klimaatveranderingen. De opgaven voor klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit zijn een belangrijk onderwerp in onze woonopgaven.

De Woonvisie bevat een Woonagenda waarin de belangrijkste woonopgaven en acties zijn verwoord. We willen met de Woonagenda richting geven, maar ook ruimte geven voor nieuwe ideeën en initiatieven die bijdragen aan de opgaven. De Woonagenda bevat vijf belangrijke woonopgaven en daarbij behorende acties. Ze staan hieronder schematisch weergegeven.

Woonopgave	Acties
1. Een ongedeelde stad met woningen voor iedereen	• We werken samen met onze partners, regiogemeenten en provincie aan een evenwichtig woningbouwprogramma en op stedelijk niveau sturen we op een ongedeelde stad met woningen voor iedereen. In ons programma vormen de ambities uit de Woonvisie het uitgangspunt en we blijven daarbij goed inspelen op de (toekomstige) woonbehoeften en gewenste woonmilieus. • We stellen een ontwikkelstrategie woningbouw op voor de periode 2017-2026, waarin duidelijk wordt welke diversiteit aan woningbouw gewenst is op gebiedsniveau en welke rol de gemeente heeft. Het accent ligt op inbreidingslocaties (naast uitleglocatie Stadshagen) en verhuisbaarheid binnen de eigen wijk. • Tot 2026 verwachten we hiermee in de woonbehoefte te kunnen voorzien. De inbreidingslocaties zijn grotendeels in handen van derden en dat vraagt om enerzijds een faciliterende rol van de gemeente en anderzijds een sturende rol (keuzes maken) op het woningbouwprogramma. Daarnaast gaat het om gemeentelijke locaties zoals bijvoorbeeld Hanzestad, Aa-bad, Stilohal, Noordereiland en een deel van Oosterenk. De uitleglocaties in Stadshagen (De Tippe, Breecamp, Breezicht) worden eveneens binnen deze periode gerealiseerd. • Voor de lange termijn (na 2026) geven we aan welke potentiële locaties kunnen voorzien in de woonbehoefte. Het gaat hierbij nu nog om de uitleglocaties uit het Structuurplan 2020: Dijklanden, Stadsbroek, Vechtpoort en IJsselvizier. In het traject van de Omgevingsvisie worden definitieve keuzes gemaakt voor te ontwikkelen woonlocaties en welke locaties komen te vervallen. • We maken de gevolgen van ons toekomstige woningbouwprogramma inzichtelijk ten behoeve van nieuw grondvoorraadbeleid en bestemmingsplannen. • We blijven in onze prestatieafspraken goed samenwerken met woningcorporaties en huurdersorganisaties en we blijven deze afspraken monitoren; in het bijzonder onze gezamenlijke ambities in de betaalbaarheidsagenda en versnellingsacties! • We maken indien wenselijk aanvullende prestatieafspraken voor doelgroepen en leefbaarheid (sociale wijkteams), etc. Daarvoor is een verdiepende analyseslag nodig. Het onderzoek hiernaar voeren wij in 2017 uit.
2. Toekomstbestendige wijken en dorpen	• We bouwen minimaal energieneutraal en maken hierover afspraken met ontwikkelaars en corporaties. We gaan aan de voorkant met woonpartners in gesprek om te bepalen welke eisen we nu al kunnen stellen aan nieuwbouwprojecten. • We werken aan het klimaatbestendig maken van woningen en wijken door kaders mee te geven, maar ook door te experimenteren: het vraagt om ontwerpend onderzoek en onderzoekend ontwerpen, in samenwerking met onze partners en initiatiefnemers. We zoeken de provincie of regionale woonpartners op om hierin samen op te trekken. • We introduceren een grondstoffenpaspoort voor nieuwe gebouwen zodat we weten waar onze voorraden liggen. • Bij renovatie van de bestaande woningvoorraad maken we prestatieafspraken over (E)renovatie en circulariteit en stimuleren dit bij particuliere woningverbetering. • We faciliteren (particuliere) initiatieven van bewoners en bedrijven voor natuurlijke en toekomstbestendige wijkvernieuwing (bijv. Wij Bedrijf Dieze of Blauwvinger Energie, kluswoningen). • We nemen de Visie van de binnenstad en vitale randen (menging van functies en voorzieningen) mee in woningbouwafspraken. We geven in het woningbouwprogramma ruimte aan (binnen)stedelijke woon/werkfuncties te die aansluiten op de behoefte van jongeren, starters en ondernemers ('urban coolness')
3. Ruimte voor vernieuwing en	• We stimuleren hergebruik, transformatie en renovatie van vastgoed vanuit de circulaire gedachte, met aandacht voor functiemenging en gevarieerde

transformatie	woonsegmenten. • We reserveren ruimte (in gebiedsprogramma's) voor particuliere initiatieven en innovatieve woonconcepten waarin diverse functies of doelgroepen zijn meegenomen (bijv. CPO initiatieven, Tiny houses en woon/werkateliers). Deze initiatieven kunnen vanuit bewoners ontstaan, maar ook in samenwerking met een ontwikkelende partij (corporatie/ zorgpartij) om nog beter invulling te geven aan een mix van doelgroepen en woonsegmenten (huur/koop maar misschien ook huurkoop combinaties of coöperaties).
4. Levensloopbestendig wonen met zorg	• We geven verder uitvoering aan WWZ038, langer zelfstandig wonen en scheiden wonen - zorg, levensloopbestendige woningen, nieuwe woon(zorg)vormen en zorg op afstand • We zetten in nieuwbouw in op levensloopbestendige woningen en maken hierover prestatieafspraken met corporaties en nieuwbouwafspraken met ontwikkelaars. • We stimuleren vernieuwende initiatieven en woonzorgconcepten die bijdragen aan langer zelfstandig (kunnen) wonen en de zorg voor kwetsbare doelgroepen en zoeken daarvoor actief naar samenwerkingspartners (woonpartners maar ook zorgpartijen). • We benutten de kansen voor (maatschappelijk/zorg) vastgoed en zoeken naar (experimenteer)ruimte voor pilots (provincie: wonen / zorg, vergunninghouders, etc.).
5. Duurzaam wonen met water	• In het woningbouwprogramma betrekken we de ligging van Zwolle in de delta in het stedenbouwkundig ontwerp; we geven ruimte voor wonen en nieuwbouw in de nabijheid van water, maar waar nodig geven we ook meer ruimte voor groen en water. • We faciliteren en stimuleren (particuliere)initiatieven gericht op duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie en zoeken naar de verbinding met wonen. We verkennen hoe we dit in een bestemmings/omgevingsplan kunnen vastleggen. • We onderzoeken welke maatregelen en ambities voor klimaatadaptatie, duurzaam energiegebruik en circulaire economie we met het woonbeleid kunnen verbinden. Op basis van dit onderzoek bepalen we hoe we hier verder uitvoering aan geven.

Bijlage 1: Trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen beschreven die dienen als onderbouwing van de Woonvisie. We hebben ook in samenspraak met onze woonpartners keuzes gemaakt op basis van onze wens om als stad toekomstbestendig, (sociaal) duurzaam en met ruimte voor vernieuwing te groeien. Dat heeft ook te maken met de complexe sociaaleconomische en ruimtelijke opgaven van Zwolle. In een aparte bijlage 'Woononderzoek: trends en ontwikkelingen' kunt u de integrale onderzoekanalyse lezen.

Bevolking en huishoudontwikkeling

Vergrijzing en ontgroening

Zwolle is een van de meest jonge steden van het land en is relatief jong: 85% (106.526) van de inwoners is op 1 januari 2016 jonger dan 65 jaar en 22% (27.405) jonger dan 18 jaar. Zwolle ontgroent weinig: het aantal kinderen en jongeren groeit nog steeds. Dat is positief voor een levendige en toekomstbestendige stad als Zwolle is en wil blijven. Zwolle vergrijst wel: ruim 18.000 (18.367) senioren zijn op 1 januari 2016 ouder dan 65 jaar. In 2030 zijn 26.400¹¹ tot 26.888¹² ouder dan 65 jaar. Dat betekent een toename van het aantal 65 plussers in 2030 met 44% in vergelijking met 2016. De vergrijzing en het langer zelfstandig wonen vergt de komende jaren aandacht van inwoners en overheid.

Bevolkingsprognose

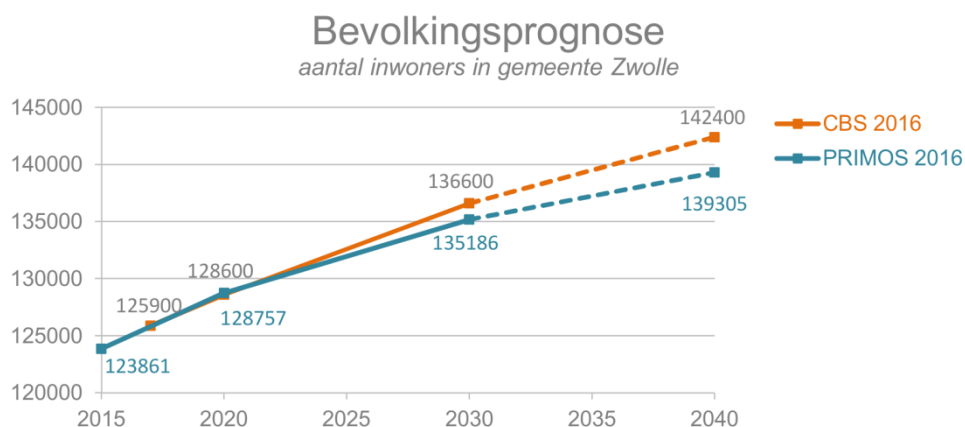
Tabel 1 brengt de af- of toename van het aantal inwoners in de prognoses van CBS en Primos in vergelijking van resp. 2017 en 2015 tot het jaar 2030. Er is verschil tussen de CBS en Primos prognose, omdat zij de prognose anders berekenen. CBS baseert de prognose op het aantal levendgeborenen (geboorte), het aantal overledenen (sterfte), de buitenlandse migratie (migratiesaldo: immigratie en emigratie), het totaal vruchtbaarheidscijfer per vrouw en de periodelevensverwachting bij geboorte. De prognose verschijnt iedere drie jaar.¹³ Primos baseert de prognose op dezelfde variabelen als CBS plus de binnenlandse migratie door de woningmarktontwikkeling, de arbeidsmarkt ontwikkeling en effect van hoger onderwijs. Ook voorspellen ze veranderingen in het huishoudmodel: hoeveel jonge mensen zullen het ouderlijk huis verlaten, hoeveel mensen gaan samenwonen of gaan scheiden?¹⁴ De Primos prognose komt jaarlijks uit en is over het jaar 2016 voor Zwolle lager dan andere jaren. Dat komt o.a. door de maatregelen van studiefinanciering waardoor meer studenten thuis blijven wonen. Dat merkt Zwolle als studentenstad waarin vier HBO instellingen gevestigd zijn.

¹¹ CBS 2016

¹² Primos 2016

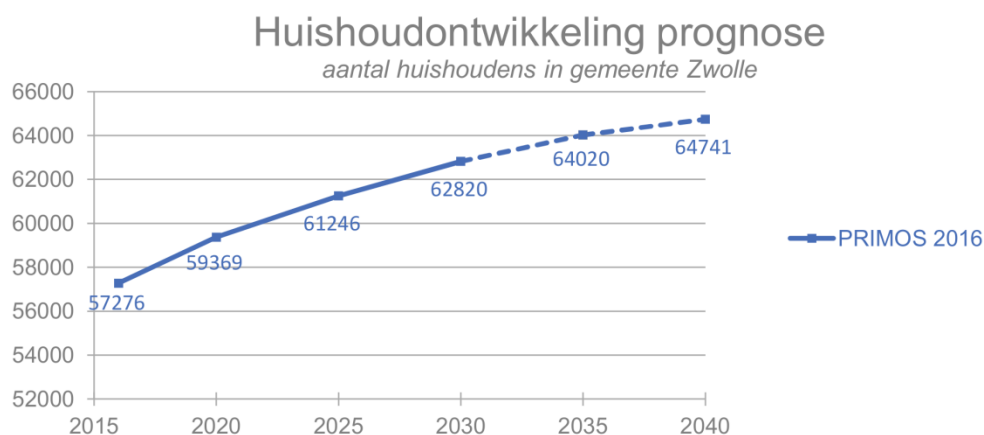
¹³ Bron: CBS, Prognose bevolking kerncijfers, 2014-2060 – december 2014

¹⁴ Bron: ABF Research, Primos, transparantie in cijfers – december 2010

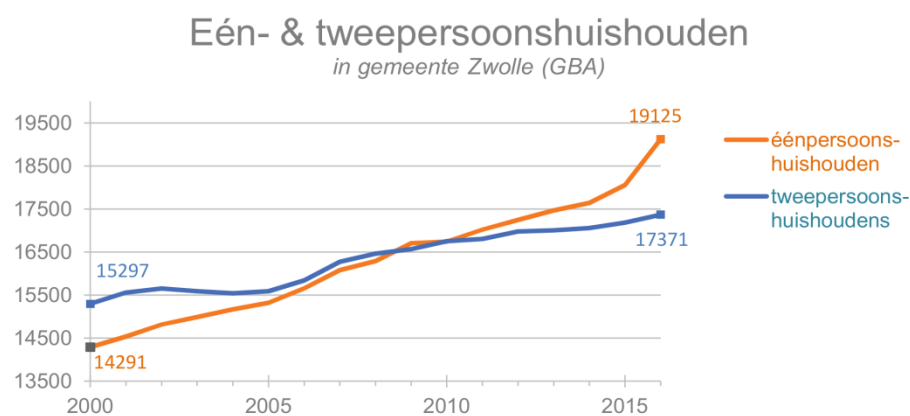
Tabel 1 Bevolkingsontwikkeling. Bron CBS en Primos 2016, bewerking gemeente Zwolle

Het aantal huishoudens in Zwolle neemt jaarlijks toe: van 57.276 in 2016 tot 64.741 huishoudens in 2040.¹⁵ Dat betekent een toename met 7.465 huishoudens in 2040.

Tabel 2 Huishoudontwikkeling Zwolle 2016 – 2040. Bron Primos 2016, bewerking gemeente Zwolle

In tabel 3 is de sterke toename van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens zichtbaar in de periode 2000 – 2016.

Tabel 3 Ontwikkeling 1 en 2 persoonshuishoudens. Bron: GBA, bewerking gemeente Zwolle

¹⁵ Primos prognose ontwikkeling huishoudens 2016 – 2040

Inkomensgroepen en woonsituatie

Huishoudens met een inkomen tot € 34.229 behoren tot de aandachtsgroep van het woonbeleid. In 2007 heeft het CBS voor het eerst gegevens over de aandachtsgroep voor woonbeleid beschikbaar gesteld. Van de destijds 48.640 huishoudens in Zwolle behoorden er 15.830 (33%) tot de aandachtsgroep. In 2013 is dat 24.790 (47%) van de 52.740 huishoudens. Daarnaast hebben 3.260 (6%) van de huishoudens een inkomen tussen € 34.229 en € 38.190, 4.040 huishoudens (8%) hebben een inkomen tussen € 38.191 en € 43.785 en 20.110 (38%) huishoudens hebben een inkomen hoger dan € 43.786. In dezelfde periode (van 2007 tot 2013) steeg landelijk het aandeel van de aandachtsgroep van 35% naar 49%. De aandachtsgroep voor het woonbeleid is dus zowel in Zwolle als landelijk in relatieve en absolute zin gestegen.

In 2013 hebben de 52.190 huishoudens in Zwolle een gemiddeld inkomen van € 34.000. Het landelijk gemiddelde is met € 34.800 iets hoger. Het gemiddeld inkomen is in de periode 2008 – 2013 zowel in Zwolle als in Nederland gestegen van € 32.900 naar € 34.000 in Zwolle en van € 34.300 naar € 34.800 in Nederland. In onderstaande tabel is de verdeling naar huishoudtype met het gemiddelde besteedbaar inkomen in Zwolle vermeld.¹⁶

				Gemiddeld besteedbaar inkomen ¹⁷	
Zwolle		aantal	%		
overig huishouden	670	670	1%	€	45.300
eenouder gezin	3440	3.440	7%	€	26.800
paar met kinderen	14780	14.780	28%	€	47.900
paar zonder kinderen	14620	14.620	28%	€	38.300
eenpersoonshuishouden	18680	18.680	36%	€	20.500
Totaal		52190	100%	€	34.000

Tabel 4 Particuliere huishoudens met gemiddeld besteedbaar inkomen (excl. studenten) naar samenstelling van het huishouden en in % van het totaal aantal huishoudens.

Bron: CBS Rio 2013, bewerking gemeente Zwolle

De aandachtsgroepen voor het woonbeleid

Van de 24.790 huishoudens die als aandachtsgroep voor het woonbeleid worden aangemerkt¹⁸, wonen 16.940 (68%) in een huurwoning. Tabel 7 toont de verdeling van de aandachtsgroep van naar huishoudsamenstelling. De grootste groep (58%) bestaat uit eenpersoonshuishoudens, 18% is paar zonder kinderen. Het aandeel paar met kinderen en eenoudergezin is beide 11%.

Huishoudens die tot de aandachtsgroep van het woonbeleid horen, wonen vooral in Diezerpoort en Holtenbroek met 14% en 13% van de huishoudens binnen de totale aandachtsgroep en in beide gevallen 69% van alle huishoudens in de wijk.

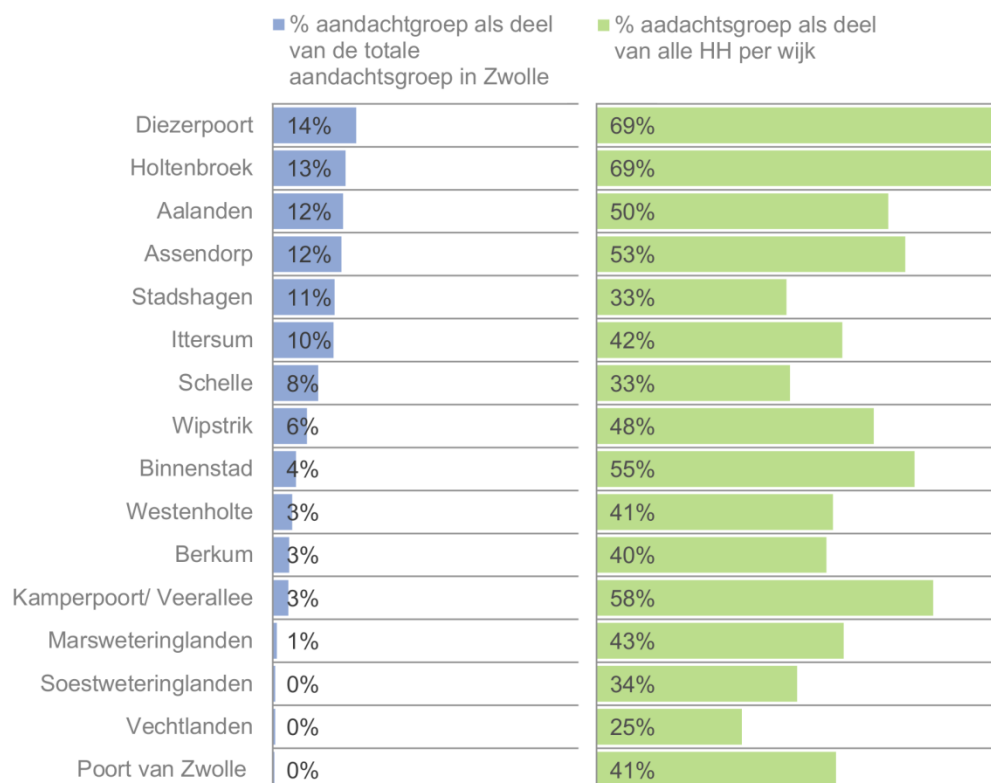
¹⁶ CBS, Regionaal inkomensoverzicht 2013, particuliere huishoudens met inkomen (excl. Studenten)

¹⁷ Het gemiddeld besteedbaar inkomen bestaat uit het bruto inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekering, premies ziektekosten- verzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen.

¹⁸ Conform Woningwet en op basis waarvan woningcorporaties hun volkshuisvestelijke kerntaak uitvoeren.

Aandachtgroep voor woonbeleid

per wijk in gemeente Zwolle

Tabel 5 Particuliere huishoudens met inkomen (excl. studenten) als aandachtsgroep van het woonbeleid per wijk en als % van alle huishoudens per wijk.

Bron: CBS Rio 2013, bewerking gemeente Zwolle

Uitstroom beschermd wonen en maatschappelijke opvang

De 15 gemeenten in de regio IJssel-Vecht en Noord-Veluwe vormen samen de centrumgemeenteregio Zwolle en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor beschermd wonen (ggz) op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. In het Convenant Regionale samenwerking Beschermd wonen en maatschappelijke opvang centrumgemeenteregio Zwolle staat over (zelfstandige) huisvesting het volgende:

Regiogemeenten dragen zorg voor voldoende, adequate en betaalbare (sociale) woonmogelijkheden in de eigen gemeente, bijvoorbeeld door middel van prestatie- afspraken met woningcorporaties, zodat uitstroom uit voorzieningen van maatschappelijke opvang en beschermd wonen geen of minder belemmeringen ondervindt als gevolg van een tekort aan betaalbare, adequate en goed gespreide woonmogelijkheden.

Gemeenten binnen de centrumgemeenteregio Zwolle hebben deze inspanningsverplichting recent geconcretiseerd. Gemeente Zwolle heeft zich daarbij verbonden aan de inspanningsverplichting om in totaal 58 cliënten die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang extra te huisvesten in de periode 2016-2017. De wijze waarop dit wordt gerealiseerd is aan de gemeente zelf te bepalen in overleg met de corporaties. Daarnaast hebben gemeenten binnen de centrumgemeenteregio Zwolle afgesproken dat er binnen een half jaar zelfstandige en passende woonruimte beschikbaar is voor cliënten die gereed zijn om uit te stromen uit Beschermd Wonen en

Maatschappelijk Opvang. Voor nieuwe cliënten geldt dat de herkomstgemeente tevens de uitstroomgemeente is, tenzij dit niet mogelijk of wenselijk is voor de cliënt.

Statushouders

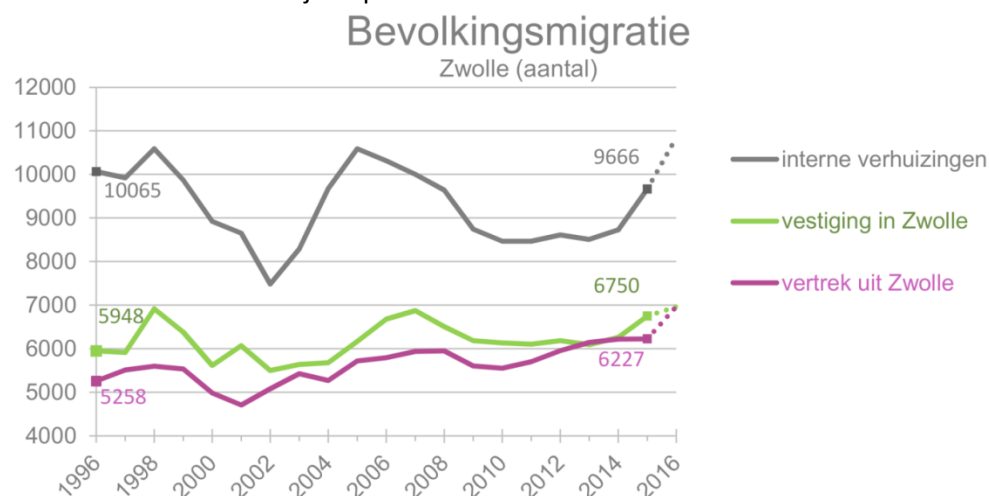
Gemeenten in Nederland hebben in het tweede halfjaar van 2016 een taakstelling om 23.000 vergunninghouders te huisvesten. Daar komt een achterstand bij van 5.283 die gemeenten voorgaande periodes hebben opgelopen. In totaal moeten gemeenten dus voor ruim 28.000 vergunninghouders woonruimte zoeken. De taakstelling is verdeeld over gemeenten naar rato van het aantal inwoners. In 2016 had Zwolle een taakstelling van 314 vergunninghouders. De taakstelling valt met 95 vergunninghouders in de eerste helft 2017 lager uit, maar de toekomstige taakstelling is lastig voorspelbaar.

Studenten

Het aandeel studenten onder huurwoningzoekenden is 10% in 2015 en hiermee gelijk gebleven aan voorgaand jaar.¹⁹ Wat voor Zwolle spannend wordt, is wat studenten gaan doen. Met de invoering van het studieleenstelsel zien we dat studenten vaker bij hun ouders blijven wonen, vooral bij HBO-studenten. De vraag is of studenten op een later moment wel weer op kamers gaan of naar Zwolle trekken na hun studie. Dat kan een grote impact hebben op de woningbehoefte. Voor een toekomstbestendige stad met vier HBO vestigingen is er een duidelijke opgave om sterk in te zetten op het behouden en binden van studenten en net afgestudeerden aan onze stad.

Woningmarktontwikkeling

De woningmarkt heeft zich vanaf 2013 krachtig hersteld. Dat blijkt uit de groei van het aantal woningverkopten en de toename van de woningbouwproductie. Tot 2012 vestigen zich in Zwolle meer inwoners van buiten Zwolle dan dat er inwoners vertrekken uit Zwolle. In 2013 en 2014 is het aantal inwoners dat vertrekt uit Zwolle ongeveer even groot als het aantal inwoners van buiten Zwolle dat zich in Zwolle vestigt. In 2015 is het aantal inwoners van buiten Zwolle dat zich in Zwolle vestigt wel weer hoger, waardoor er weer een positief migratiesaldo is. De voorlopige migratiedata 2016 laten zien dat het aantal vertrekken weer toeneemt terwijl het aantal dat zich vestigt niet toeneemt. Het migratiesaldo zal dus weer lager zijn dan in 2015. Het aantal verhuizingen binnen Zwolle is in 2015 weer bijna op het niveau van vóór de crisis vanaf 2008.

Tabel 6 Bevolking Zwolle, totaal aantal extern vertrekken en interne en externe vestigingen 1996 – 2016 Bron: GBA, bewerking gemeente Zwolle

¹⁹ Analyse woonruimteverdeling Delta wonen, Openbaar Belang, SWZ en Beter Wonen, 2015

Afhankelijk van de inkomensontwikkeling richt de vraag zich in de loop der jaren meer of minder op goedkope of duurdere prijssegmenten in de markt. De ontwikkeling van de vraag wordt niet alleen in belangrijke mate beïnvloed door de ontwikkeling van het inkomen, maar ook door de samenstelling van de groep woningzoekers. Een belangrijke ontwikkeling is de stijging van het aandeel oudere alleenstaanden. Hun aandeel zal in de groep woningzoekenden echter beperkt stijgen, omdat ouderen beperkt verhuisbereid zijn. Daardoor blijven de komende 10 jaar jongere huishoudens onder de woningzoekenden oververtegenwoordigd. Nieuwe generaties ouderen hebben in toenemende mate eigenwoningbezit. De komende jaren beschikt een steeds groter deel van de ouderen over een vaak grotendeels afbetaalde eigen woning.

Woningvoorraad

De woningvoorraad is op 1 januari 2015 54.761, waarvan 28.915 (53%) koop en 25.482 (47%) huur, waarvan 34% sociale huur en 13% vrije sector huur. De huurvoorraad is dus verdeeld in 18.353 (72%) sociale huurwoningen en 7.129 (28%) vrije sector huurwoningen.²⁰ Zie in onderstaande tabel.

Waarde	koop	huur	totaal	koop	huur	totaal
Onbekend	92	32	124	0%	0%	0%
tot € 100.000	216	2238	2454	1%	10%	5%
€ 100.000 - € 150.000	2146	10755	12901	7%	46%	25%
€ 150.000 - € 200.000	9580	8091	17671	33%	35%	34%
€ 200.000 - € 250.000	6929	1295	8224	24%	6%	16%
€ 250.000 - € 300.000	3915	326	4241	14%	1%	8%
€ 300.000 en meer	5794	416	6210	20%	2%	12%

Tabel 7 Verdeling woningvoorraad naar eigendom en waardeklasse. Bron GBLT/WOZ jan 2016, bewerking gemeente Zwolle

Het aantal 65+ huishoudens in een huurwoning blijft door de jaren heen relatief gelijk. Bij de koopwoningen neemt het aantal sterk toe (tabel 8).

	2006	2011	2016	2011 irt 2006	2016 irt 2011
Koop					
HH met 65+	14%	16%	20%	29%	41%
HH met alleen 65+	10%	12%	16%	29%	43%
Huur					
HH met 65+	27%	27%	27%	3%	4%
HH met alleen 65+	23%	23%	24%	4%	6%

Tabel 8 Huishouden met (alleen) 65+ in % van het aantal HH in dat jaar én in vergelijking 2011 – 2006 en 2016 – 2011. Bron: WOZ/GBA, bewerking gemeente Zwolle

Sociale huur

Zwolle heeft 18.353 sociale huurwoningen. De gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning is in Zwolle 4,5 jaar. Van de actief woningzoekenden is de grootste groep 1 en 2 persoonshuishoudens tussen de 23 en 65 jaar (70%) en de kleinste groep boven 65+ (3%).²¹ Doorstroming vanuit sociale

²⁰ Bron: CBS Voorraad woningen; eigendom, type verhuurder, bewoning, regio Wijzigingen per 8 december 2016. Bewerking gemeente Zwolle

²¹ Gezamenlijke woningmarktanalyse Gemeente Zwolle, Delta wonen, SWZ en WOB, 2016

huurwoningen naar niet-sociale woningen verloopt moeizaam²². Dat komt voor een deel door het feit dat de sociale huurwoningen van relatief hoogwaardige kwaliteit zijn. Uit onderzoek naar sociale huur en goedkope koop²³ blijkt dat in Zwolle circa 27% van de huishoudens in een sociale huurwoning in Zwolle scheef woont. Voor een betere doorstroming vanuit sociale huur zijn vrije sector huurwoningen van € 650 tot € 900 interessant. Ook zijn koopwoningen door de lage rente beter bereikbaar voor de doelgroep met inkomen vanaf € 34.000,- tot € 43.000,-.

Huurprijsklasse Sociale huur	€	totaal	%
< Kwaliteitskortingsgrens	(t/m 409)	3744	20%
< 1e aftoppingsgrens	(409-586)	9622	52%
< 2e aftoppingsgrens	(586-628)	1891	10%
< Liberalisatiegrens	(628-710)	2523	14%
onbekend (overige corporaties)		573	3%
Totaal		18353	100%

Tabel 9 Sociale huurprijsklasse, bron SWZ, Openbaar Belang, Delta wonen 5-1-2017, bewerking gemeente Zwolle

Vrijesector huur

Woningcorporaties mogen met de nieuwe Woningwet slechts in zeer uitzonderlijke gevallen nieuwe vrijesector huur ontwikkelen. De meeste corporaties, ook in Zwolle, stoten hun vrijesector huurwoningen geheel of gedeeltelijk af. Vrijesector huur is van groot belang voor economisch belangrijke doelgroepen zoals mensen die tijdelijk in de stad zijn of aan de stad verbonden zijn, mensen die op de arbeidsmarkt starten of mensen die meerdere steden als woonplaats overwegen en eerst (een periode) willen huren. Tussen 2013 en 2015 zijn in Zwolle 220 vrijesector huurwoningen opgeleverd.²⁴ De voorkeur voor vrijesector huur neemt ook toe vanwege de toename van kleine huishoudens (1 en 2-persoons) als gevolg van individualisering en vergrijzing. De toenemende flexibilisering op de arbeidsmarkt vraagt om een groter aanbod (vrijesector) huurwoningen, terwijl corporaties nog maar beperkt woningen mogen toewijzen aan middeninkomens. Bovendien zijn de hypotheeknormen aangescherpt waardoor het voor starters moeilijker is een passende woning te kopen.

De inschatting is dat in Zwolle een totale potentiële behoefte is aan minimaal 50 tot 60 vrijesector huurwoningen per jaar, met een relatief iets grotere behoefte aan grondgebonden woningen dan aan appartementen. De totale potentiële vraag naar vrijesector huur in de periode 2015 – 2025 wordt door Stec groep geschat²⁵ op 535 tot 605 huishoudens. De vraag naar grondgebonden vrijesector huur is naar verwachting 295 tot 330 huishoudens in de periode 2015- 2025. In dezelfde periode is de vraag naar appartementen vrijesector huur naar verwachting zo'n 240 tot 275 huishoudens in Zwolle. De vraag naar gestapelde vrijesector huur komt voor een groot deel van alleenstaanden en stellen vanaf 55 jaar. De vraag naar grondgebonden vrijesector huur is verspreid over een bredere doelgroep van alleenstaanden en stellen vanaf 25 jaar. Uit het marktruimtemodel van Stec groep blijkt dat er vooral behoefte is aan vrijesector huurwoningen € 710,68 (liberalisatiegrens) tot € 900,- per maand.

²² Stec groep 2016

²³ Companen 2013

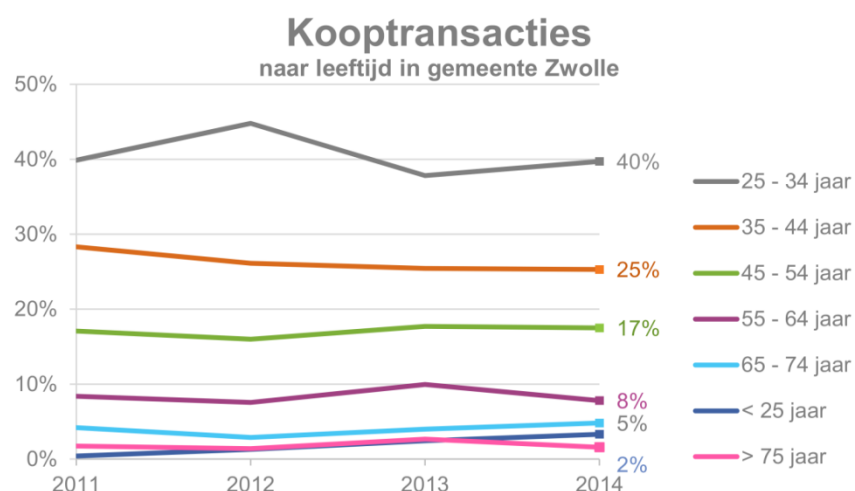
²⁴ Stec groep – Kansen voor vrijesectorhuur in Zwolle. – oktober 2015

²⁵ Combinatie van primos-huishoudensprognose Zwolle met WoON2012.

Er zijn in Zwolle voor de komende jaren 380 vrijesector huurplannen in nieuwbouwplannen waarvan de plancontouren bekend zijn. Deze plancapaciteit is dus te weinig. Een deel van de opgave kan ingevuld worden door transformatie en inbreiding van gronden en gebouwen binnen bestaand bebouwd gebied.

Koopsector – woningmarktontwikkeling

De woningmarkt in Zwolle is mede vanwege de sterke stijging van het aantal verkopen aanzienlijk krapper geworden. In het derde kwartaal van 2016 zijn in totaal 515 woningen verkocht. Een stijging van 17% in verhouding tot dezelfde periode vorig jaar. In 2014 was dit vooral zichtbaar in het goedkope en middendure segment tot twee ton. In 2016 zien we dat ook in de toename van 2-onder-1 kappers en vrijstaande woningen. Dit geeft aan dat ook in het hogere segment de dynamiek toeneemt. Mede door het groot aantal verkopen is het aanbod op jaarbasis intussen met 32% gedaald naar 746 woningen. De krapte op de markt bevindt zich met name bij de woonsegmenten hoek- en tussenwoningen, specifiek bij woningen met een oppervlakte tussen de 80 m² en 160 m². In deze segmenten worden inmiddels meer woningen verkocht dan dat er nog beschikbaar zijn. De markt voor vrijstaande woningen en woningen met een woonoppervlakte > 200 m² kennen nog een relatief ruime markt.²⁶ Het grootste deel van de kooptransacties in Zwolle in de periode 2011 – 2014 wordt gedaan door mensen in de leeftijdsgroep tussen 25 en 44 jaar (tabel 10).

Tabel 10 Aantal transacties Zwolle per leeftijdsgroep 2011 – 2014. Bron: Kadaster, woonmonitor 2011 – 2014, bewerking gemeente Zwolle. De % van het jaar 2014 zijn in de grafiek zichtbaar gemaakt.

²⁶ Dynamis, Spreekende cijfers woningmarktrapportage Zwolle derde kwartaal 2016

Woningbouwprogramma Zwolle

De volgende tabel toont de woningbouwplanning van de gemeente Zwolle voor de komende jaren, ingedeeld naar woonmilieu.

Woonmilieu	Oplevering in 2017	Oplevering in 2018	Oplevering in 2019	Oplevering in 2020	Oplevering in 2021 - 2025
Buiten Centrum	251	27	54	69	200
Centrum Stedelijk	215	566	395	190	660
Groen Stedelijk	224	249	315	369	1549
Landelijk wonen	3	3	3	26	130
Totaal	693	845	767	654	2539

Tabel 11 Aanbod totaal naar jaar en woonmilieu volgens woningbouwplanning Zwolle. Bron: ABF Research en gemeente Zwolle

In de periode 2017 – 2025 worden er gemiddeld ruim 600 woningen per jaar gebouwd, waarbij het zwaartepunt in de eerst drie jaren ligt. Van de totaal geplande woningbouw zal 44% worden gebouwd in Stadshagen (2441 van de 5498 woningen).

Uitnodiging voor stakeholdersbijeenkomst op 27 januari:

nieuwe Woonvisie Zwolle – Ruimte voor Wonen

Wanneer: vrijdag 27 januari, 14 – 17 uur (aansluitend borrel)

Waar: Bij Hanz, Hanzeplein 11- 27, Zwolle

We gaan met u in gesprek over de ambities en woonopgaven voor Zwolle

Zwolle maakt een nieuwe Woonvisie waarin ambities en woonopgaven voor de komende 10 jaar worden vastgelegd. Voor de nieuwe Woonvisie zijn de afgelopen maanden vele gesprekken gevoerd over belangrijke thema's en trends, over woonopgaven, verbinding en samenwerking, de kracht van de stad en waar we extra op moeten inzetten met wonen. Er is ook gevraagd om hierover met elkaar in gesprek te gaan. Dat doen wij in deze bijeenkomst.

De contouren van de Woonvisie worden zichtbaar met 'Ruimte voor Wonen' als centraal thema: dat we groeien is een feit en blijkt ook uit de prognoses. Ruimte voor Wonen betekent onderbouwd en verantwoord laten zien hoe we als toekomstbestendige stad verder willen groeien. Wij nodigen u uit om in de bijeenkomst met ons mee te denken.

U bent van harte welkom!

U kunt u opgeven door een mail te sturen naar secretariaat.owa@zwolle.nl.

Een week voor de bijeenkomst ontvangt u een definitief programma en nadere informatie.

Zwolle

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp Voortgang Shared Service Centrum ONS
portefeuillehouder Jan Brink
informant Feldbrugge, Paul (3067)
afdeling Concernstaf

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

De voortgangsrapportage ontwikkeling van shared service centrum ONS

Informatienota voor de raad

Datum 23 december 2016

Onderwerp	Voortgang Shared Service Centrum ONS
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder J. Brink

Informant P. Feldbrugge
Eenheid/Afdeling Concernstaf/CSADV
Telefoon 038 498 3067
Email P.Feldbrugge@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De voortgangsrapportage ontwikkeling van shared service centrum ONS

Inleiding

Sinds 2012 werken de gemeenten Kampen en Zwolle en de provincie Overijssel samen op het terrein van onderdelen van de bedrijfsvoering in het Shared Service Centrum ONS. Dit betreft personeelsadministratie, inkoopadvisering en ICT-beheer. De juridische basis onder de samenwerking is in juli 2013 gelegd in de vorm van de Centrumregeling Shared Service Centrum Bedrijfsvoering met Zwolle als gastheerorganisatie van de GR.

De rekenkamercommissies van Kampen en Zwolle hebben het verloop van de samenwerking in SSC ONS verband onderzocht en daar in oktober 2015 over gerapporteerd. In dat rapport staan aanbevelingen over (onder andere) het vergroten van de verbinding tussen het SSC ONS en de deelnemers op politiek-bestuurlijk niveau en het versterken van het juridische construct. Op dat rapport zijn later nog enkele nuancerende reacties gevolgd vanuit de colleges. De raden van Kampen en Zwolle hebben naar aanleiding van deze aanbevelingen en de reactie van het college van Zwolle daarop op 23 november 2015 een motie aangenomen, waarin een marsroute is aangegeven voor de toekomst van het SSC ONS. Deze marsroute behelst kort samengevat: eerst project Huis op orde afronden, dan overleg met de raden over de gewenste bestuursvorm, passend bij de aanbevelingen van de rekenkamercommissie waarbij de gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie expliciet als aanbevolen oplossing wordt vermeld, en (pas) daarna een besluit over mogelijke toetreding van andere partijen, zoals bijvoorbeeld Dalfsen en Dronten.

Kernboodschap

Met deze informatienota informeren we de raad over het project huis op orde, als basis voor de verdere ontwikkeling, over de door het college gewenste bestuursvorm als mogelijke basis voor een raadsdebat, over de stand van zaken rondom de toetreding van Dalfsen en Dronten en tot slot over het besluitvormingsproces.

Huis op orde

In het rekenkamerrapport is aangegeven dat het project Huis op orde al ver gevorderd is maar nog niet afgerond. De aanbeveling luidde dan ook dat afronding een belangrijke voorwaarde is voor verdere ontwikkeling van het SSC-ONS.

Inmiddels is het project Huis op Orde voor het shared service centrum afgerond. Binnen dit programma zijn zestien projecten gerealiseerd die voorwaardelijk waren voor het goed

kunnen functioneren van ONS. In grote lijnen kunnen deze projecten als volgt geschetst worden:

- Projecten die te maken hebben met de verhouding tussen partners en SSC ONS, zoals bijvoorbeeld mandatering goed regelen, een heldere verrekensystematiek of de governance helder inrichten
- Projecten die de toekomst van ONS schetsen, zoals het opstellen van een heldere missie, visie en strategie. Of het zorgen voor een eigen naam en logo
- Projecten die de cultuur binnen ONS beïnvloeden, zoals er voor zorgen dat medewerkers zich betrokken voelen bij de ontwikkelingen of het aandacht hebben voor de cultuurverschillen tussen de partnerorganisaties. Deze projecten zijn eigenlijk nooit af en hebben daarom geleid tot activiteiten die in de dagelijkse praktijk gewoon voortgezet worden.
- Procesverbeteringen binnen de afdelingen van SSC ONS. Hier zijn met name binnen de

afdelingen inkoop en personeels- en salarisadministratie grote vorderingen geboekt. De afdeling ICT heeft te maken met drie complexe technische omgevingen die de komende jaren verder gestandaardiseerd zullen worden. Mede daardoor is het ambitieniveau dat begin 2015 is geformuleerd nog niet bereikt. De nog te realiseren verbeteringen zijn daarom onderdeel van een Verbeterplan ICT. Een plan dat specifiek op die afdeling is gericht, waarbij Huis op Orde op het SSC als geheel én haar partners was gericht.

Eén van de 16 projecten betrof een nieuwe verrekeningsystematiek, een van de projecten die ten tijde van het rekenkameronderzoek nog niet was afgerond. U heeft in uw raadbespreking van het rekenkamerrapport aangegeven dit belangrijk te vinden.

Bij oprichting was immers een vaste verdeling van de kosten van het SSC over de deelnemende partners afgesproken: de zogenaamde inbrengverhouding. Daarmee was een stabiele startbasis voor de begroting van het SSC verzekerd. De partners hielden een stabiel kostenniveau. Van meet af aan was duidelijk dat de vaste verdeling tijdelijk was.

Inmiddels hebben we, evenals onze partners, een nieuw verrekenmodel vastgesteld, gebaseerd op een verrekening op basis van afname: simpel, effectief en herkenbaar. Daarmee is beter een link te leggen tussen afname en kosten, passend bij de dienstverleningsovereenkomst en service level-agreement. Ook bij uitbreiding met andere partners is dit makkelijk hanteerbaar.

Voor maatwerk en meerwerk blijft overigens een aparte opdracht en kostenverrekening bestaan.

Uit het model volgde een herverdelingsvraagstuk. Om dat herverdelingsvraagstuk op te vangen is een model ontwikkeld dat voorziet in het toegroeien van de partners Zwolle, Kampen en Overijssel naar het eindbeeld. Dat toegroeien gebeurt in vier jaar. In die vier jaar heeft het SSC daarnaast een aanvullende bezuinigingstaakstelling van 2,5% per jaar (10% totaal) op het totaalniveau van de omvang van de begroting, gebaseerd op het huidige producten- en dienstenpakket.

Daarmee valt de uitkomst, gebaseerd op basis van 2015 meerjarig doorrekend naar 2020, van dit op afname gebaseerde model voor Zwolle positief uit. Uiteindelijk (met ingang van 2020) stijgt de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Kampen met € 72.454, daalt die van Zwolle daalt (€ 60.000) en evenals die van Overijssel (€ 1.335.369) ten opzichte van de huidige verdeling. Voor 2017 hebben de drie partners overigens besloten tot verdere wijzigingen in de dienstverlening in het SSC waardoor de bedragen veranderen.

We beschouwen het afronden van Huis op Orde als een belangrijke mijlpaal, zowel voor SSC ONS als voor de gezamenlijke partnerorganisaties.

Bestuursvorm

De drie partners hebben vanaf de start uitgesproken dat het toen gekozen juridisch fundament pragmatisch was. De bestuurlijke aansturing en de formele risicoverdeling werden als complex beschouwd. Bij eventuele toetreding van nieuwe partners zou dit heroverwogen worden. Inmiddels hebben zich twee mogelijke partners aangediend.

Inmiddels is de Wet op de Gemeenschappelijk Regeling uitgebreid met een variant: de GR bedrijfsvoeringsorganisatie. Bij uitstek bedoeld voor de aansturing van gezamenlijk uitvoeringstaken waarbij het beleid lokaal wordt vormgegeven.

De rekenkamercommissies hebben in hun rapportage een voorkeur voor de bedrijfsvoeringsorganisatie als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) uitgesproken. De raad van Kampen heeft deze voorkeur gevolgd. De raad van Zwolle heeft met betrekking tot de vernieuwde juridische constructie aangegeven een debat te willen voeren over de meest geschikte variant.

De drie partners hebben in de periode februari – september 2016 een onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheid om het bestuurlijke construct te versterken met de volgende voorwaarden:

- de oorspronkelijke doelstelling van de samenwerking blijft overeind: het vergroten van de kwaliteit en efficiency en het creëren van continuïteit;
- het huidige dienstverleningspakket, het huidige dienstverleningsconcept en het nieuwe verrekenmodel blijven ongewijzigd;
- uitbreiding van het takenpakket en van de deelnemers blijft in de toekomst mogelijk;
- de omvorming van de bestaande centrumconstructie moet zo min mogelijk impact hebben op de bestaande dienstverlening, bedrijfsvoering en de medewerkers.

Het onderzoek is begeleid door een extern bureau. Het onderzoek resulteert, samengevat, tot de conclusie dat een GR-BVO het best past bij de gestelde voorwaarden. Op 8 november jl. hebben we, evenals onze partners, besloten deze aanbevelingen te volgen, met als ingangsdatum 1 oktober 2017. Dat wil zeggen we hebben een voorgenomen besluit genomen, opdat de gesprekken in het kader van de WOR opgestart kunnen worden. De medewerkers van het SSC zijn nu immers, als gevolg van de gastheerconstructie, in dienst van de gemeente Zwolle. Ons voorgenomen besluit betekent ook dat de medewerkers in dienst komen van de GR BVO. Met ons voorgenomen besluit sturen we op een zorgvuldig verloop van dit transitieproces.

Dit voorgenomen besluit sluit inhoudelijk aan bij de aanbevelingen van de Rekenkamer. In uw motie heeft u aangegeven dat een uitbreiding van het aantal deelnemers niet aan de orde kan zijn, voordat er een breed debat heeft plaatsgevonden in deze raad, en het liefst ook bij de partners, over de beste bestuursvorm voor het SSC. Met dit voorgenomen besluit bieden we u de basis voor dit debat.

Overigens is de belangrijkste reden voor een GR-BVO meer gelegen in het feit dat ook met de huidige drie partners een verbetering van het bestuurlijk juridische construct wenselijk is, in lijn met de conclusies van het Rekenkamerrapport.

Datum 23 december 2016

Naast de keus voor een GR-BVO willen we ook de slagkracht van het bestuur versterken, zeker met meer deelnemers. In de nog voor te bereiden statuten zal derhalve de stem van de grotere deelnemers versterkt worden naarmate het aantal deelnemers stijgt.

Proces toetreding Dalfsen en Dronten

Zoals we in onze reactie op het rekenkamerrapport hebben aangegeven hebben we procesafspraken gemaakt over de mogelijke toetreding van nieuwe partners. De conclusie was dat vooralsnog de deur openstaat voor Dalfsen en Dronten. Conform deze procesafspraken is dit met een businesscase onderbouwd.

Inmiddels is het financiële perspectief behoorlijk op orde. Zowel voor het SSC, de huidige drie partners en Dalfsen en Dronten. En voor de huidige partners is ook helder waar we financieel stonden in 2013 en waar we kunnen staan met of zonder toetreding middels een geactualiseerde business-case. Het kostenniveau is niet het enige aspect waar we naar kijken. We toetsen ook op kwaliteit, kwetsbaarheid en kansen, de 4k's. De implementatie is daarbij een belangrijk onderdeel van onderzoek.

Op basis van deze businesscases hebben de gemeentes Dalfsen en Dronten aangegeven vooralsnog niet te willen toetreden. De voor hen hogere kosten wegen niet op tegen de voordelen. Dalfsen heeft laten weten dat bij het onderzoeken van alternatieve scenario's SSC ONS nog steeds in beeld is als mogelijke leverancier.

We blijven voorstander van een rustige verdere ontwikkeling van het SSC-ONS met nieuwe partners. Niet uit noodzaak, maar als kans om ook andere regionale partijen de gelegenheid te bieden gebruik te maken van de nu ontwikkelde voorziening.

Vervolg

We gaan ervan uit dat we in voorjaar 2017 u in de gelegenheid kunnen stellen te besluiten over de formele instelling van de nieuwe bestuursvorm, met bijbehorende statuten.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris a.i.

voorstel

Datum 23 december 2016

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp	Uitkomsten decembercirculaire Gemeentefonds
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Dijk, Jan van (2664)
afdeling	Concernstaf

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

De uitkomsten van de decembercirculaire 2016 van het Gemeentefonds

Informatienota voor de raad

Datum 11 januari 2017

Onderwerp	Uitkomsten decembercirculaire Gemeentefonds
Versienummer	V0.2

Portefeuillehouder J. Brink

Informant J. van Dijk
Afdeling / CSADV
Telefoon 038 498 2664
Email J.van.Dijk@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De uitkomsten van de decembercirculaire 2016 van het Gemeentefonds.

Datum 11 januari 2017

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

De gemeenten ontvangen drie maal per jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen (in mei, september en december). Medio december is de decembercirculaire 2016 ontvangen. In dit voorstel informeren wij u over de uitkomsten van de circulaire en de gevolgen daarvan voor Zwolle.

De circulaire is beperkt van omvang en gaat primair om onderwerpen die voor het einde van het jaar geregeld dienen te zijn, met het oog op de jaarafsluiting door het rijk en de gemeenten. Daarnaast wordt in de circulaire ingegaan op de actuele ontwikkelingen rondom de decentralisatie van het sociaal domein en enkele overige ontwikkelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

Kernboodschap

Kennis te nemen van de gevolgen van de decembercirculaire 2016.

Consequenties

De informatie uit de circulaire is te onderscheiden naar ontwikkelingen op de volgende deelgebieden, te weten: de algemene uitkering, de integratie uitkering sociaal domein, de overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen en overige mededelingen.

De hoofdpunten uit de circulaire zijn: extra middelen voor armoedebestrijding, waarvan vanaf 2017 € 85 mln. structureel voor armoede onder kinderen en twee jaar (2017 en 2018) incidenteel € 3,75 mln. voor armoede onder ouderen met een bijstandsuitkering. Daarnaast zijn eenmalige middelen (in 2017) toegevoegd aan de integratie-uitkering sociaal domein vanwege het aflopen van het overgangsrecht voor de Wlz-indiceerbaren.

Mutaties algemene uitkering:

In de decembercirculaire is geen informatie opgenomen over de accresramingen. De definitieve accresraming over 2016 wordt in de komende meicirculaire bekend gemaakt.¹

Wel zijn de volgende mutaties aangegeven:

- De gemeenten ontvangen over 2016 een vergoeding voor de uitvoeringskosten voor het toezicht op de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Deze verplichting vloeit voort uit de implementatie van de richtlijn Energy Efficiency Directieve (EED). In 2017 wordt de regeling en de uitvoeringslasten door het rijk en VNG geëvalueerd en vervolgspraken gemaakt voor 2018 en verder. Zwolle ontvangt € 34.000.
- In 2017 en 2018 worden aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding onder ouderen met een bijstandsuitkering. Daarbij is er vooral gedacht aan bijzondere bijstand voor gepensioneerden zonder volledige AOW. Voor Zwolle € 35.000 per jaar.
- In afwachting van parlementaire behandeling wordt ingaande 2018 een deel van de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. Hiermee wordt de samenhang die reeds bestaat tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg ook bestuurlijk geborgd. Landelijk gaat het om € 28 mln. In de meicirculaire 2017 wordt de verdeling over de gemeenten bekend.

¹ Op basis van de najaarsnota van het rijk (peildatum oktober 2016) wordt een onder-uitputting op de rijksuitgaven geprognosticeerd. Bij daadwerkelijke realisatie kan dit leiden (bij de meicirculaire 2017) tot een incidentele of structurele verlaging van het accres. .

Datum 11 januari 2017

- Over het uitkeringsjaar 2015 vindt een bijstelling van de verdeelfactoren plaats. Nadeel voor Zwolle € 89.000.

Integratie-uitkering sociaal domein:

De omvang van de landelijke uitkering is niet gewijzigd, wel is de verdeling bekend gemaakt van de bij de septembercirculaire toegevoegde middelen vanwege het aflopen van het overgangsrecht voor de Wlz-indiceerbare. In 2017 ontvangt Zwolle € 404.000 voor jeugd en € 37.000 voor Wmo. Vanaf 2018 wordt de uitkering (landelijk) verdubbeld en vindt de verdeling plaats via het objectief verdeelmodel. De compensatie ingaande 2018 is (nog niet) bekend.

Overige decentralisatie- en integratie-uitkeringen

He rijk stelt structureel vanaf 2017 € 100 mln. beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Hiervan wordt € 85 mln. aan de gemeenten beschikbaar gesteld. Zwolle ontvangt € 584.000. Afspraak (rijk-VNG) is dat het geld in natura bij de kinderen terecht komt zodat zij mee kunnen doen.

De uitkering brede impuls combinatiefuncties/buurtspportcoaches wordt iets verlaagd. Het aantal landelijke aanvragen is hoger dan het beschikbare budget. Nadeel € 4.000.

De gemeente Zwolle ontvangt een bijdrage in het kader van Beter Benutten van in totaal € 125.000 in 2016, waarvan € 75.000 ten behoeve van het programma Intelligente Transportsystemen (ITS) en € 50.000 voor Tour de Force. In 2017 worden aanvullende middelen verwacht.

In het kader van de verhoogde asielinstroom is de tweede fase 2016 (periode juli tot en met oktober) beschikbaar gesteld. Zwolle ontvangt € 452.000. Samen met de eerste fase heeft Zwolle in 2016 ca. € 1 mln. ontvangen. De uitkering over maanden november/december wordt in de komende meicirculaire bekend gemaakt.

De uitkeringen voor de Wmo en maatschappelijke opvang voor het jaar 2015 zijn definitief vastgesteld en leiden tot iets lagere ontvangsten.

Overige mededelingen in de decembercirculaire:

In de circulaire zijn enkele mededelingen opgenomen die geen betrekking hebben op de uitkeringen maar wel op het terrein van de gemeentefinanciën, de belangrijkste betreft de bestuurlijke afspraak dat de EMU-tekortnorm voor 2017 voor de decentrale overheden wordt vastgesteld op -0,3% van het bruto binnenlands product. Tevens is afgesproken het collectieve aandeel van de decentrale overheden niet verder uit te splitsen naar gemeenten, provincies en waterschappen. Dit heeft tot gevolg dat ook voor 2017 geen EMU-referentiewaarden per individuele decentrale overheid wordt vastgesteld.

Niet alle bovenstaande ontwikkelingen zijn door het rijk in geldbedragen voor de gemeente vertaald. Waar dit wel het geval is zijn de financiële gevolgen in onderstaand overzicht opgenomen.

Datum 11 januari 2017

Onderwerp	2016	2017	2018
Gemeentefonds:			
Uitvoering energie-audits (EED)	34.000		
Armoedebestrijding onder ouderen		35.000	35.000
Correctie verdeelsystematiek	-86.000		
Integratie-uitkering sociaal domein		441.000	pm
Armoedebestrijding kinderen		584.000	584.000
Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches		-4.000	
Beter Benutten / Tour de Force	125.000		
Verhoogde asielinstroom	452.000		
Definitieve uitkering Wmo en MO 2015	-42.000		
	483.000	1.056.000	619.000
Uitgaafbudgetten:			
Uitvoering energie-audits (EED)	-34.000		
Armoedebestrijding onder ouderen		-35.000	-35.000
Integratie-uitkering sociaal domein		-441.000	pm
Armoedebestrijding kinderen		-584.000	-584.000
Beter Benutten / Tour de Force	-125.000		
Verhoogde asielinstroom	pm		
	-159.000	-1.060.000	-619.000
Totaal resultaat	324.000	-4.000	0

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

De budgettaire gevolgen voor het jaar 2016 worden verwerkt in de jaarrekening 2016 en de gevolgen voor 2017 en verder nemen wij mee bij de behandeling van de eerste beleidsrapportage 2017 en / of de komende perspectiefnota.

Openbaarheid

Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - uitbreiding Lelystad Airport
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Dijkhuizen, Cees (4007)
afdeling	Ruimte & Economie

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45-vragen van de CDA-fractie over uitbreiding van Lelystad Airport.

Informatienota voor de raad

Datum 16 januari 2017

Onderwerp	Vragen ex artikel 45 – uitbreiding Lelystad Airport
Versienummer	V2.1

Portefeuillehouder R.E. de Heer

Informant C.H. Dijkhuizen
Afdeling Ruimte & Economie / OW
Telefoon 038 498 4007
Email C.Dijkhuizen@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45-vragen van de CDA-fractie over uitbreiding van Lelystad Airport.

Datum 16 januari 2017

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Op 12 december 2016 heeft de CDA-fractie vragen ex artikel 45 RvO gesteld ten aanzien van ontwikkelingskansen voor de Regio Zwolle als gevolg van de uitbreiding van Lelystad Airport. De vragen zijn door de CDA-fractie van de gemeente Kampen ook aan het college van Kampen gesteld.

Beantwoording

1. Ziet het College de uitbreiding van de luchthaven Lelystad als een ontwikkelingskans voor de economie en werkgelegenheid van Regio Zwolle?

Ja. Het is bekend dat de ontwikkeling van een luchthaven in de regio zorgt voor directe en indirecte werkgelegenheid. Bereikbaarheid via de lucht is bovendien voor sommige internationaal georiënteerde bedrijven een vestigingsplaatsfactor. We zien kansen op het gebied van toerisme (arrangementen), logistiek en bereikbaarheid. Onze inzet is er reeds op gericht deze kansen te verzilveren.

2. Vindt het College dat onze regio, de 3e groeiregio van Nederland, evenals de 1e groeiregio (Amsterdam) en de 2e groeiregio (Eindhoven), aangehaakt moet worden aan een 'eigen' luchthaven?

Nederland kent vele luchthavens. Het netwerk op die luchthavens moet volgens de landelijke Luchtvaartnota aansluiten bij de nationale en regionale ruimtelijk-economische ambities. Er wordt onderscheid gemaakt tussen luchthavens van nationale en regionale betekenis. Lelystad is een luchthaven van nationale betekenis. Dit soort luchthavens zijn volgens de Luchtvaartnota voor het Rijk van belang omdat zij de internationale bereikbaarheid van Nederland verbeteren en meer specifiek die van stedelijke netwerken. Het is deze combinatie van factoren die het kabinet heeft doen besluiten om de luchthaven in Lelystad uit te breiden. Op die manier haakt de Regio Zwolle aan op een luchthaven.

3. Is het College met het CDA van mening dat zij, als onderdeel in Regio Zwolle, zich actiever dan tot nu toe het geval is als partij in de bovengeschetste ontwikkeling moet manifesteren?

De gemeente Zwolle wordt vertegenwoordigd door de provincie Gelderland aan de Alderstafel. We hebben met provincie Flevoland en gemeente Lelystad reeds gesproken over regionaal-economische ontwikkeling en de bijdrage die de Regio Zwolle daarin kan doen vanuit werkgelegenheid, onderwijs, infrastructuur, etc. In aansluiting op deze gesprekken is er met de directie van de luchthaven contact.

4. Kan het College, samen met de Regio Zwolle, een werkprogramma ontwikkelen om samen met de regionale ondernemers en maatschappelijke organisaties, tot een concreet plan te komen om de Regio maximaal aan te laten sluiten op de ontwikkelingen van het vliegveld?

Het bespreken van de kansen en mogelijkheden van de uitbreiding van de luchthaven voor de regio staat op de agenda in 2017 van het portefeuillehoudersoverleg economie in de Regio Zwolle.

5. Is het College bereid zich ervoor in te spannen dat het vliegveld zal heten: Lelystad-Zwolle Airport? Vooralsnog zijn er geen aanwijzingen dat dit door de betrokken partijen wordt overwogen. Dit is door de eigenaar van Lelystad Airport in de media aangegeven. Het college ziet de naamgeving als een eerste verantwoordelijkheid van de luchthaven, mede met het oog op de geldende internationale bepalingen en de positionering van Lelystad in de internationale luchtvaart.

Datum 16 januari 2017

Openbaarheid

De nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Hilde Palland en Leo Elfers: *Ondernemerschap vereist vérder denken:
geef Regio Zwolle vleugels !!*

Het belang van de luchthaven Lelystad zal fors toenemen

Het ondernemingsplan dat door Schiphol en Lelystad Airport is opgesteld voorziet in een gefaseerde groei tot uiteindelijk tienduizenden vliegbewegingen met passagierstoestellen per jaar.

Men verwacht jaarlijks miljoenen passagiers te kunnen vervoeren. Dat houdt onder meer een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen in. Prognoses spreken zelfs tot 2500 extra banen. Bekend is bovendien dat vliegvelden een motor van groei voor hun regio zijn.

In het op 6 december gepresenteerde rapport de Kracht van Oost Nederland is aangegeven een vliegveld als basisfactor voor economische ontwikkeling ontbreekt in deze regio.

In 2015 heeft de Staatssecretaris het zogeheten Luchthavenbesluit afgegeven. Het Rijk, Schiphol en de Regio investeren tezamen meer dan 150 miljoen euro in deze belangrijke ontwikkeling. De realisatie van de uitbreiding van de luchthaven zou van start gaan in 2018, maar is nu uitgesteld tot 2019. Dat uitstel geeft tijd om kansen te pakken, ook of juist voor onze regio !

Zwolle ligt slechts op circa 40, en Kampen op slechts 30 autominuten van het vliegveld verwijderd

Het vliegveld is vanuit onze regio goed bereikbaar. Zeker nu de motie over (gedeeltelijke) opwaardering van de N50 is aangenomen, komen Kampen en Zwolle “sneller” bij het veld te liggen. Tot nu toe is de Regio Zwolle echter geen partij geweest bij de planontwikkeling voor de voor de Regio potentieel zo belangrijke luchthaven. Het CDA Zwolle en het CDA Kampen zijn van mening dat extra inspanningen van de colleges van B & W zeer wenselijk zijn om maximale kansen te creëren voor de regio op de uitbreidingsplannen van het vliegveld Lelystad. Het speelt immers allemaal bij ons pal om de hoek.

Niet hierop inspelen is een gemiste kans.

Het CDA stelt de colleges van B&W van Zwolle en Kampen dan ook de volgende vragen:

1. Ziet het College de uitbreiding van de luchthaven Lelystad als een ontwikkelingskans voor de economie en werkgelegenheid van Regio Zwolle?
2. Vindt het College dat onze regio, de 3^e groeiregio van Nederland, evenals de 1^e groeiregio (Amsterdam) en de 2^e groeiregio (Eindhoven) aangehaakt moet worden aan een 'eigen' luchthaven?
3. Is het College met het CDA van mening dat zij, als onderdeel in regio Zwolle, zich actiever dan tot nu toe het geval is als partij in de bovengeschetste ontwikkeling moet manifesteren?
4. Kan het college, samen met de Regio Zwolle, een werkprogramma ontwikkelen om samen met de regionale ondernemers en maatschappelijke organisaties, tot een concreet plan te komen om de Regio maximaal aan te laten sluiten op de ontwikkelingen van het vliegveld?
5. Is het college bereid zich ervoor in te spannen dat het vliegveld zal heten: **Lelystad –Zwolle Airport ?**

Kansrijke ontwikkeling; maar wél verantwoord en innovatief !

Het CDA ziet de grote potentie van het vliegveld voor de regio. Maar: ook qua geluidsarm landen en verantwoord beleggen van de aanvliegroutes dienen ook de beste en innovatiefste keuzes gemaakt worden. Daarom was het CDA-Zwolle éérder ook vóór de motie die oproept hier zorgvuldig mee om te gaan en heeft het CDA Kampen ook eerder bij de Alders tafel aandacht gevraagd voor de geluidseffecten.

Het CDA pleit voor de tegenwoordig meer en meer toegepast landings-methode van het zogeheten "Continuous Decent Approach": in zweefvlucht naderen met de motoren in "stationair", dus stil. Deze innovatie kan het vliegveld het stilste veld van Nederland maken.

Wij zijn er ons van bewust dat zoiets niet in een handomdraai geregeld kan worden, maar het CDA-Zwolle & Kampen willen de Colleges enthousiasmeren en oproepen om op korte termijn hiertoe de nodige initiatieven te nemen en concreet stappen in de genoemde richting te zetten, al dan niet gezamenlijk vanuit de regio Zwolle.

CDA – fractie Zwolle, Leo Elfers

CDA – fractie Kampen, Hilde Palland

....ga aan de slag en geef Regio Zwolle vleugels !

Contact gegevens CDA Zwolle:

Leo Elfers,
raadslid CDA Zwolle, tel. 06 – 5371 7908

Contact gegevens CDA Kampen:

Hilde Palland,
fractievoorzitter CDA Kampen, tel. 06 – 316 988 16
tevens kandidaat CDA Tweede Kamer, nr 21 (regio Zwolle)
hildenaardenhaag@gmail.com
www.cda.nl/kampen

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht over de financiële problemen bij de voedselbank
portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
informant	Lubbers, Huub (3291)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van beantwoording van de artikel 45 vragen van Swollwacht van mw Bruggenkamp over financiële problemen bij de voedselbank

Informatienota voor de raad

Datum 16 dec 2016

Onderwerp	Vragen ex art. 45 van de VVD over schulden en inoovatie
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Nelleke Vedelaar

Informant H. Lubbers
Eenheid/Afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid/SZ
Telefoon 038 498 3291
Email HGJ. Lubbers@zwolle.nl
Bijlagen Vragen Swollwacht over voedselbank

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45 vragen van Swollwacht van mw Bruggenkamp over financiële problemen bij de voedselbank.

Datum 16 dec 2016

Naar aanleiding van het bericht in de Stentor van 8/12/2016 over financiële problemen bij de voedselbank stelt Swollwacht de onderstaande vragen.
Het college heeft daarop de volgende antwoorden.

Vraag 1:

1. Bent u op de hoogte van de financiële situatie en problematiek bij de Voedselbank Zwolle?

Antwoord:

Ja, wij zijn op de hoogte van de financiële situatie bij de voedselbank.

Vraag 2:

*Bent u het, met de fractie van Swollwacht eens dat de Voedselbank Zwolle voorziet in een behoefte?
En dat het treurig is dat deze behoefte in onze samenleving aanwezig is?*

Vraag 3

Bent u het, met de fractie van Swollwacht eens dat de Voedselbank Zwolle (extra) financiële steun van de gemeente verdient?

Antwoord 2 + 3

Ja, de Voedselbank voorziet in een basisbehoefte. Dit ondanks ons nationale en lokale sociale zekerheidstelsel. De gemeente Zwolle heeft een prima sociaal armoedebeleid dat mede vorm wordt gegeven door partners in de stad. De voedselbank is een van de partners en functioneert ten behoeve van zeer kwetsbare burgers in Zwolle. We werken al jaren samen met de Voedselbank bijv. op het terrein van schulddienstverlening.

In het verleden was de Voedselbank gratis gehuisvest in oude en leegstaande panden. De voedselbank constateerde vorig jaar dat haar voorkeur voor gratis panden moeilijk was vol te houden. Het voortdurende verhuizen is een te grote belasting voor de organisatie. Het college heeft de stichting toen ondersteund bij de zoektocht naar oplossingen voor hun huisvestingswensen. Uiteindelijk viel de keuze op het pand aan de George Stephensonstraat 30. Dit pand is eigendom van een particulier en wordt sinds kort verhuurd aan de Voedselbank. Deze stap naar een eigen pand is voor de Voedselbank een grote financiële stap. Om deze stap te ondersteunen hebben we, in overleg met de Voedselbank, een subsidie toegekend. Een meerjarige incidentele subsidie past in de samenwerking en geeft de Voedselbank tijd om op zoek te gaan naar nieuwe en andere financiering. Subsidie biedt continuïteit en zekerheid aan de Voedselbank. Het college besloot tot incidentele subsidie aan de voedselbank voor huisvesting voor de periode 1.1.2017 tot 1.1.2020 in afbouwende tranches van 30.000 naar 10.000 per jaar.

De voorbereiding van de verhuizing van de Westerlaan naar dit nieuwe pand is in volle gang. Begin januari 2017 zal er daadwerkelijk verhuisd worden.

Vraag 4

Bent u bereid deze financiële steun, met spoed, aan de Zwolse Voedselbank te verlenen?

Vraag 5

Zo nee, op welke manier gaat u de mensen die afhankelijk zijn van de steun van de Voedselbank helpen, als deze steun – onverhoopt – wegvalt vanwege de financiële problematiek waar de Voedselbank Zwolle momenteel mee te maken heeft?

voorstel

Datum 16 dec 2016

Antwoord 4 + 5

In juni 2016 besloten we financieel te helpen om de Voedselbank tijd te geven om financiers te zoeken voor hun hogere vaste lasten. De Voedselbank hoort bij het aanbod van voorzieningen in een groot stedelijk gebied.

Alhoewel we beseffen dat de Voedselbank het momenteel zwaar heeft en 2015 een verlieslatend jaar was, zijn we op dit moment niet bereid om extra middelen beschikbaar te stellen. Men zal iets interen op het eigen vermogen. Wij zijn en blijven in voortdurend contact met de Voedselbank. We spannen ons in om hen in contact te brengen met andere potentiële donateurs. We hopen op ook hernieuwde belangstelling van andere particulieren in deze stad.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw Mr. I. Geveke

► Voedselbank in problemen

Help, we hebben geld nodig!

Donkere wolken hangen boven de voedselbank in Zwolle. **De giftenstroom droogt op.** En er moet nog zoveel gebeuren...

Sander Kruitbos
Zwolle

Steun kan de Voedselbank altijd wel gebruiken, maar in Zwolle geldt dat momenteel des te meer. Zeker nu - en dat is ook al het geval bij Voedselbank Elburg-Oldebroek - de giften dit jaar flink terug lijken te lopen, volgens penningmeester Jaap Meijer. Volgend jaar staat er ook nog eens een kostbare verhuizing voor de deur. „Onze angst voor de lange termijn is wel dat de voedselbank op den duur niet meer zal kunnen be-

De voedselpakketten zullen er niet onder zullen lijden, dat staat wel vast. „Het meeste van het geld dat wij ontvangen is voor het dekken van onze kosten.”

Verplichtingen

Meijer benadrukt dat steun nu hard nodig is. „Volgend jaar gaan wij naar een andere vestiging en de huur van dat pand is bijna het dubbele van wat wij nu moeten betalen. Wij krijgen wel een beetje subsidie van de gemeente, maar moeten ook aan onze verplichtingen voldoen zoals voedselveilig-

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen fractie SP - stijgend aantal zwerfjongeren
portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
informant	Profijt, Antje (2907)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de antwoorden op artikel 45 vragen van de SP fractie met als onderwerp 'stijgend aantal zwerfjongeren'.

Informatienota voor de raad

Datum 10 januari 2017

Onderwerp	raadsvragen SP zwerfjongeren
Versienummer	

Portefeuillehouder N. Vedelaar

Informant A. Profijt
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2907
Email A.Profijt@zwolle.nl
Bijlagen Artikel 45 vragen SP

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De antwoorden op artikel 45 vragen van de SP fractie met als onderwerp 'stijgend aantal zwerfjongeren'.

Datum 10 januari 2017

Inleiding

De SP fractie heeft artikel 45 vragen gesteld over zwerfjongeren. In deze informatienota worden deze vragen beantwoord.

Kernboodschap

De antwoorden op de vragen van de SP fractie zijn als volgt.

1. Was het de wethouder bekend dat het aantal zwerfjongeren aan het stijgen is.

Antwoord: Ja. Het aantal dak- en thuisloze jongeren in onze regio lijkt na een forse daling in 2015 voor 2016 uit te komen op een vergelijkbaar niveau als in 2014 en daarvoor. De stijging ten opzichte van 2015 is fors omdat er in dat jaar sprake was van een substantiële daling ten opzichte van de voorgaande jaren. Het aantal zwerfjongeren in de jaren 2013 tot en met 2016 achtereenvolgens 83, 93, 65 en 93 * (het laatste getal is nog onder voorbehoud).

2. Heeft Zwolle voldoende opvangplekken speciaal voor jongeren?

Antwoord: Ja, bij tijdige uitstroom van jongeren uit de speciale voorzieningen voor jongeren zijn er voldoende opvangplekken. Wij vinden het van belang dat (potentieel) dak- en thuisloze jongeren passende opvang en begeleiding krijgen om zelfredzaam te worden met een stabiele woonsituatie. Daarom heeft Zwolle de afgelopen jaren het aantal opvangplekken voor jongeren sterk uitgebreid, zodat er voldoende capaciteit is om jongeren te plaatsen in specifieke voorzieningen. Er is echter sprake van stagnatie in de uitstroom van jongeren uit deze opvangvoorzieningen doordat er te weinig beschikbare woonruimte is. Hierdoor komen er te weinig plekken in de specifieke voorzieningen voor jongeren vrij voor nieuwe jongeren. Dit vinden wij een ongewenste ontwikkeling. Op dit moment wordt er door gemeente en zorgpartijen extra ingezet op uitstroom van jongeren. Daarnaast onderzoeken wij of er vormen van begeleid wonen mogelijk zijn die voor dak- en thuisloze jongeren geschikt zijn. Ook onderzoeken wij mogelijkheden om tijdelijk extra specifieke opvangplekken voor jongeren te realiseren.

3. Zo niet, is de wethouder het er mee eens dat jongeren niet moeten worden opgevangen tussen volwassenen en er voor gezorgd moet worden dat er voldoende opvangplekken speciaal voor jongeren komen.

Antwoord: Het college vindt het ongewenst dat jongeren reguliere voorzieningen voor maatschappelijke opvang moeten worden opgevangen. Zie ook het antwoord bij vraag 2.

4. Zo ja, hoe gaat de wethouder bij een tekort zorgen dat er voldoende opvangplekken voor jongeren komen en op welke termijn.

Antwoord: De stagnatie van de door- en uitstroom doet zich in de breedte voor bij maatschappelijke opvang maar ook beschermd wonen. In aansluiting op de regionale veranderagenda beschermd wonen – maatschappelijke opvang 2016-2019 en de transformatie-agenda sociaal domein zetten wij – samen met regiogemeenten en corporaties - erop in om meer passende mogelijkheden te creëren ten aanzien van zelfstandig, passend en betaalbaar wonen. Daarmee komen er meer mogelijkheden om uit te stromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen op een passend moment. Afgelopen jaren hebben wij hiervoor stappen gezet, die recent door ons nog zijn geïntensiveerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om de “Versnellingsactie Sociale huur” en de versnelde realisatie van semi-permanente woningen. Voorts realiseren we samen met de corporaties de afspraken over een versnelde realisatie van semi-permanente woningen om ook de extra vraag naar woningen voor o.a. (dakloze) jongeren vorm te kunnen geven. Verder hebben we in 2016 een convenant regionale samenwerking maatschappelijke opvang – beschermd wonen met regiogemeenten

Datum 10 januari 2017

bekrachtigd met daarin inspanningsverplichtingen voor betaalbare en adequate (zelfstandige) huisvestingsmogelijkheden. Op dit moment maken we deze verplichtingen concreet en meetbaar. Voor de korte termijn wordt er door alle partijen extra ingezet op uitstroom van jongeren en daarnaast onderzoeken wij tijdelijke oplossingen, zie ook het antwoord op vraag 2. Wij werken er aan om dit zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk in het voorjaar van 2017 tot oplossingen gaat leiden.

5. Zo niet, waarom vindt de wethouder het wenselijk wanneer – kwetsbare – jongeren tussen volwassenen opgevangen worden?

Antwoord: Het college vindt het niet wenselijk dat jongeren in de reguliere voorzieningen voor maatschappelijke opvang moeten worden opgevangen, zie ook het antwoord bij vraag 2.

Openbaarheid

Het voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 19 januari 2017

onderwerp Eerste wijzigingsverordening Leges 2017
portefeuillehouder Jan Brink
informant Boer - Beulakker, Mirjam (2836)
afdeling Juridische zaken

Voorgesteld besluit raad

1. de Eerste wijzigingsverordening Leges 2017 vast te stellen;
2. in te stemmen met de wijziging leges eigen verklaring;
3. in te stemmen met de wijziging leges burgerlijke stand.

Beslisnota voor de raad

Datum 10 januari 2017

Openbaar

Onderwerp Eerste wijzigingsverordening Leges 2017
Versienummer

Portefeuillehouder J.E. Brink
Informant Mirjam Boer - Beulakker
Afdeling Juridische Zaken & Veiligheid / AFJJ
Telefoon (038) 498 2836
Email M.Boer@zwolle.nl

Bijlagen 1. Eerste wijzigingsverordening Leges 2017

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 de Eerste wijzigingsverordening Leges 2017 vast te stellen;
- 2 in te stemmen met de wijziging leges eigen verklaring;
- 3 in te stemmen met de wijziging leges burgerlijke stand.

Datum 10 januari 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In december 2016 heeft u de Verordening Leges 2017 vastgesteld. Er worden een aantal wijzigingen voorgesteld.

Argumenten

1. Belastingtarieven zijn pas geldig als deze bij verordening worden vastgesteld. In december 2016 zijn de tarieven vastgesteld. Na de aanlevering van belastingverordeningen in december 2016 is gebleken dat er wijzigingen nodig zijn. Om deze wijzigingen ook voor de burger te laten gelden, moeten deze bij verordening worden vastgesteld.
2. Het landelijk tarief van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) voor eigen verklaringen voor de aanvraag van een rijbewijs is aangepast. Het tarief voor eigen verklaringen bestaat uit een CBR-tarief en een gemeentelijk deel. Het CBR-tarief wordt landelijk vastgesteld en is voor 2017 bepaald op € 33,80 (dit was € 32,80). Het gemeentelijk deel blijft € 1,95.
3. Bij de leges burgerlijke stand worden een paar tekstuele wijzigingen voorgesteld met betrekking tot de tijden. Het Reglement burgerlijke stand regelt de tijden voor het sluiten van een huwelijk / het sluiten of omzetten van een geregistreerd partnerschap. In de Verordening Leges 2017 staan een paar tijden die niet in overeenstemming zijn met de tijden genoemd in het Reglement burgerlijke stand. Deze fout wordt nu gecorrigeerd.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

verordening nummer:	3.1
vastgesteld:	xx januari 2017
datum bekendmaking:	xx januari 2017
datum inwerkingtreding:	1 januari 2017

de raad van de gemeente Zwolle;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van xx-1-2017;

gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet;

besluit:

vast te stellen de:

Eerste verordening tot wijziging van de Legesverordening 2017

Artikel I

In hoofdstuk 1 van titel 1 van de tarieventabel behorende bij de Legesverordening 2017 worden de volgende artikelen als volgt gewijzigd.

1.1.1.1	- maandag tot en met vrijdag: van 9.30 uur – 16.30 uur;	€ 380,00
1.1.1.2	- zaterdag: van 10.30 uur – 15.30 uur;	€ 726,00

Artikel II

In hoofdstuk 3 van titel 1 van de tarieventabel behorende bij de Legesverordening 2017 wordt het volgende artikel als volgt gewijzigd.

1.3.1.3	- voor het verstrekken van een aanvraagformulier ter verkrijging van een verklaring van geschiktheid	€ 35,75
---------	--	---------

Artikel III

Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. De datum van ingang van heffing is 01-02-2017.
3. De verordening kan aangehaald worden als “Eerste wijzigingsverordening Leges 2017”.

Aldus besloten in de openbare vergadering van xx-xx-2017.

De voorzitter,

De griffier,

College 2014-2018

Vergadering d.d. 10 januari 2017
Locatie Stadskantoor kamer7/8
Aanvang 09.00
Eindtijd 14.15
Voorzitter Dhr. H.J. Meijer
Griffier/Secretaris Mevr. I. Geveke

Aanwezige leden Anker, Ed, As, Filip van, Brink, Jan, Geveke, Ingrid , Heer, Rene de, Meijer, Henk Jan, Vedelaar, Nelleke, Agterhuis, Henriette, Meer, Bonnie van der

Afwezige leden

- 0. Memo gemeentesecretaris
Besproken
- 01...*. Afspraken perscontact
Kennisgenomen
- 02.1. Ingekomen stukken
- 02.1.1. Bedankbrief H. Groenhuis
Kennisgenomen
- 02.1.2. Rapport Schuldhulpverlening van inspectie SZW
Kennisgenomen
- 02.1.3. Schrijven M. de Vries inzake ondergronds goud
Bestuurlijk verantwoordelijk wethouder Van As.
- 02.1.4. Schrijven Vrouwenpartij Nederland inzake kiesproces in Nederland
Beantwoording door Publiekszaken.
- 02.2. Vragen ex artikel 45 Reglement van Orde
- 03. Rondvraag
 - Wethouder Vedelaar dankt een ieder voor zijn/haar ondersteuning en steun bij het verlies van haar vader.
 - Wethouder Brink en de gemeentesecretaris rapporteren het college over de laatste stand van zaken ICT problematiek.
- 03.1. Planning beleidscyclus
Kennisgenomen
- 03.2..*. Vorbereiding Themacolleges in aanloop naar Pre-retraite
Kennisgenomen
volgende week opnieuw agenderen.
- 03.3..*. Weekoverzichten en representatieve verplichtingen college
Kennisgenomen

04. Bovenlokale aangelegenheden

- Wethouder Vedelaar meldt dat zij voor het kerstreces een gesprek heeft gehad met de gemeente Hattum over eventuele toetreding tot centrumgemeente Zwolle als het gaat om de WMO. De gemeente Hattum heeft inmiddels laten weten toch gekozen te hebben voor de gemeente Apeldoorn.
- Wethouder Anker meldt dat hij een goed bestuurlijk overleg Jeugdzorg heeft gehad voor het kerstreces waarbij presentaties plaatsvonden over outcome criteria en resultaatgericht contracteren.
- Wethouder Van As meldt dat hij gestart is als met zijn bestuursfunctie bij de landelijke SHPV (servicehuis parkeer-en verblijfsrechten).
- Wethouder Van As meldt dat er naar aanleiding van publicatie rondom toename drukte op wegen in en rond Zwolle een nadere analyse plaatsvindt. Dit zal gekoppeld worden aan andere regionale onderzoeken.
- Burgemeester Meijer meldt dat het Politiedienstencentrum zich op drie locaties vestigt, namelijk Eindhoven, Rotterdam en Zwolle. Dat betekent dat 800 arbeidsplaatsen naar Zwolle komen. De medewerkers die naar Zwolle komen zullen door wethouder De Heer en burgemeester Meijer in een bijeenkomst welkom worden geheten in Zwolle.
- Burgemeester Meijer informeert het college over de vergadering van het Algemeen Bestuur Omgevingsdienst

04.1. Ledenbrief VNG inzake belastinggebied Kennisgenomen

04.2. Brief VNG Overijssel inzake "De gemeente centraal in proces Interbestuurlijk toezicht" Kennisgenomen

04.3. Schrijven GBLT inzake samenstelling dagelijks bestuur Kennisgenomen

05. B-onderwerpen

06. Raad/Raadsplein

06.1. Planning college en raadstukken

Besproken

De planning zal worden geactualiseerd en aangevuld.

06.2. Kaderbrief GGD voor begroting 2018 GGD IJsselland

Antwoord wordt voorbereid door Ontwikkeling.

06.3. Schrijven BillyBird park Hemelrijk inzake inspiratiereis gemeenteraad

Besproken

Reactie richting griffie wordt voorbereid.

06.4. Schrijven mw. C. Verbeek inzake actie Marc v.d. Vegte

Kennisgenomen

07.a. Beslissingenlijst collegevergadering d.d. 20-12-2016

Gewijzigd akkoord

07.b. Niet openbare verslagen d.d. 20-12-2016

Conform

- 07.c. Opheffing embargo
- 08. Uitnodigingen
- 08.1. Aankondiging Social Impact Day
Wethouders Brink en Vedelaar, afhankelijk van wanneer dit plaatsvindt.
- 08.2. 2017-01-03 Nieuwjaarsreceptie gemeente Wijhe-Olst
Kennisgenomen.
- 08.3. 2017-01-20 Nieuwjaarsbijeenkomst VNG International
Kennisgenomen
- 09. Personele en organisatorische aangelegenheden
- 10. Portefeuilleaangelegenheden, Niet openbare en Embargo stukken
- 11. A-onderwerpen
- 11.a. Procedureregeling Klachtbehandeling
Conform
Het college besluit de Procedureregeling Klachtbehandeling vast te stellen.
- 11.b. Herinrichting hoofdfietsroute Oude Wetering
Aangehouden
- 12.1..11.45. THEMABESPREKING
- 12.2. Woonvisie en wonen/zorg
Besproken
Het college heeft met veel enthousiasme kennisgenomen van de concept woonvisie "Ruimte voor Wonen", de opgave Wonen en Zorgen. De concept visie zal nu verder worden vormgegeven, ambities zullen nader worden uitgewerkt en onderbouwd. Vervolgens zal deze ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. In het concept zal ook duidelijk de rol van de raad worden aangegeven.
- 13. 13.00 Lunch in kamer 9 Stads kantoor

Aldus vastgesteld in de vergadering van 17 januari 2017

Datum 17 januari 2017

Voorzitter
H.J. Meijer

Secretaris
I. Geveke